

# WELCOME FUTURE

LET'S  
RETHINK

DEMOCRACY



ÅRHUS  
—2017—

EUROPÆISK  
KULTURHOVEDSTAD





**Dato:** April 2018

**Udgiver:** Fonden Aarhus 2017

**Publikationsansvarlig og redaktør:** Rina Valeur Simonsen

**Monitorerings- og research-team:** Anne Juhl Nielsen,  
Nana Renee Andersen, Brian Duborg Ebbesen, Maria Hyllested Poulsen

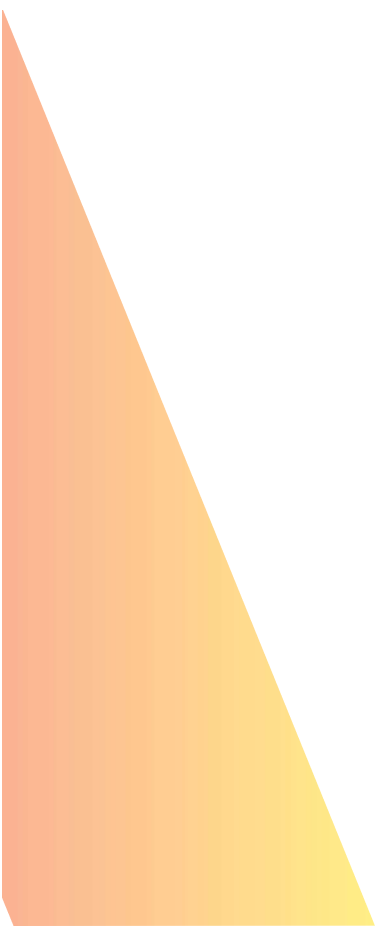
**Design:** Hele Vejen

**Print:** We Produce

**ISBN:** 978-87-999627-6-1

# Welcome Future

Foreløbige effekter af Europæisk  
Kulturhovedstad Aarhus 2017



# Indhold

- 4 **Udvalgte resultater**
- 6 **Forord**
- 6 Mette Bock, Kulturminister
- 7 Tibor Navracsics, EU-Kommissær for Uddannelse, Kultur, Unge og Sport
- 8 Anders Kühnau, Formand for Regionsrådet, Region Midtjylland
- 9 Jacob Bundsgaard, Borgmester, Aarhus og Formand, Fonden Aarhus 2017
- 10 Rebecca Matthews, Administrerende Direktør, Fonden Aarhus 2017
- 12 **Seks strategiske mål og nøgleindikatorer**
- 18 **Sammenfatning**
- 20 **Aarhus og regionen i kontekst**
- 22 **Metode**
  
- 24 **Kulturelle effekter**  
En stærkere og mere sammenhængende kultursektor
- 28 Et enestående år
- 36 Alle kunstformer og mere
- 44 Noget for alle
- 48 Udvalgte anmeldelser
- 53 Lokal forankring
- 56 Vækstlaget
- 58 Invitation til verden
- 68 Styrket kultursektor
- 74 Udvalgte nomineringer

## 76 Sociale effekter

Aktive og engagerede borgere

- 80 Engagement gennem frivillighed
- 90 Kulturelt samfundsengagement
- 96 Mere kultur til flere: at gøre kunst tilgængelig

## 102 Økonomiske effekter

Vækst gennem investeringer

- 104 Økonomisk virkning
- 106 Rekordvækst i turisme
- 112 Turisttilstrømning via skib og fly
- 116 Erhvervsturisme
- 118 Nye jobs
- 121 Styrket kreativ sektor

## 124 Image og identitets-effekter

Stolthed og kendskab blandt borgerne

- 126 Voksende selvtillid
- 131 International synlighed over alle forventninger
- 132 Udvalgte internationale overskrifter

## 144 Organisatoriske og politiske effekter

Nye måder at samarbejde og arbejde på

- 146 God ledelse
- 150 Hele regionen ombord
- 153 Erhvervsengagement
- 158 Landsdækkende brobygning
- 165 Kulturelt diplomati
- 166 Fremtiden

## 174 Bilag

- 176 Fonden Aarhus 2017's projekter
- 180 Fonden Aarhus 2017's bestyrelse i 2017
- 181 Fonden Aarhus 2017's medarbejdere i 2017

## Udvalgte resultater



1.185

millioner DKK stigning  
i omsætning i den private  
sektor i Region Midtjylland

COWI rapport, april 2018



648,1

millioner DKK i annonce-  
værdi

Meltwater og Infomedia



111,2

millioner DKK fundraised



11,2

millioner overnatninger

VisitDenmark



3,3

millioner i samlet  
publikumstal  
ved Europæisk Kul-  
turhovedstad Aarhus  
2017's events



98.160

følgere på sociale medier

Meltwater



27.723

medieomtaler i 2017

Meltwater og Infomedia



13.708

eventdage



6.000

frivillige bidrog  
til Åbningsprocessionen



4.535

ReThinkere



1.965

nye fuldtidsstillinger

COWI rapport, april 2018



1.200

internationale  
kunstnere bidrog til  
kulturprogrammet



442

kerneprojekter



300%

effekt af de offentlige inve-  
steringer

COWI rapport, april 2018



70

landes medier bragte  
artikler om Aarhus 2017

Meltwater



98%

af Aarhus' borgere  
har kendskab til Aar-  
hus 2017

Epinion, januar 2018



95%

positiv omtale i  
internationale medier

Meltwater



92%

positiv publikums-feed-  
back på MEGA og Fuldmå-  
ne-events

rethinkIMPACTS 2017



60%

af Aarhus' borgere  
deltog i Aarhus  
2017-events



52%

af Aarhus 2017's events  
var med gratis adgang



14

royale besøg til  
Aarhus 2017-events

## Forord

### Milepæl og inspirationskilde

Aarhus 2017 efterlader os med masser af minder om utallige kulturoplevelser og spændende samarbejder på tværs af kommunegrænser, institutioner, lande - og frem for alt mennesker.

Kulturhovedstadsåret var en milepæl i byens udvikling, blandt andet i forhold til havneområdet og DOKK1. Men selv om projektet var en regional begivenhed, var betydningen i allerhøjeste grad også både

national og international.

Jeg tror, at Aarhus 2017 vil stå som en inspirationskilde for tilsvarende projekter fremover for eksempel hvad angår det stærke samarbejde, der blev udviklet mellem kommunerne i regionen i kulturhovedstadsåret. På de følgende sider kan man læse mere om resultaterne af Aarhus 2017.

God læsning!



**Mette Bock**  
Kulturminister



## Kultur bringer mennesker sammen

Aarhus og Region Midtjylland havde et ganske særligt 2017. Som Europæisk Kulturhovedstad opfordrede I os til "gentænke" – vores synspunkter, måden vi opfatter os selv og andre samt måden at bruge kulturen til at udfordre og stille spørgsmål, til at inspirere og krydse grænser. Det er fantastisk, at mennesker fra hele Europa og andre egne tog imod jeres invitation og deltog i denne oplevelse.

Jeres shows, forestillinger og events skabte samhørighed mellem borgerne i jeres by og region. I har bevist, hvilket jeg aldrig har været i tvivl om, at kultur formår at bringe mennesker sammen uanset deres forskelligheder.

De festligheder I organiserede viste den kulturelle mangfoldighed og talent i jeres region, hvor lokale kunstnere var i centrum for fejringen. Jeg håber, at året som Europæisk Kulturhovedstad vil være en katalysator, der styrker jeres allerede blomstrende kultursektor og inspirerer endnu flere unge mennesker til at blive kulturelt aktive.

Samtidig fortjener den europæiske dimension af jeres aktiviteter anerkendelse. Det er eksemplificeret i partnerskabet med Pafos på Cypern, jeres søsterby som Europæisk Kulturhovedstad i 2017. Dette samarbejde viser desuden, hvordan kultur kan bygge bro, ikke blot indenfor et land, men også mellem lande, mellem samfund med meget forskellige historier og baggrunde.

Dette er et af kernebudskaberne i det europæiske år for kulturarv, som vi fejrer i år. Tusindvis af events vil markere Europas kulturelle rigdom og mangfoldighed. Og de vil sætte fokus på, hvor vigtig kultur og kulturarv er i udformningen af fremtidens Europa.

Naturligvis er de varige spor den bedste målestok for en Europæisk Kulturhovedstads succes. Jeg håber virkelig, at I vil udnytte momentum efter 2017 til forsat at gentænke jer selv og Europa til gavn for os alle og vores fælles europæiske projekt.

Jeg sender mine bedste ønsker for de kommende år til Aarhus og Region Midtjylland.



**Tibor Navracsics**  
EU-Kommissær for Uddannelse, Kultur, Unge og Sport

## Vi gjorde det!

Indimellem er der brug at drømme stort. For at være dristig. Og for virkelig at lære og udvikle os, må vi indimellem også bevæge os uden for vores tryghedszone. For ti år siden besluttede Region Midtjylland at gå med i Aarhus' bestræbelser på at vinde titlen som Europæisk Kulturhovedstad. Dermed flyttede fokus for indsatsen fra en by til en hel region. De øvrige 18 kommuner sluttede sig også til, og man kan vist roligt sige, at det var en dristig rejse, vi begav os ud på. Og vi var alle langt uden for vores tryghedszone. Det er takket være en utrættelig indsats fra tusindvis af mennesker i hele regionen, at vi i dag kan se tilbage på et årtis hårdt arbejde, store drømme, nye partnerskaber og imponerende resultater og sige: Vi gjorde det! Denne publikation vidner om en lang række flotte resultater af Europæisk Kulturhovedstad 2017. Set fra et regionalt perspektiv er jeg selvfølgelig meget tilfreds med at konstatere, at det lykkedes os at binde hele regionen sammen. Året åbnede i Aarhus og afsluttedes i Hvide Sande. Og mellem de to begivenheder har vi set et imponerende program udfolde sig – med stort og småt – i alle hjørner af regionen.

Vi har fået sat regionen på verdenskortet, men vigtigere endnu; vi har åbnet os for verden og fået mod på endnu flere samarbejder. Vi har så mange dygtige aktører i denne region; kulturinstitutioner, kunstnere, foreninger, frivillige, kreative virksomheder, turismeaktører, uddannelsesinstitutioner. Alle har de grebet bolden og præsteret deres ypperste. De har åbnet op, udviklet nye metoder, etableret nye partnerskaber og de har udfordret sig selv. De har været dristige.

Lige fra begyndelsen har ambitionen været at bruge Europæisk Kulturhovedstad som en trædesten. 2017 har aldrig været endemålet, men en klar manifestation af, hvad vi kan opnå, når vi arbejder sammen. Derfor glæder det mig også meget, at samarbejdet fortsætter som Europæisk Kulturregion. Det er både overskriften og ambitionen for det kultursamarbejde, der bakkes op af alle 19 kommuner i vores region. Og det er mit håb, at kulturen fortsat vil vise vejen.



**Anders Kühnau**  
Formand for Regionsrådet, Region Midtjylland

## Kultur er drivkraft for udvikling

Aarhus og Region Midtjylland har i de seneste årtier gennemgået en markant udvikling, og med Europæisk Kulturhovedstad Aarhus 2017 har denne udvikling fået et kæmpe boost, der også har givet international genlyd.

Som værter for et af de største kulturprojekter i Danmark nogensinde satte vi os en række ambitiøse mål om at styrke regionen gennem kunst og kultur, bæredygtig udvikling, øget turisme og ikke mindst et øget nationalt og internationalt kendskab til vores region.

Som tallene i denne publikation klart viser, er det lykkedes at nå de mange målsætninger, og i mange tilfælde at overgå dem med nogle flotte resultater.

Kulturhovedstadsåret begyndte med et smukt brag lørdag 21. januar 2017 med over 76.000 mennesker i gaderne i Aarhus og hundredtusinder foran TV-skærmene over hele Danmark. Siden fulgte et overfløddighedshorn af kunst og kultur med alt fra store dramaer og kunstudstillinger til store, folkelige events og projekter om arkitektur, bæredygtighed, gastronomi, fødevarer, sport og meget mere. I alt næsten 450 kulturprojekter, som tiltrak

et stort og engageret publikum fra både ind- og udland.

Sammen med en lang række nationale og europæiske samarbejdspartnere fejrede vi under temaet Let's Rethink vores unikke kultur og værdier, og kulturhovedstadsårets mangfoldige program har givet os en stærkere fælles bevidsthed om, hvem vi er. Både som danskere og borgere i Europa. Og kastet lys over, at vi alle er del af den samme kulturelle, økonomiske og sociale sammenhæng.

Vi kan således se tilbage på et fantastisk år, hvor vi indfrie de store forventninger og med kulturen som drivkraft styrkede Aarhus og regionen. Kendskabet til vores by og region blev øget markant, og det samme gjorde borgernes stolthed over at bo her.

Kulturhovedstadsåret har givet et vigtigt bidrag til følelsen af fællesskab og samhørighed på tværs af regionen, og det glæder mig, at alle 19 kommuner og Region Midtjylland har givet hinanden håndslag på sammen at bygge videre på de resultater og det solide fundament, Kulturhovedstadsåret har skabt.

Aarhus 2017 var kun begyndelsen.



**Jacob Bundsgaard**  
Borgmester, Aarhus og Formand, Fonden Aarhus 2017

## Drømmen blev til virkelighed

“Vi er her nu. Nu er vi her,” konkluderede forfatteren Mads Mygind i sit bevægende digt, som blev fremført ved Finalen for vores Europæiske Kulturhovedstad, hvor han også spurgte: er fremtiden begyndt? Og det er netop, hvad denne publikation viser, Europæisk Kulturhovedstad Aarhus 2017 har været et vendepunkt for Aarhus og Region Midtjylland, og efter vores fantastiske og succesfulde rejse, kan vi alle frygtløst byde fremtiden velkommen sammen.

Da vi fik æren af at blive Europæisk Kulturhovedstad for snart seks år siden, drømte vi om et år, der var for alle. Et år, som byggede på værdierne demokrati, mangfoldighed og bæredygtighed. Et år med nysgerrighed og opdagelser. En tid, hvor løftet om kunst og kultur ville forenes med videnskabens eventyrlighed. Vi drømte om et år med fest og farver, med tankefuld refleksion, og med muligheden for provokation uden vrede. Vi drømte om et år med tusinde historier, med ikonisk teater, dans, musik og kunst, og om

fyldte museer og udstillinger, der overgik alle tidligere besøgsrekorder.

De følgende sider positive fakta og tal viser, at vores drøm blev til virkelighed. Vi gjorde det, men hvad der er langt vigtigere – vi gjorde det sammen. Millioner af borgere, gæster og turister deltog i hundredevis af fantastiske events. Der er skabt nye jobs i de kreative erhverv, i serviceindustrien og i andre brancher. Tusinder af frivillige har været en del af vores aktiviteter. Og borgerne er mere stolte end nogensinde før over at bo i en by og en region, der byder på så rigt et kulturliv. De frø, vi har plantet i vores år som Europæisk Kulturhovedstad, vil fortsætte med at vokse i de nye samarbejder og partnerskaber, der er skabt, i de styrkede kulturorganisationer og kreative medarbejdere, via den fælles vision i byrådene og blandt borgere med ny energi fra kulturoplevelser – kort sagt, ved hjælp af de barrierer, der er brudt ned og de nye broer, der er bygget.



**Rebecca Matthews**  
Administrerende Direktør, Fonden Aarhus 2017



Foto: Dav Jacobsen  
Kulturnat 2011, Aarhus

## Seks strategiske mål og nøgleindikatorer

Fonden Aarhus 2017 satte en række ambitiøse mål, som byggede på de seks strategiske mål fra ansøgningen. For at kunne måle udviklingen, blev der udarbejdet en række nøgleindikatorer. I hele implementeringsperioden har Fonden Aarhus 2017

systematisk monitoreret aktiviteter på tværs af porteføljeområder for at kunne dokumentere værdien i at investere i kultur og for at kunne lære af processen og gribe mulighederne.

## Kulturelle effekter

● Mål ● Resultat

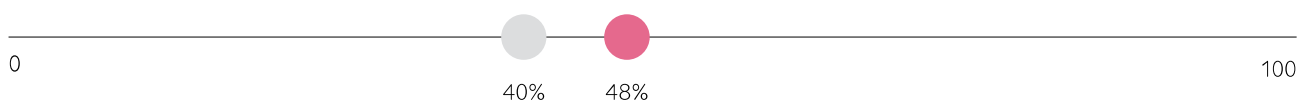
### Styrkede europæiske relationer

Projekter med en international partner eller kulturudveksling inden for Europa



### Styrket kultursektor

Projekter, der har som direkte formål at udvikle kvalifikationer eller kompetencer

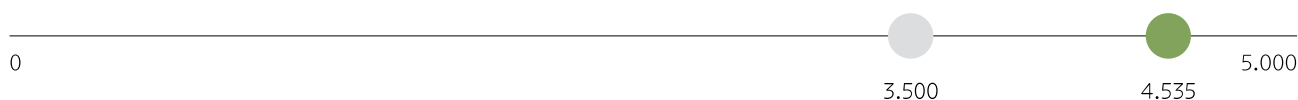


## Sociale effekter

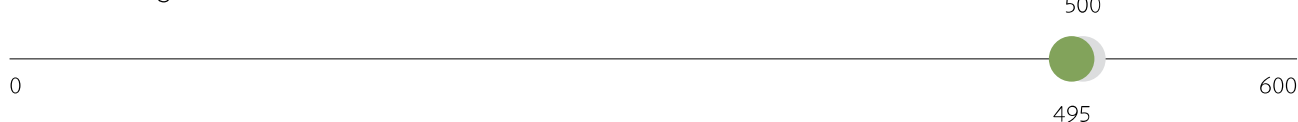
● Mål ● Resultat

### Aktivering af borgere gennem frivillighed

Frivillige



Kernefrivillige

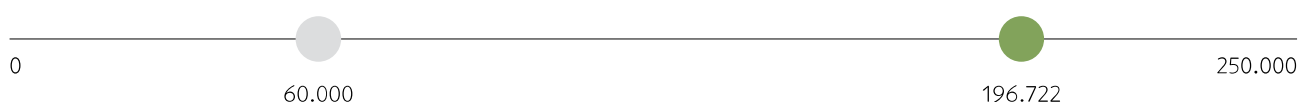


Mangfoldig frivilligruppe

● 5 – 85 år ● 30% mænd og 70% kvinder ● Alle danske regioner og 85 nationaliteter repræsenteret

### Aktivering af borgere som publikum

4 MEGA Events, publikumsgennemsnit



12 Fuldmåne-events, publikumsgennemsnit



Borgerdeltagelse i Aarhus 2017-programmet i Region Midtjylland  
Epinion, Januar 2018



### Aktivering af unge borgere med begrænset erfaring med kulturprojekter

Mindre projekter udviklet og udført af projektjere under 35 år  
med begrænset erfaring med kulturprojekter

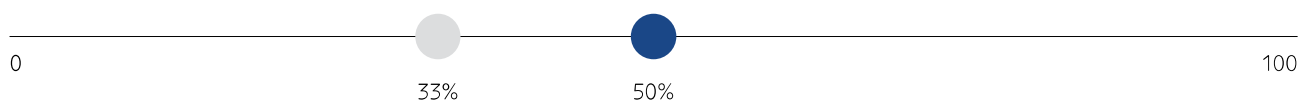


## Økonomiske effekter

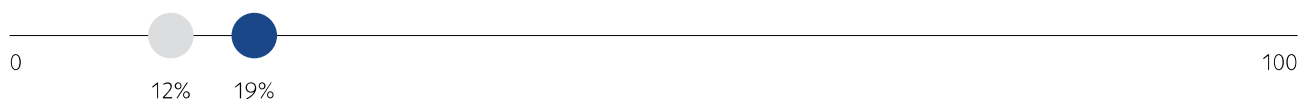
● Mål ● Resultat

### Flere besøgende i Aarhus og regionen

Stigning i overnatninger i Aarhus (2013-2017)

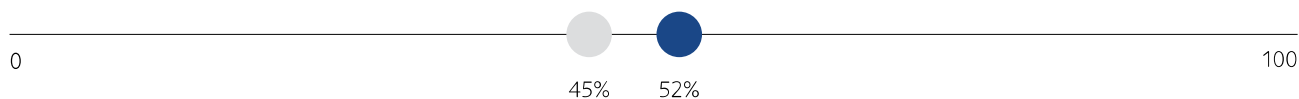


Stigning i overnatninger i Region Midtjylland (2013-2017)



Stigning i overnatninger af internationale turister i Aarhus (2013-2017)

Danmarks Statistik og VisitDenmark



### Styrket kreativ sektor

- Den kreative sektor i regionen udtrykker mere optimisme i forhold til forbedrede forretningsmuligheder, øgede indtægter og øget beskæftigelse sammenlignet med hele erhvervssektoren i perioden 2013-2017.

Danmarks Statistik



## Image og identitets-effekter

● Mål ● Resultat

### Øget synlighed og kendskab til Aarhus 2017

Regionalt kendskab  
Epinion, Januar 2018



Borgernes vurdering af projektets succes  
Epinion, Januar 2018



Omtaler i danske medier  
Infomedia



Omtaler i internationale medier i 2017  
Meltwater



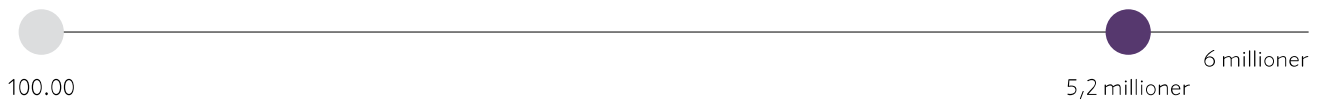
Besøg på Aarhus 2017's hjemmeside



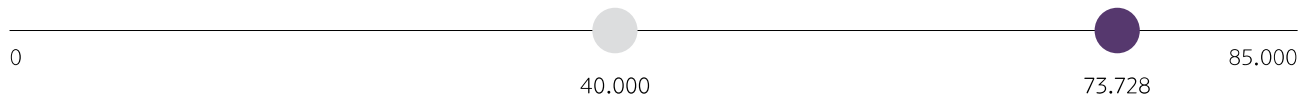
Unikke besøgende på Aarhus 2017's hjemmeside



### Videovisninger



### Facebook-følgere



### Twitter-følgere



### LinkedIn-følgere

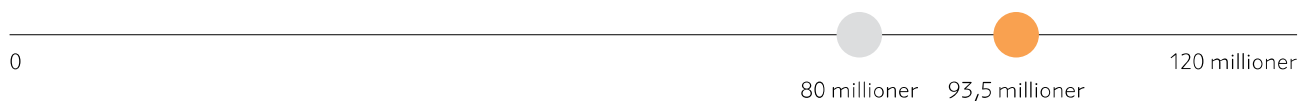


## Organisatoriske og politiske effekter

● Mål ● Resultat

### Tilgængelige finansielle ressourcer

Fundraising fra fonde, virksomheder og EU

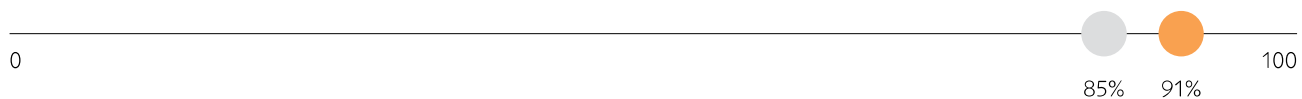


In-kind sponsorater



### Styrkede relationer på tværs af sektorer og mellem institutioner

Projekter, der er tværinstitutionelle, tværsektorielle eller tværfaglige



### Styrket tværsektorielt samarbejde

- Der blev etableret og udviklet partnerskaber med og på tværs af turisme-, uddannelses-, erhvervs- og medie-sektorerne samt den politiske sektor på regionalt, nationalt og internationalt niveau.

## Sammenfatning

Hovedformålet med Europæisk Kulturhovedstad er en fejring af kultur, kunst og kreativitet. Kultur er ud over den iboende værdi, en essentiel drivkraft for social, økonomisk og miljømæssig udvikling. Europæisk Kulturhovedstad er et projekt, der kræver langsigtet planlægning og omfattende strategisk forarbejde, men som også giver muligheden for at vurdere og imødegå udfordringer og muligheder på langt sigt. Mange Europæiske Kulturhovedstæder gennem de sidste 30 år har vist, at kultur kan hjælpe os til at håndtere udfordringerne og at gribe mulighederne. Fonden Aarhus 2017 satte en række ambitiøse mål for vores år som Europæisk Kulturhovedstad, der blev benchmarket op imod andre Europæiske Kulturhovedstæder, og større nationale og internationale kulturprojekter. 2017 har været et år fyldt med rekorder på turismeområdet, for beskæftigelse og publikumstal ved kulturbegivenheder, hvor vi har nået og overgået de fleste mål. Andre byer har erfaret, at titlen som Europæisk Kulturhovedstad skaber langsigtet værdi i sådan en grad, at de reelle effekter først kan måles og mærkes i de kommende årtier. Denne publikation kortlægger de foreløbige effekter af vores Europæiske Kul-

turhovedstadsår på fem kerneområder: kulturelt, socialt, økonomisk, image og identitet samt organisatorisk og politisk. Europæisk Kulturhovedstad Aarhus 2017 skabte et kulturprogram af høj kvalitet, og præsenterede alle former for kunst og kultur, i samarbejde med lokale, nationale og internationale kunstnere, institutioner og entreprenører. Vi sikrede, at der var noget for alle at deltage i. Det medførte markante stigninger i publikummer og besøgende over hele regionen. Med temaet "Lad os Gentænke" har Aarhus 2017 både arbejdet med etablerede institutioner og med vækstlagene. Vores år skabte en styrket kultursektor, som er parat til nye udfordringer, at arbejde med nye partnere, teste ideer og udforske nye og uudnyttede potentialer.

Fonden Aarhus 2017 brugte kultur som redskab til at styrke den sociale sammenhængskraft ved at opfordre til lokalt engagement, og ved at involvere tusinder af frivillige i vores inkluderende frivilliprogram. Ved at krydsbefrugte kunstformer, bruge byrummet og et program, hvor halvdelen af indholdet var gratis, blev kultur tilgængelig for nye publikummer. Den markante stigning i turister til Aarhus og regionen har medført økonomiske

gevinster samt øget beskæftigelse og vækst i virksomhederne. Ved at investere i de kreative erhverv, har Aarhus 2017 styrket Danmarks position som en global spiller i den kreative økonomi.

Målrettet kommunikation genererede enorme mængder positiv mediedækning i prominente medier over hele verden og formede et stærkt brand for byen, regionen og nationen. Den styrkede, globale profil har øget borgernes stolthed over deres by. Fonden Aarhus 2017 har ved hjælp af god styring og grundig, strategisk planlægning og ledelse, leveret et tiltrængt narrativ om et stort kulturprojekt, der leverer høj kvalitet, til tiden og indenfor budgettet.

Fonden har arbejdet på alle niveauer, på tværs af alle sektorer, og har bragt offentlige myndigheder, kulturinstitutioner og virksomheder sammen og vist, hvor store gevinster der kan skabes i samarbejder med kultur som omdrejningspunktet.

Det langsigtede perspektiv i at investere i kultur, overgår langt disse tidlige resultater. Aarhus 2017 efterlader stærke og lovende varige spor i form af et nysgerrigt og modigt mindset, parat til at udforske potentialet i at bruge kultur som en katalysator for forandring, og dedikeret til at sikre fortsatte positive resultater i de kommende år.

## Aarhus og regionen i kontekst

Aarhus ligger på østkysten af den jyske halvø, og med byens 270.000 borgere (340.000 i Aarhus kommune), er det Danmarks næststørste by. Aarhus' historie begynder med en befæstet vikingeboplads i det 8. århundrede. I dag er Aarhus Region Midtjyllands kulturelle og økonomiske midtpunkt. Aarhus er Danmarks primære containerhavn og et vigtigt handelscentrum. Byen er også i høj grad en forsknings- og uddannelsesby, med det verdenskendte Aarhus Universitet, som kan bryste sig af 40.000 studerende. Siden 2008 er byen vokset med 4.500 personer om året i gennemsnit. Aarhus har et rigt kulturliv med museer og institutioner i verdensklasse og en blomstrende musikscene.

Region Midtjylland er en af fem regioner i Danmark og består af 19 kommuner og 1,3 millioner indbyggere og er den andenstørste region i landet. Region Midtjylland spænder fra kyst til kyst, og landskabet varierer fra heder og klitter og vindblæste strande i vest, til frodig muldjord, søer og fjorde i øst. Regionen har en dynamisk økonomi, med stærke kompetencer i videnbaserede industrier, forskning og uddannelse. Fødevareforarbejdning, træ- og møbelindustri,

tekstil- og beklædningsindustri, metal- og produktionsteknologi er alle stærkt repræsenteret i regionen.

I 2007 tog Aarhus Kommune en modig beslutning om at ansøge om titlen som Europæisk Kulturhovedstad i 2017. Ansøgningsprocessen varede fra 2008-2012 og involverede mere end 10.000 mennesker fra Region Midtjylland. Resultatet af processen var vores tema Lad os Gentænke, som positionerede kultur som en metode til at undersøge og finde svar på fælles udfordringer såsom arbejdsløshed, klimaforandringer, finanskriser, urbanisering og social marginalisering. Aarhus blev tildelt titlen den 24. august 2012. Fra det tidspunkt har Fonden Aarhus 2017's fokus været at sikre langsigtede effekter baseret på sammenhængende, strategisk forretningsplanlægning og grundlaget fra ansøgningens seks strategiske mål.

Aarhus 2017 formulerede en klar Vision og Mission.

Vision

Aarhus 2017 bruger kunst og kultur til at gentænke morgendagens udfordringer

Mission

Aarhus 2017 skaber bæredygtig udvikling – kulturel, menneskelig og økonomisk vækst – og inspirerer borgerne til at leve, arbejde og tage del i den europæiske region

## Metode

I dokumentationen af Europæisk Kulturhovedstad Aarhus 2017 er primært anvendt data indsamlet af Fonden Aarhus 2017's sekretariat med det formål løbende at monitorere og følge udviklingen af de 442 projekter.

Aarhus 2017-sekretariatet har årligt indsamlet monitoreringsdata siden 2013 og i 2017 blev dataindsamlingen udvidet til også at omfatte publikumstælling på de 628 events i Kulturhovedstadsprogrammet. Monitoreringsdata er indhentet via spørgeskemaer sendt til projektere. Når der angives et antal publikum eller deltagere, er tallet således baseret på indberetninger fra projekterne. Aarhus 2017 har efterfølgende sikret, at tallene er retvisende og i overensstemmelse med Aarhus 2017's guide til publikumstælling. Der er ikke tale om unikke besøgende med mindre dette er angivet specifikt.

Udover de oplysninger som projektere har oplyst, er data trukket fra eventkalenderen på [www.aarhus2017.dk](http://www.aarhus2017.dk) anvendt. For at sikre data på alle effektområder, herunder kulturelt, socialt, økonomisk, image og identitet samt politisk og organisatorisk, er der endvidere anvendt data fra en række eksterne kilder herunder Danmarks Statistik, VisitDanmark, COWI, VisitAarhus, Epinion, Meltwater, Infomedia, Seismonaut samt evalueringspartnerskabet med Aarhus Universitet rethinkIMFACTS 2017. Der henvises til eksterne kilder når disse er anvendt. På [www.aarhus2017.dk](http://www.aarhus2017.dk) er der adgang til datakilder, uddybende metodenotater samt baggrundsoplysninger.





THE SAME  
FOR  
EVERYONE

Foto: Lucas Adler

The Same For Everyone, Nathan Coley

Del af Coast to Coast, Aarhus, Herning, Lemvig, Randers, Ringkøbing-Skjern, Silkeborg, Skive, Struer, Syddjurs, Viborg



# Kulturelle effekter

En sterkere og mere  
sammenhengende kultursektor



Foto: Henrik Bjerregrav  
Folkets åbning, Aarhus



## Et enestående år

2017 var året, som slog alle rekorder for turisme, beskæftigelse og publikumstal ved kulturarrangementer i hele Region Midtjylland. Det var et enestående år. Så meget er sket, her og rundt om i verden – en verden, der konstant bliver mere kompleks og mere forbundet. Ifølge FN vil verdens befolkning vokse til mere end 9,5 milliarder i 2050, og af dem vil mere end 70% bo i byer. Hvis vores byer skal kunne bære denne udvikling, er byerne nødt til at blive "smarte" byer. At være Europæisk Kulturhovedstad giver mulighed for at blive en smartere by, fyldt med ideer og parat til at gribe chancerne, ved at skabe mening, inspiration og glæde for borgerne.

Aarhus 2017 indledte året som Europæisk Kulturhovedstad med en glædesfyldt manifestation, der viste, hvordan kollektivt, kreativt liv kan samle folk om at udtrykke en fælles følelse og skabe stolthed. Flere end 76.000 mennesker deltog i Åbningsceremonien den 21. januar 2017 og skabte en betydningsfuld begivenhed, der adresserer de temaer, som er vigtigst for os:

- Klimaet og bæredygtighed
- Vores historie, fællesskab og lighed
- Udvikling af et mere optimistisk, modstandsdygtigt og demokratisk mangfoldigt samfund
- Sætte ord på vores håb for fremtiden.

---

**"Koret ved Rådhuspladsen var fantastisk! [...] – det var fantastisk. De her lys! Fyrværkeri! Kæmpe kor! Det var en kæmpe stor fornøjelse!"**

Publikumsinterview, Åbningsceremonien, rethinkIMPACTS 2017

---

“Åbningsceremonien har været en fuldstændig ubeskrivelig oplevelse. Fuldstændig vanvittig. [...] Det suser jo i hele kroppen simpelthen – man er jo så opladt til at leve videre.”

Publikumsinterview, Åbningsceremonien, rethinkIMPACTS 2017



3,3

millioner i samlet publikumstal ved Europæisk Kulturhovedstad Aarhus 2017's events



1,3+

millioner i samlet publikumstal ved 4 MEGA Events og 12 Fuldmåne-events

---

“Og så stod jeg pludselig dér og tudbrølede og det er noget af det vildeste, jeg nogensinde har oplevet. Folket, følelsen af den dybe overensstemmelse og kærlighed til Aarhus, sjælens utæmmede vildskab som fællesnævner, ophævelsen af alle kulturelle forskelle, fordi vi alle er bare er mennesker med følelser og hjerter og længsler... Den aften var så magisk, så enestående og overvældende.”

Sissel-Jo Gazan, deltager, Folkets Åbning

Samarbejde med nye partnere, på nye måder, tiltrak nye publikummer, og betød rekordhøje besøgstal for kulturinstitutioner i hele regionen.

## Publikumstal

### MEGA Events

Folkets Åbning Aarhus	76.000
Røde Orm Aarhus	94.386
The Garden Aarhus	593.500
Aarhus Finale Aarhus	23.000

### Fuldmåne-events

Ønskelandet 19 kommuner	38.562
Befri Gudstjenesten Aarhus	2.920
Århundredets Festival – Europa 1950-2000 Aarhus	41.579
Off Road Festival Herning	24.000
Freedom Prison Horsens	6.000
Snapsting – Rethink your audience Viborg	100.000
EUtopia Aarhus	7.000
Silkeborg Ildfestregatta Silkeborg	280.000
Watermusic Randers	15.342
Rethink Reformation Aarhus	18.309
Move for Life 12 kommuner	18.449
A Shared Moment Finale Hvide Sande	10.000





Foto: Maja Theodoraki  
The Garden, ARoS Aarhus Kunstmuseum, Aarhus



Foto: Jan Kejser  
Folkets åbning, Aarhus

## Publikumstal

Top 10 events		Stigning 2016-2017	
		VisitAarhus og research	
The Garden Aarhus	593.500	Museum Jorn Silkeborg	124%
Silkeborg Ildfestregatta Silkeborg	280.000	Fængslet Horsens	76%
Life Boats i hele Danmark	200.000	Skanderborg Museum Skanderborg	69%
Aarhus Story Aarhus	192.700	Kunsthall Aarhus Aarhus	56%
Rethink Urban Habitats Aarhus	155.000	Museum Overtaci Aarhus	52%
Rejsen Aarhus	113.494	Struer Museum Struer	37%
Snapsting - Rethink your audience Viborg	100.000	Viborg Kunsthall Viborg	36%
Røde Orm Aarhus	94.386	Teater Katapult Aarhus	30%
European Encounters Norddjurs	83.474	Danseteatret Bora Bora Aarhus	28%
Folkets Åbning Aarhus	76.000	Museum Salling Skive	26%
		Besættelsesmuseet Aarhus	25%
		Randers Kunstmuseum Randers	20%
		Kvindemuseet Aarhus	19%
		Aros Aarhus Kunstmuseum Aarhus	17%
		Aarhus Teater Aarhus	17%

---

“Vi kunne simpelthen ikke rumme flere besøgende”

Jacob Thage, Museumsdirektør, Museum Jorn

---

“Inden Kulturhovedstadsåret overhovedet begyndte, havde vi et rigtig godt publikumsmæssigt udgangspunkt, men i 2017 har vi oplevet en stigning på 17%. Og regnskaberne viser det bedste billetsalg i 13 år med 114.000 gæster. Den stigning tilskriver jeg primært Kulturhovedstadsåret og vi ser samme tendens hos vores kolleger i det århusianske kulturliv.”

Allan Aagaard, Direktør, Aarhus Teater

---

“Vores største Aarhus 2017-satsning Human Nature slog teatrets publikumsrekord. Vores gamle rekord var fra 2004 og den blev næsten fordoblet i 2017.”

Torben Dahl, Teaterchef, Teater Katapult



Foto: Lesley Leslie-Spinks  
EDDA, Aarhus Teater og Det Norske Teatret, Aarhus

## Alle kunstformer og mere

”Hvis det var muligt at starte den europæiske integration på ny, skulle den starte med kultur” som Jean Monnet, grundlægger af det europæiske projekt sagde.

Alle Europæiske Kulturhovedstæder har et ”greb” eller et tema, som sætter fokus på Kulturhovedstadens metode. I Aarhus blev Lad os Gentænke vores mantra, og satte fokus på samarbejde – blandt individer og på tværs af fællesskaber og grænser, sektorer og industrier, nationer og systemer. Ved at gentænke alt, er Region Midtjylland blevet omdannet til et kulturlaboratorium, hvor alternative løsninger kan spire og gro.

Indholdet i vores år kom nedefra og oppefra og mødtes i midten, hvilket skabte en potent blanding af græsrodsaktiviteter og kuraterede højdepunkter i hele regionen.

Vi undersøgte vores lokale DNA, så vi kunne skabe et år, der afspejlede kulturen i vores område med dets lange og farverige historie. Nye historier blev skabt ved hjælp af nye værker, der tilføjede kommentarer, kvalitet og sandhed til vores kerneværdier: Bæredygtighed, Demokrati og Mangfoldighed. En udforskning af Fortid, Nutid og Fremtid formede vores år, gennem årstiderne og deres farver – mørket og lyset – som påvirkede vores tanker og værker. Fejring, Refleksion og Provokation var vores kreative motivationer. Ved at fokusere vores indsats ved hjælp af disse trioer, forblev Aarhus 2017 responsiv og relevant for vores ambition om at gentænke og de skiftende dynamikker i verden omkring os.



13.708

eventdage



442

kerneprojekter

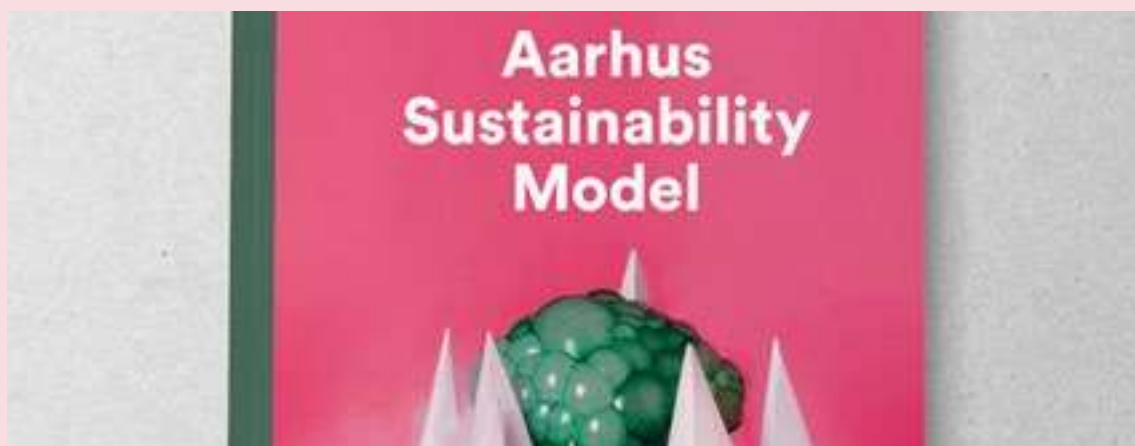


Foto: Lucas Adler  
Fråseri, Barbara Kruger, del af De Syv Dødssynder, Lemvig

Fonden Aarhus 2017 igangsatte, skabte og kuraterede 442 kerneprojekter, med talrige underprojekter, der involverede tusinder af bidragydere og blev til i alt 13.708 eventdage. Vores program omfattede alle kunstformer – billedkunst, scenekunst, litteratur, tværfaglige værker og anvendt kunst, de kreative erhverv og en bred definition af kultur, inklusiv sport, mad, videnskab og sprog. Vores syv temaer gav anledning til utallige konversationer.

Temaer	Events
Historie	225
Liveability	106
Generationer	74
Sport og leg	71
Gastronomi	41
Natur	39
Tro	34

...og meget mere



## Aarhus Sustainability Model

Som den første Europæiske Kulturhovedstad, har Aarhus 2017 skabt en model for bæredygtig udvikling i kultursektoren. Aarhus Sustainability Model er et værktøj, en guide og en inspiration for alle, der arbejder med kunst og kultur. I et partnerskab med Samsø Energiakademi og Worldperfect, har Aarhus 2017 sikret at bæredygtighed forblev en kerneværdi i den Europæiske Kulturhovedstad. Kulturprogrammet

bød på arrangementer, der inviterede publikum til at reflektere over og debattere bæredygtighed samt motivere og inspirere politikere, byplanlæggere og kulturinstitutioner til at agere mere bæredygtigt. Eksempelvis projektet Rethink Urban Habitats, der fokuserede på at styrke byens biodiversitet, og Skjulte Steder, som åbnede bæredygtige byhaver i hele Aarhus.





Foto: Lucas Adler

## Historie: De Syv Dødsynder

Frådseri, stolthed, begær, dovenskab, misundelse, vrede og grådighed er De Syv Dødsynder, som de blev beskrevet tidligt i den kristne tro. I 2017 har førende danske og internationale samtidskunstnere samarbejdet med syv kunstmuseer om at gentænke de syv dødsynder i et nutidigt perspektiv. Udfordringen var at gentænke det vestlige samfunds værdier, og præsentere dem som syv storstilede udstillinger i samspil

med en serie af debatter. Museerne var: Museet for Religiøs Kunst, Lemvig (Frådseri), Skovgaard Museet, Viborg (Stolthed), Randers Kunstmuseum, Randers (Begær), Glasmuseet Ebeltoft, Ebeltoft (Dovenskab), MUSE@UM, Skive (Misundelse), Horsens Kunstmuseum, Horsens (Vrede) og Holstebro Kunstmuseum, Holstebro (Grådighed). De syv udstillinger blev samlet besøgt af 67.292 gæster.



Foto: Arkitektskolen Aarhus

## Liveability: Architecture Moves

Globalisering, klimaforandringer, urbanisering, teknologi og ændret befolknings sammensætning er ikke abstrakte fænomener. De påvirker vore byer og landskaber. Vi kan se forandringerne og vi oplever dem i vores dagligdag. Forandringerne manifesterer sig konkret og kan måles og vejes. 140 arkitektstuderende undersøgte, hvordan arkitektur kan gribe disse forandringer, påvirke vores omgivelser og bevæge os

som mennesker. Architecture Moves-udstillingen, som var kulminationen af et samarbejde mellem de studerende, internationale eksperter og lokale interessenter, gjorde byrummet blå, da de arkitektstuderende udstillede deres modeller på banegårde og i parker. Udstillingen varede 22 dage, og havde flere end 2.000 besøgende.



Foto: Montgomery

## Tro: Befri Gudstjenesten

I en genfortolkning af ritualerne i gudsdyrkelse blev Befri Gudstjenesten, en interaktiv og inter-æstetisk forestilling, præsenteret i den ikoniske Aarhus Domkirke. Domkirken dannede ramme for et kaleidoskopsk mix af dans, teater, musik, videoinstallationer, mad, debat og refleksion. DJ-kollektivet Den Sorte Skole deltog sammen med præster og kunstnere, herunder Per Vers, Lars Husum og Kaspar Colling; meningsdannere; dansere fra Don Gnu-kompagniet;

restaurant Gastromé og Aarhus Gospelkor. Sammen skabte de en multifacetteret oplevelse, der gentænkte gudsdyrkelse og leverede den til publikum på måder, de aldrig havde oplevet før. Som en visuel introduktion til Befri Gudstjenesten skabte kunstnerduoen Steen og Hejlesen en interaktiv installation på de ydre vægge af domkirken. Befri Gudstjenesten blev opført syv gange og for i alt 2.920 publikummer.



Foto: John Shin Hansen

## Sport and play: Move for Life

Move for Life var en serie af arrangementer, der indbød til deltagelse i spændende og sjove træningsaktiviteter. I samarbejde med sportsklubber, entusiaster, lokale projekter og kommuner på tværs af regionen, gentænkte Move for Life sport, træning og bevægelse gennem inspiration fra og integration med kunst og kultur. Fokus var på at have det sjovt snarere end at være den bedste, og projektet udfordrede dermed, hvad det vil sige at være en del af et sportsfællesskab i dag. Move for Life var en smuk og bevægende lysparade med tusinder af atleter i gaderne, der omfattede farverige oplevelser, løbearrangementer i byrummet

og bevægelse i nye, mangfoldige fællesskaber. Aktiviteterne gav hele familien mulighed for at komme til at svede, og opleve noget ud over det sædvanlige sammen. I Aarhus kunne man opleve Museum of the Moon, et nyt turnerende værk af den engelske kunstner, Luke Jerram. Værket har en diameter på syv meter, og overfladen viser detaljerede stillbilleder af månens overflade, optaget af NASA, og fremstillet i skalaen 1:500.000. Move for Life omfattede mere end 180 arrangementer på tværs af regionen, og 18.449 deltog i aktiviteterne.



Foto: Martin Dam Kristensen

### Gastronomi: Fish-á-Deli Circus

Danmark gennemgår i øjeblikket en rivende udvikling blandt lokale madpatrioter, kokke og madelskere. Med Fish-á-Deli Circus udfordrede SMAG, Aarhus 2017 og Region Midtjylland kontakten mellem gæster og kokke. Uden tjenere og menukort blev en involverende og kommunikativ performance skabt med bæredygtige fisk og lokale ingredienser fra regionen i hovedrol-

len. Scenografien var et turnerende cirkus – den slags man kunne opleve i begyndelsen af det 20. århundrede, med musikere, en cirkusdirektør, heste, en stærk mand og akrobater. I 2017 blev 420 personer bespist under de fire måltider og opførelser i Fish-á-Deli Circus. Projektet vil fortsat skabe magiske oplevelser og ekstraordinær mad i 2018.



Foto: Jesper Kjær

### Nature: Rethink Urban Habitats: Habitat: Aarhus

Byen er ikke bare hjem for mennesker. Det er et sted, som deles med alle de mange andre fantastiske arter, der bebor vores del af verden. Herunder arter som Danmark, FN og EU har forpligtet sig til at standse nedgangen af inden 2020. Habitat: Aarhus var en stor fotoudstilling, der omfattede 100 fotos af byens naturliv med hensigten at åbne publikums øjne for

de omfattende livsformer, der findes overalt i Aarhus - humlebier og svirrefluer i parkerne, blomster, der bryder gennem asfalten og måger ved havnen. Udstillingen blev udviklet af Naturhistorisk Museum i Aarhus og Life Exhibitions. Billederne var tilgængelige i 150 dage med et anslået besøgstal på 155.000.



Foto: Louise Kirkegaard

## Generationer: Rethink Ageing

Rethink Ageing transformerede vores syn på det at blive ældre i syv unikke danseforestillinger med fokus på borgere i alderen 60 år og derover. Forestillingerne blev opført i byens teatre og udvalgte steder i byens centrum. Instruktør og koreograf Nønne Mai Svalholm har skabt trilogien Ageing med seniorer som optrædende, og forestillingerne reflekterer over temaet at ældes, og inspirerer alle til at holde deres kroppe i gang og få mest muligt ud af de vilde tider forude.

Det første værk, Circuit, havde premiere i 2016 med 25 seniorkunstnere på scenen. Anden del af trilogien, Ultima, blev opført i 2017 som en solo og ensembleforestilling, der udfoldede et kunstnerisk udtryk af autentisk styrke og skrøbelighed forbundet med ældre kroppe, hjerner og følelser. Ageing blev oplevet af 785 personer i 2017, og den sidste og endelige del af trilogien bliver udviklet i 2018.

### Kunstformer Events

Billedkunst og  
-udstillinger 163

Musik- og lyd 135

Scenekunst 85

Design 47

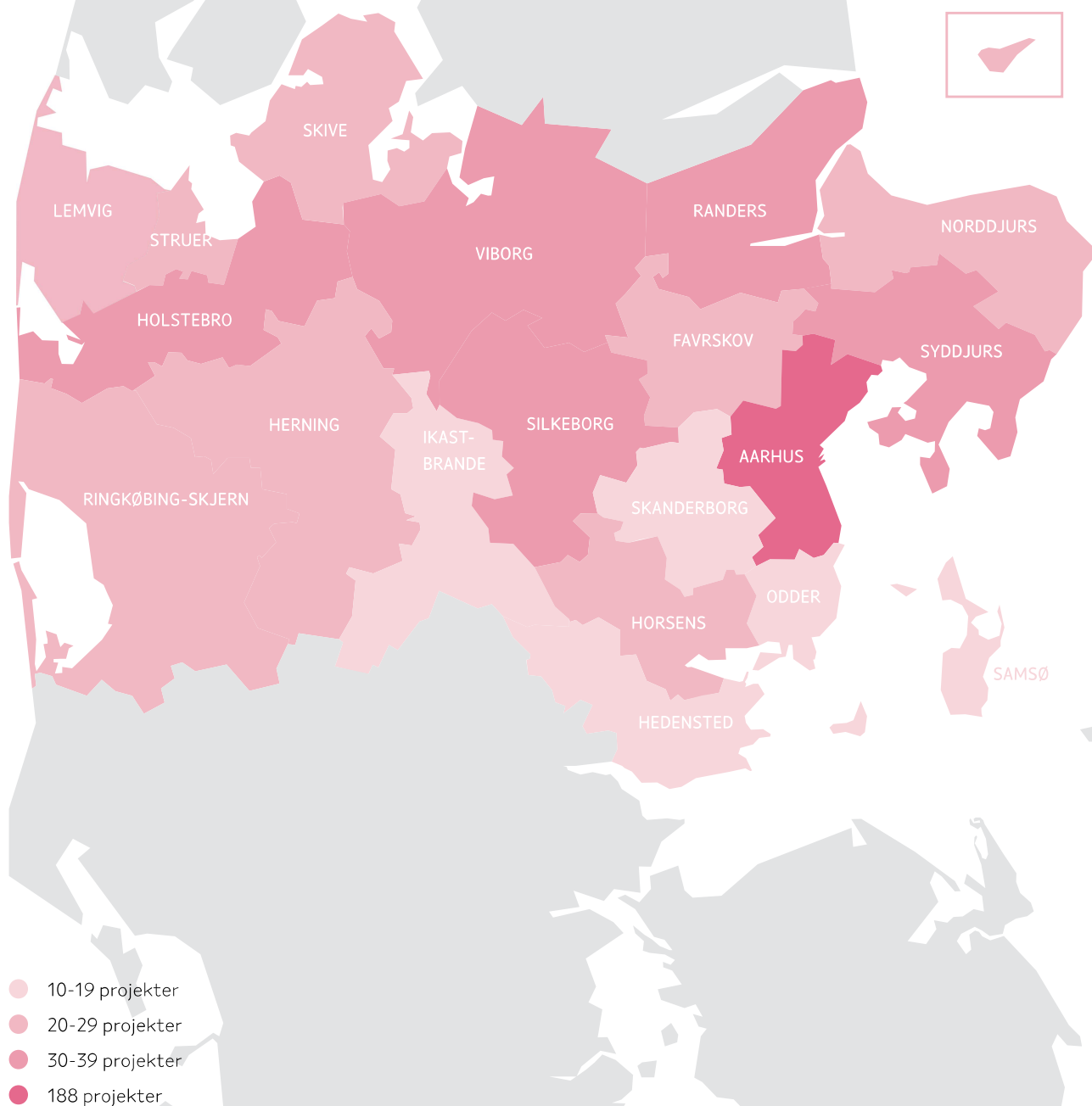
Film- og animation 39

Arkitektur 37

Litteratur 14

... og meget mere

## Regional spredning af projektaktiviteter



## Noget for alle

Dansk og europæisk, lokalt og globalt, Aarhus 2017 bød på noget for alle. Vi sørgede for, at der var indhold, der kunne appellere til alle – alle smage, alle interesser, alle aldre og alle

forudsætninger. Med billetterede og gratis arrangementer, små og store events, til lands og til vands, inde og ude, var der rig mulighed for at tage del.



# 60%

af Aarhus' borgere deltog  
i Aarhus 2017-events

Epinion, januar 2018



# 52%

af Aarhus 2017's  
events var med  
gratis adgang



# 16%

af alle danskere deltog i  
Aarhus 2017-events

Epinion, januar 2018



# 40%

af Region Midtjyllands borgere del-  
tog i Aarhus 2017-events

Epinion, januar 2018



Foto: Søren Pagter  
Watermusic, Randers Egnsteater, Randers

**SELECTIONS FROM  
A POSTCARD FROM ALEP**

---

**DEAR GRANDPA,  
THERE IS WAR  
AND A BIG ROAR HERE  
THEY THROW BOMBS**



Borgerne beskrev kulturevents som:

rethinkIMPACTS 2017

Følelsesmæssig bevægende **Sjov**  
Involverende **Sanselig**  
**Inspirerende** Intellektuel  
Provokerende



**62%** gennemsnit  
i 2017

af indbyggere i regionen mener det  
var en god beslutning af blive Euro-  
pæisk Kulturhovedstad

rethinkIMPACTS 2017



**92%**

positiv publikum-feedback på  
MEGA og Fuldmåne-events

rethinkIMPACTS 2017

## Udvalgte anmeldelser

5/6 stjerner ★★★★★

Kristeligt Dagblad, 21. november 2017

### Philip Glass

"At det skete i søndags i Musikhuset Aarhus, må være en af de smukkeste markeringer af byens status som Europæisk Kulturhovedstad i 2017."

5/6 stjerner ★★★★★

Gaffa

Michael Jose Gonzales, 19. november 2017

### Anohni + Aarhus Symfoniorkester + ConcertClemens

"[...] sender Anohni os ud i den aarhusianske novemberaften med en tåre i øjenkrogen og visheden om at have oplevet en af de der uafrystelige koncerter, der kommer til at blive siddende i kroppen flere dage efter."

5/6 stjerner ★★★★★

Morgenavisen Jyllands-Posten

Henrik Lyding, 9. november 2017

### Elsker dig for Evigt

"vigtigst af alt er modet."

5/6 stjerner ★★★★★

Kristeligt Dagblad

Lise Majgaard, 17. oktober 2017

### Edda

"I Wilsons æstetik er alle detaljer gennemkoreograferede og mættede af betydning helt ned til glitrende mytedyr med lavteknologisk mekanisk rytmik."

6/6 kikkerter ★★★★★

Teaterkikkerten

Natalie Gøttsche Jakobsen, 16. oktober 2017

### Edda

"Han gør med sin nøjeregnende og præcise æstetik historierne og lærdommen, der er gemt i myterne mere tydelige og mere tilgængelige for os som publikum."

6/6 stjerner ★★★★★

Kristeligt Dagblad

Lisbeth Bonde, 10. oktober 2017

### Cindy Sherman

"Det er en skarp, kritisk vågen og æstetisk raffineret kunst, hun bedriver."

6/6 stjerner ★★★★★

Gaffa

Lise Sastakauskas, 3. september 2017

### Watermusic

"[...] en oprigtig innovativ og veludført opførelse, hvor både musik, lyd og lys gik op i en højere enhed, der formåede at samle både unge og gamle."

5/6 stjerner ★★★★★

Aarhus Stiftstidende

Kirsten Dahl, 2. september 2017

### Complexity of Belonging

"Forestillingen er smuk, stærk i sin voldsomhed og fantasi og vellykket i sin formidling af en hyperaktuel identitets- og nutidslivsproblematik. Den rager op som et udtryk kun en fremragende koreograf, en iscenesætter og dramatisker af format kan præstere."

---

4/5 stjerner ★★★★★

The Guardian

Clare Brennan, 4. juni 2017

## Røde Orm

"Med det simple plot og de karikerede karakterer, gør Røde Orm blidt grin med stereotyper, og byder sit publikum på en chance for at gentænke, måske hvad det vil sige at være dansker, men helt sikker, hvad det vil sige at være en helt/inde."

---

6/6 stjerner ★★★★★

Aarhus Stiftstidende

Christian Salling, 2. juni 2017

## The Garden

"[...]The Garden hæver det kunstneriske niveau til nye højder i et nyt udstillingskoncept, der sprænger rammerne for alt, hvad der hidtil er set i Aarhus. The Garden er simpelthen uden for kategori i en århusiansk sammenhæng."

---

5/6 stjerner ★★★★★

Politiken

Mathias Kryger, 1. juni 2017

## Socle du Monde

"[...] med de krydsninger, som denne type af åben kuratering fører en frem til, er der plads til både en selv, til kosmosset, til kyllinger, æg og glæden ved det anale, det fækale – simpelthen glæden ved at skabe."

---

6/6 stjerner ★★★★★

Morgenavisen Jyllands Posten

Lars Svanholm, 19. februar 2017

## De Syv Dødsynder: Begær

"I en serie på 18 store kultegninger bliver man som beskuer ledt gennem livet fra fødsel til død, og i skulpturerne optræder begæret såvel iskoldt som helvedes hedt. [...] Udsagn forankret i ord og knogler sætter et uhyggeligt, men dog fascinerende, miljø i scene."

---

6/6 stjerner ★★★★★

Berlingske

Anna Liisberg, 13. februar 2017

## Erasmus Montanus

"Christian Løllikes Erasmus er på alle niveauer en klassiker-gentænkning, som man næsten kun kan drømme om. [...]"

---

6/6 stjerner ★★★★★

Morgenavisen Jyllands Posten

Lars Svanholm, 10. februar 2017

## Jorn + Munch

"I forhold til udstillingen Jorn+Munch er det irrelevant at beskrive en top og en bundstandard for de to kunstnere [...] da alting balancerer på et ekstremt højt niveau."

---

6/6 stjerner ★★★★★

Aarhus Stiftstidende

Kirsten Dahl, 29. april 2017

## Tree of Codes

"Balletten er fyldt til bristepunktet med betagende skønhed, imponerende danseråstyrke, fængslende musik og et visuelt design, som hele tiden fascinerer på nye måder."



# 92

## events for børn og familier i Aarhus 2017-programmet

Børn var i centrum af vores år. Næsten 40.000 mennesker på tværs af regionen var involveret i vores børneåbning, Ønskelandet, den 20. januar 2017 - den første dedikerede børneåbning ved en Europæisk Kulturhovedstad. I samarbejde med den verdensberømte Hay Festival, skabte vi også en International Børnelitteraturfestival, som præsenterede forfattere fra hele verden. Dans Baby Dans var en ti dage lang

dansefestival skabt af danske og internationale dansekompanier, som indbød 0-4-årige til at blive en del af interaktive forestillinger. Disse og en række andre events, såsom Design to Improve Life, Skoleolympiaden, My Playground og GrowOP! Festivalen, betød at også de yngste borgere og gæster nød året, bevægede sig og gav input til deres egen fremtid.



Foto: Imaginart  
Dans Baby Dans, Bora Bora, Aarhus



Foto: Brian Rasmussen

## International Børnelitteraturfestival – Hay Festival Aarhus 2017

Aarhus 2017 og Hay Festival slog sig sammen om at præsentere den første Internationale Børnelitteraturfestival i Danmark. 39 af de bedste, europæiske børnebogsforfattere under 40 år blev inviteret til at skrive nye værker med temaet Rejsen og præsenteret som en antologi af fortællinger. Festivalen fandt sted i Aarhus' nye bibliotek DOKK1, hvor det bedste af europæisk børnelitteratur blev fremvist, og børn, forældre

og undervisere kunne opleve både danske og internationale oplægsholdere. Den Internationale Børnelitteraturfestival tilbød oplevelser for børn i alle aldre, såvel som meningsfulde debatter og faglige samtaler for alle med interesse i den magiske verden, som er skabt i litteraturen for børn og unge. Festivalen varede i fire dage, og 19.000 børn, undervisere, forældre og andre tog del i aktiviteterne.



Foto: Brian Rasmussen

## My Playground

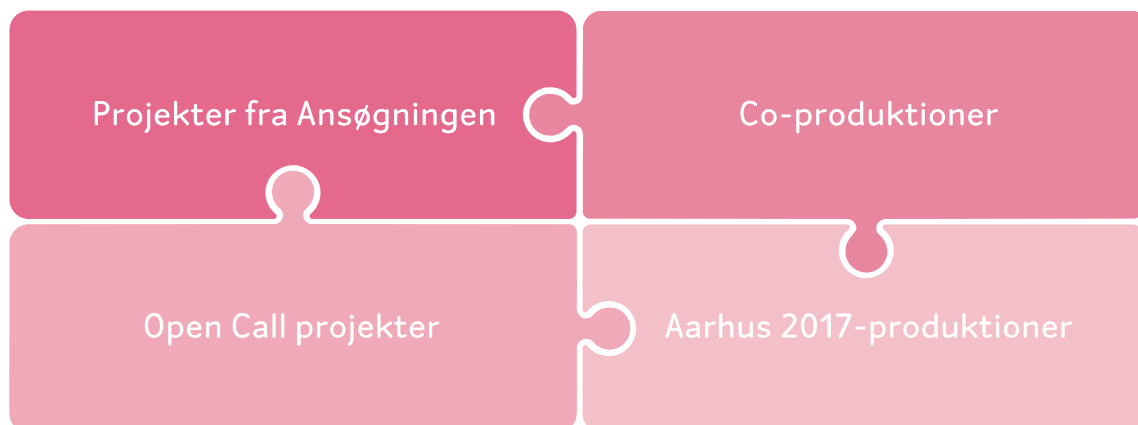
Fra en tidlig alder lærer børn at bruge, træne og stole på deres kroppe, så de kan blive rustet til deres fremtidige liv. My Playground blev skabt af Gustin Landskab i samarbejde med Aarhus 2017, og projektet modtog støtte af Nordea-Fonden. Arkitekter og eksperter i børns leg gænskede legepladsen, og skabte et nyt, mobilt legemiljø, som aktiverer kroppen i hypersensoriske omgivelser. My Playground var et innova-

tivt og poetisk bud på fremtidens legelandskab. My Playground besøgte fire danske byer i regionen i 2017, Randers, Hadsten, Holstebro og Aarhus og var i alt åben i 176 dage, og blev besøgt 57.495 gange af børn og legeglatte sjæle. My Playground er nu permanent forankret i Holstebro, hvor værket fortsat opmuntrer børn til at bruge deres kroppe.

## Lokal forankring

Aarhus 2017-programmet havde fra begyndelsen fokus på lokal forankring og kompetenceudvikling. 80% af det kulturelle indhold i vores program blev skabt af eksterne projekter med bevillinger fra Fonden Aarhus 2017. Mange af projekterne blev en del af programmet allerede i ansøgningsfasen, mens andre kom til i vores Open Call, og andre igen er skabt i samråd med Aarhus 2017.

20% af programmet er produceret af Fonden Aarhus 2017, primært større events og internationale højdepunkter. Denne metode for programudvikling har gjort det muligt for os at præsentere det bedste i vores region, side om side med international inspiration. Langt størstedelen af aktiviteterne foregik i 2017, men for mange projekter blev årene op til 2017 brugt til strategisk udvikling.



---

“Det lykkedes Aarhus 2017 at skabe et meget omfattende program, der formår at nå borgerne og på samme tid indeholder ekstraordinære højdepunkter.”

Morten Hesseldahl, Teaterchef, Det Kongelige Teater



Foto: Hanne Nielsen

### Eksempel på projekt fra Ansøgningen: Urban Lab

Med målet om at sætte en ny dagsorden for udvikling af byrum og byliv, var Urban Lab forankret i otte områder i Region Midtjylland med fælles udfordringer i forhold til byens indretning. Projektet gentænkte den sociale og strukturelle kvalitet i fremtidige byrum med en lang række kunst og kulturinitiativer i byrummet.

Projektet, som løb fra 2014-2017, præsenterede resultaterne ved to konferencer: City Life Without People – The Sensing of Urban Space og Future Urban Spaces – Rethink the Solutions. I alt deltog 257 personer i de to konferencer, og det anslås, at der var 6.250 deltagere i kunst og kulturinitiativerne i byrummet.



Foto: Anders Bigum

### Eksempel på Open Call projekt: Ikaroskomplekset

Ikaroskomplekset var mere end blot en danseforestilling, det var et spændende skridt ud i den stedspecifikke scenekunst. Publikum ankom ved dag gry til en gammel hangar ved en tidligere militærbase på Djursland. Troels Primdahl, som er en prisvindende instruktør og koreograf, havde valgt det atmosfærefyldte sted som udgangspunkt for sin tankevækkende

og poetiske fortolkning af Ikaros' storhed og fald. Et internationalt ensemble af dansere førte publikum gennem de mange psykologiske lag af den gamle myte. Værket blev akkompagneret af elektronisk musik ved Esben Valløe og hans techno crew M€RCY samt af den anmelderroste digter Caspar Eric. Værket blev opført tre gange, og oplevet af 490 personer.





Foto: Joel Chester Fildes

## Eksempel på co-produktion: Tree of Codes

Tree of Codes blev co-produceret af Manchester International Festival, Park Avenue Armory, FAENA ART, Paris Opera Ballet, Sadler's Wells og Aarhus 2017, og forestillingen blev præsenteret af Musikhuset Aarhus og Aarhus 2017. Tree of Codes var et åndeløst, rapsodisk møde mellem musik, dans, lys og struktur – og et betagende samarbejde mellem tre af verdens bedste kunstnere. Forestillingens bestod af Jamie xx's tindrende smukke lydside, Olafur Eliassons spektakulære visuelle design og Wayne McGregors dybfølte og intuitive koreografi, som blev opført af dansere fra hans eget dansekompani, side om side med stjerner

fra Paris Opera Ballet. Tree of Codes var hypnotisk fordybelse og et mange-facetteret studie i storslåethed. Forestillingen er baseret på Jonathan Safran Foers roman og er en banebrydende og dristig, dramatisk forestilling, som fik stående ovationer ved premieren på Manchester International Festival, på the Armory i New York og i Aarhus. Tree of Codes blev opført seks gange i Aarhus, og der blev solgt 9.262 billetter. Forestillingen vil turnere den sydlige halvkugle, og er nomineret til Bedste Nye Danseproduktion i Olivier Awards 2018.



Foto: Astrid Dalum

## Eksempel på Aarhus 2017-produktion: Finale

Den 9. december 2017 takkede Aarhus 2017 alle, der havde bidraget til året, med Finalen, hvor stafetten blev givet videre til de Europæiske Kulturhovedstæder i 2018, Valletta på Malta og Leeuwarden i Holland. Finalen strakte sig fra kyst til kyst med events i Hvide Sande og Aarhus, og bandt dermed hele regionen sammen. I Hvide Sande blev et spektakulært musikalsk værk opført til lands og til vands af professionelle og lokale amatører. Showet blev livestreamet på Aarhus

Havn, og fulgt af et episk digt med tilhørende animationer, skabt af den lokale digter Mads Mygind, musiker Anders Boll og filmproducenterne Plotpoint. Showet kulminerede i et festfyrværkeri, der var startskuddet til en fest med mere end 75 gratis koncerter, fordelt på 20 spillesteder i hele Aarhus. 10.000 mennesker deltog i showet i Hvide Sande, og 23.000 mennesker deltog i festlighederne i Aarhus.

## Vækstlaget

Fonden Aarhus 2017 støttede vækstlaget og den kommende generation af kreative talenter gennem OFFTRACK-initiativet ved at give mulighed for at søge midler, opbygge netværk og udveksle erfaringer på kryds og tværs. Otte erfarne operatører inden for musik, lyd og poesi, gastro-

nomi, sport og streetkultur, arkitektur og byrum, film/animation/cross media, scenekunst, teater og dans samt visual arts/street art gav unge talenter fra Region Midtjylland mulighed for at lære og opbygge erfaring gennem mentorstøtte.

---

**“Rock The Region blev meget mere end forventet. Et stærkt kollegialt fællesskab omkring vækstlaget i regionen, et overblik over talentmassen, konstruktive relationer til de professionelle musiknetværk og en masse publikummer til ny musik er bare nogle af de overordnede gevinster.”**

Ricco Andie Jensen, Projektleder, Rock The Region  
(OFFTRACK musik, lyd og poesi)



# 102

vækstlagsprojekter modtog midler  
og støtte gennem Aarhus 2017

---

“Siden PRAAK modtog en bevilling fra Aarhus 2017 havde vi en tredages spilleperiode på Åbne Scene i september 2016, som gik over al forventning. Det gav os blod på tanden og vi søgte derfor om en plads på CPH Stage og på Stockholm Fringe Festival i 2017. Begge ansøgninger var succesfulde... Jeg kan med sikkerhed sige, at vi uden bevillingen fra OFFTRACK 2017 ikke ville være hvor vi er i dag - så tak.”

Mie Kanø, Medstifter og Projektleder, INUIT af PRAAK  
(OFFTRACK scenekunst, teater og dans)

## Invitation til verden

Verden var i høj grad til stede i vores år. Først og fremmest afspejlede Aarhus 2017-programmet et stærkt tilhørsforhold til det europæiske fællesskab. 79% af Aarhus 2017-projekterne blev udviklet i samarbejde med internationale partnere eller indeholdt kulturudvekslinger inden for Europa, og 1.200 europæiske kunstnere bidrog til kulturprogrammet. I alt var aktører fra 64 forskellige lande, fordelt på fem kontinenter, en del af Aarhus 2017, hvilket i høj grad gjorde vores år globalt.

Aarhus 2017 inviterede internationale kunstnere til at skabe nye værker til vores år, og samproducerede store værker med partnere såsom Paris Opera Ballet, Manchester International Festival, Hay Festival, Hull UK City of Culture og internationale producere og kunstnere, såsom Public Movement, Blast Theory, Angelica Mesiti, Wayne McGregor, Philip Glass, Berinde de Bruyckere og Aarhus 2017's Artist in Residence, Anohni. Aarhus 2017 stillede gennem kunst og kultur relevante spørgsmål om vores europæiske kontekst, vores fællesskabsforståelse og om det, der både fastlåser og udfordrer os. Undervejs demonstrerede vi vores tro på, at kunstnere er vores vigtigste filosoffer. Deres arbejde byder på stor skønhed, dybe tanker og en intention om at provokere, og bidrage med utallige måder at reflektere over og fejre vores menneskelighed.



Foto: Asbjørn Sand  
2097: We Made Ourselves Over, Blast Theory, Britisk Kulturby Hull 2017 og Europæisk Kulturhovedstad Aarhus 2017, Aarhus



Foto: Kay Campbell  
Rescue, Public Movement, del af Little Rebellions, Aarhus

---

“Det har været et fantastisk år for Aarhus – især i forhold til at placere Aarhus på verdenskortet. Kvaliteten af de inviterede kunstnere har været af en særdeles høj standard”

Lone Britt Christensen, Kulturattaché, Den Danske Ambassade i London



1.200

internationale kunstnere bidrog til kulturprogrammet



73

projekter omfattede residencies eller udvekslinger med Europa

---

“Aarhus har været en førsteklases Europæisk Kulturhovedstad, virkelig stor, moderne og samtidig personlig, menneskelig og følsom. Jeg elskede jeres program, og den måde, som I har fået alt til at gå op i en højere enhed på.”

Georgia Doetzer, Kreativ Programdirektør, Europæisk Kulturhovedstad Pafos 2017



Foto: Angelica Mesiti  
Mother Tongue, Angelica Mesiti, Aarhus





# 40%

af nye, internationale samarbejder  
forventes at fortsætte

---

“British Council er virkelig kede af, at sådan et fantastisk, vidunderligt og rørende år er omme. Det har været skønt at arbejde med Fonden Aarhus 2017 og vi håber på at fortsætte de gode relationer til Danmark i 2018. Eftermælet bliver utvivlsomt enestående.”

Kitty Corbet Milward, Nordic Arts, British Council

“Europæisk Kulturhovedstad Aarhus 2017 og Programdirektør, Juliana Engberg, gjorde det muligt for mig at arbejde med nye idéer og udvikle eksisterende værker og metoder i en frugtbar og dynamisk ramme. Det resulterede i udstillingen Future Feminism, en måneds workshops, foredrag, diskussioner og forestillinger i samarbejde med besøgende kunstnere, miljøeksperter, videnskabsfolk, aktivister og politikere, fire videoværker i stort format, Silent Hopelessness, som blev projekteret på facaden af Musikhuset Aarhus, nye værker i en koncert med Aarhus Symfoniorkester og Skt. Clemens Drengekor samt indspilning af musikken. Jeg forbliver taknemmelig.”

Anohni



Foto: Ivan Pral

## Future Feminism

Kunstner og musiker Anohni var artist in residence ved Aarhus 2017. Anohnis bevægende værker, hendes passionerede arbejde som fortæller for miljøet og det mod hun har udvist ved at forestille sig en ny tryk fremtid for alle, har gjort Anohni til en kreativ drivkraft i et år med fokus på mangfoldighed, bæredygtighed og demokrati. Anohni gav en særforestilling med Aarhus Symfoniorkester i Musikhuset, en udsolgt forestilling

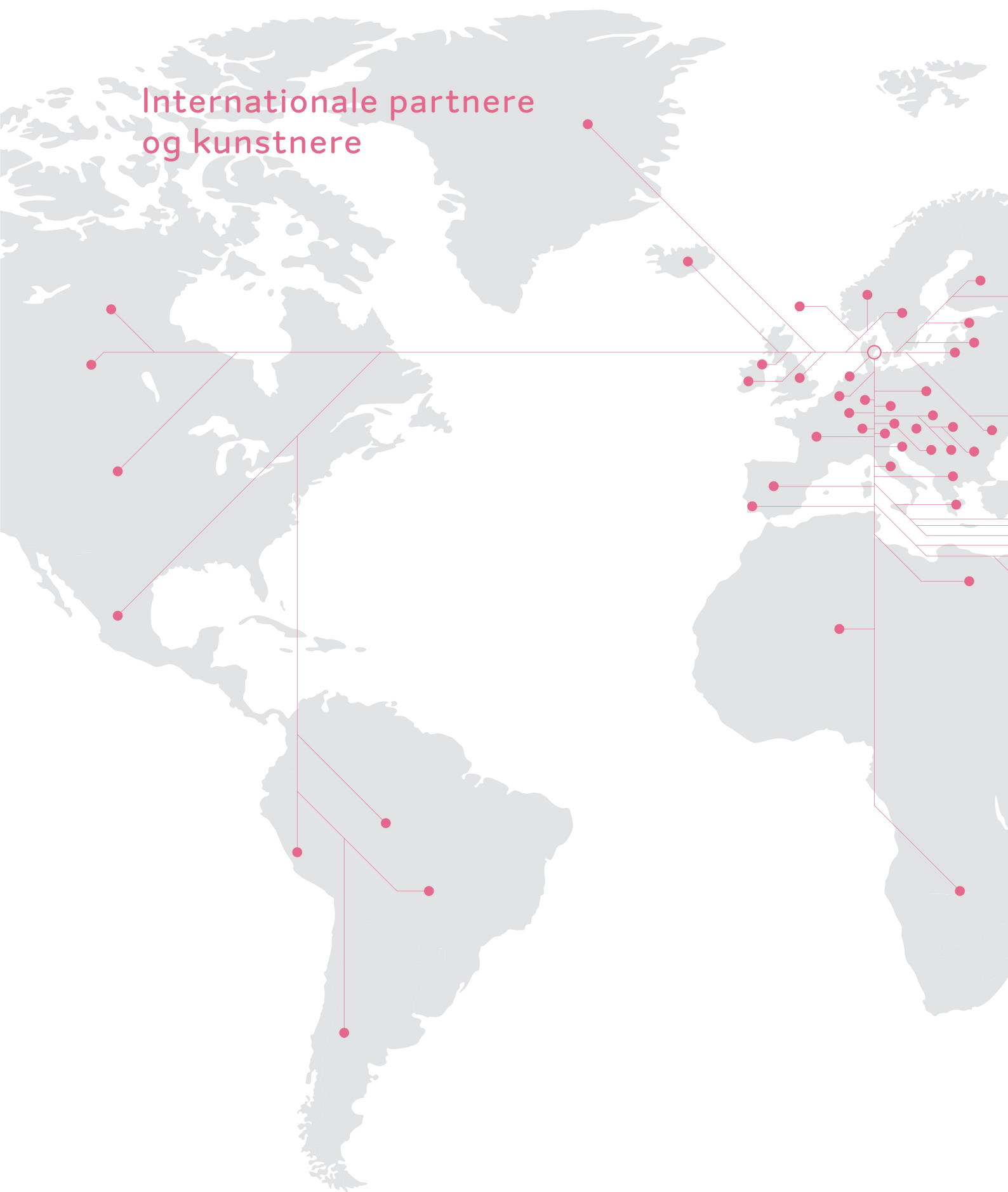
med 1.564 publikummer i salen. I løbet af sit ophold i Aarhus, inviterede Anohni sine samarbejdspartnere fra New York, Johanna Constantine og Kembra Pfahler, til Aarhus, hvor de sammen skabte udstillingen Future Feminism i Aarhus 2017's eget galleri 'O' Space. Udstillingen løb over 20 dage, og sideløbende afholdt kunstnerne 19 debatter og workshops. I alt havde udstillingen 4.033 besøgende.

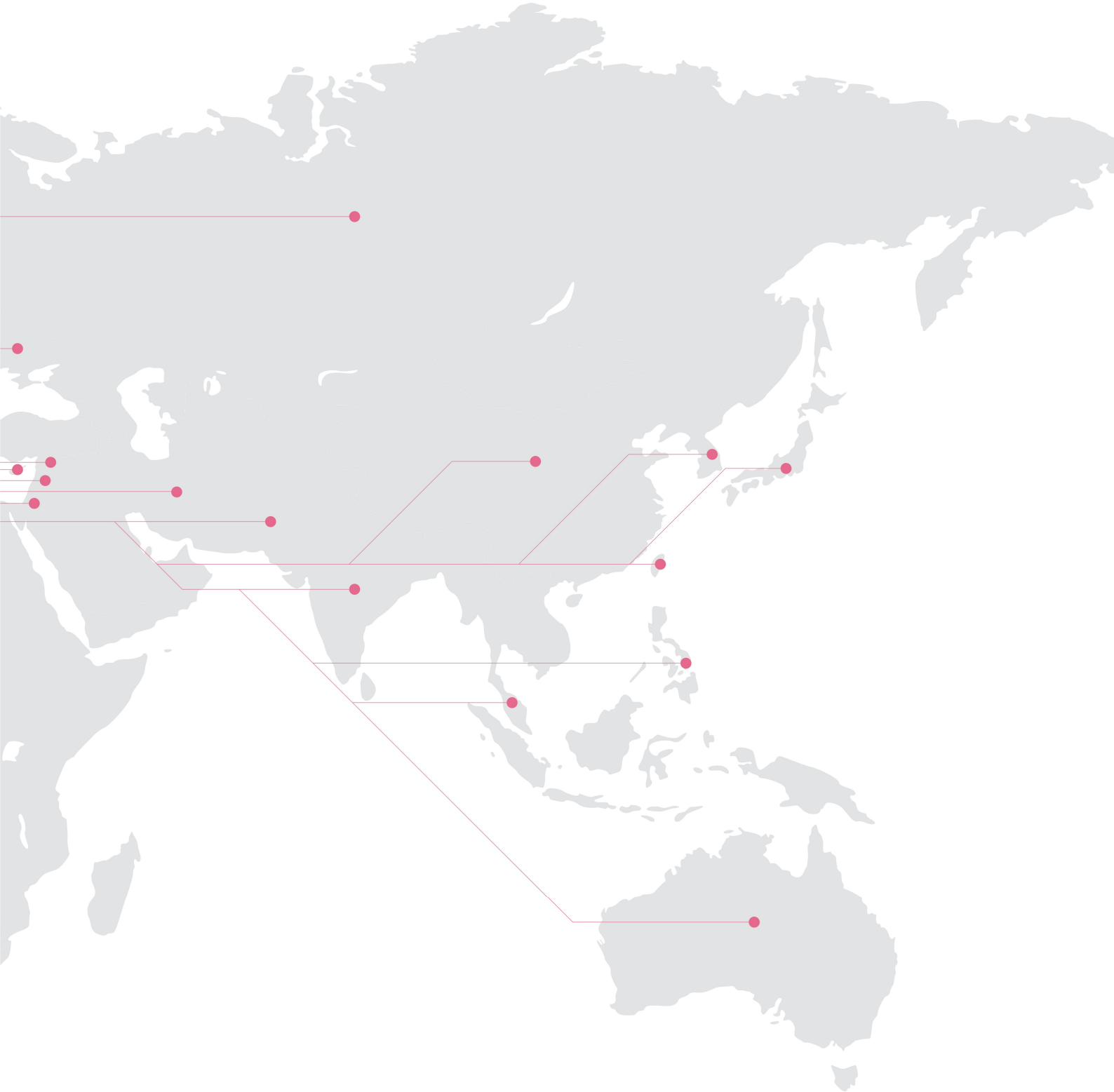


Foto: Brian Rasmussen

Anohni in Concert, Europæisk Kulturhovedstad Aarhus 2017, Aarhus Symfoniorkester og Musikhuset Aarhus, del af Legends, Aarhus

## Internationale partnere og kunstnere





## Styrket kultursektor

Fonden Aarhus 2017 samarbejdede med en bred skare af organisationer om at skabe bæredygtig forandring og sikre at kompetencer blev løftet og erfaringer forankret. Næsten halvdelen af vores projekter – 48% - havde til formål at udvikle kompetencer i kultursektoren. Kulturinstitutioner og projektpartnere har draget fordel af at være del af Europæisk Kulturhovedstad, ikke bare gennem bevillinger til projektudvikling, men også gennem kunstnerisk rådgivning, nye netværk og en stærk international markedsføringsplatform, som har givet vores partnere

mulighed for at hæve deres ambitioner og gå nye veje. Vores støtte til partnerorganisationer har givet dem mulighed for at arbejde med nogle af vor tids bedste kunstnere, og opnå nye kompetencer i processen. Vi åbnede døre, skabte kontakter til globale netværk og fik nye venner i kultursektoren. 91% af projekterne blev til i samspil med andre institutioner, med partnere fra andre sektorer eller med andre kunstneriske discipliner. Vi har tillid til, at disse relationer vil være stærke og langvarige.

---

**“Aarhus er vokset igennem de seneste 10 år og har rystet det provinsielle af sig. Det kan resten af Danmark lære noget af. Vi skal alle sammen blive bedre til at turde være ambitiøse.”**

Peter C. Kjærgaard, Museumsdirektør, Statens Naturhistoriske Museum

---

“Med Kulturhovedstadstitlen fik vi en økonomisk saltvandsindsprøjtning og øget opmærksomhed, hvilket gav os mulighed for at afprøve nye former for samarbejde af og vi vil forsøge at bygge videre på de nye relationer.”

Mads Kähler Holst, Direktør, Moesgaard Museum



141

projekter er blevet del af nye netværk på regionalt, nationalt eller internationalt niveau



91%

af projekterne blev implementeret i samarbejde med andre institutioner, sektorer eller discipliner



Foto: Aarhus Teater, Emilia Therese  
Erasmus Montanus, Aarhus Teater, Aarhus





---

“Vi har haft fokus på at udvikle scenekunsten, det synes jeg er lykkedes og de erfaringer tager vi med os videre fremadrettet. Jeg oplever desuden en større interesse fra markante kunstaktører i både ind- og udland og vi har fået etableret en række spændende partnerskaber i Kulturhovedstadsåret lige fra Robert Wilson og Det Norske Teatret til Aarhus Havn og områdets erhvervsvirksomheder. Jeg mener, at vi står kunstnerisk stærkere efter Aarhus 2017 end før.”

Trine Holm Thomsen, Teaterdirektør, Aarhus Teater



Foto: Aarhus 2017 Academy

## Aarhus 2017 Academy

Aarhus 2017 Academy var et strategisk partnerskab mellem VIA University College, Aarhus Universitet og Aarhus 2017. VIA University College og Aarhus Universitet etablerede Aarhus 2017 Academy for at udforske forholdet mellem viden, uddannelse, kunst, kultur og erhverv. Aarhus 2017 var en læringsplatform, der indsamlede, skabte og delte viden om kreative erhverv,

for at undersøge og udvikle deres potentiale. Projektet omfattede tematiserede arrangementer og workshops om eksempelvis kreativt iværksætteri og tv-branchen. Aarhus 2017 Academy har også organiseret sommerskolekurser om kulturel læring, kulturproduktion og kulturadministration for i alt 1.100 deltagere.

---

“Den indholdsmæssige og økonomiske støtte fra Aarhus 2017 har gjort det muligt for os at afprøve ting, vi normalt ikke ville have gjort – herunder Bier Trilogien, Tree of Codes og Legends, med tre verdenskendte kunstnere, der optrådte samme weekend. Og da vi har fået positiv respons fra publikum, er der gode chancer for at vi i fremtiden vil være mere modige.”

Jan Christensen, Direktør, Musikhuset Aarhus

---

“Aarhus 2017 har givet os mulighed for at opføre værker, som vi ellers ikke havde kunnet opføre og det har vakt en enorm begejstring både hos orkestret og hos publikum. Vi havde tre udsolgte koncerter med Beethovens 9. og vi har generelt fået et fantastisk udbytte af Aarhus 2017. Disse projekter var ikke blevet udført, hvis vi ikke havde haft støtten fra Aarhus 2017 og hele den gejst, som de store Aarhus 2017-projekter har skabt, smitter også af på orkestret generelt.”

Kristian Rahbek Knudsen, Musikdirektør, Aarhus Symfoniorkester

## Udvalgte nomineringer

---

### The Art Directors Club Awards og WARC Awards i New York

Innovation/Experimental Design: Between Music for AquaSonic

April 2018

---

### ARoS Triennial The Garden – End of Times Beginning of Times

Tildelt Global Fine Art Award (GFAA) i New York

Marts 2018

---

### Nomineret til Olivier Awards 2018

Tree of Codes er nomineret til Bedste Nye Danseproduktion

Marts 2018

---

### Artbeat Prisen 2018

Aarhus 2017 blev nomineret til hovedprisen Artbeat Prisen 2018

Februar 2018

---

### Region Midtjyllands Turismepris 2017 – TurismeVÆKSTprisen: Fængslet i Horsens

Fængslet modtog hovedprisen for at transformere fra en lukket verden til en åben oplevelsesøkonomi i vækst på bare et par år.

Januar 2018

---

### Region Midtjyllands Turismepris 2017

Temapris: Museum Jorn, Silkeborg

Januar 2017

---

### Region Midtjyllands Turismepris 2017

Temapris: Det Grænseløse Køkken, Ebeltoft

Januar 2017

---

## Byens Bedste – Aarhus Stiftstidende

Bedste Kulturoplevelse: Den Officielle Åbning af  
Europæisk Kulturhovedstad Aarhus 2017

November 2017

---

## Byens Bedste – Aarhus Stiftstidende

Æres- og særpris: Rebecca Matthews  
"Vi har besluttet at hylde en indsats, der er helt  
udenfor konkurrence. Vi vil hylde en enestående  
indsats for borgerne i Aarhus, for byens omdømme  
og for sammenhængskraften på tværs af Jylland."  
Peter Kramer, Formand for juryen.

November 2017

---

## MARIA-prisen - HORESTAs marketingspris – til Peer Kristensen

"VisitAarhus' arbejde og den positive udvikling i  
turismen er kulmineret i 2017. Her har via byens  
titel som Europæisk Kulturhovedstad fået det  
maksimale ud af begivenheden, og verdens øjne  
har været rettet mod den jyske hovedstad." Jens  
Zimmer Christensen, Formand, HORESTA

November 2017

---

---

## Aarhus Kommunes Stadsarkitekts særpris for midlertidig arkitektur 2017

Harbour Magnets

Oktober 2017

---

## German Design Award 2018 Åbningsceremonien

Bedste Event: battleROYAL og Chris Moylan

Oktober 2017

---

## The Ishinomaki International Film Festival i Japan

Bedste korte dokumentarfilm: Soma & Lil

Juli 2017

---

## Gold Quill International Association of Business Communicators

2017: Programlancering i Aarhus Teater

oktober 2016

2016: Rejsen til 2017 i Ridehuset

april 2015



# Sociale effekter

Aktive og engagerede borgere

---

“Aarhus som Europæisk Kulturhovedstad har bevist, at hver krone investeret i et levende, nysgerrigt kulturliv er den bedste grobund for mangfoldighed, inklusion, integration, meningsfyldt livsindhold og øget folkesundhed. Og det er mange fluer med ét smæk.”

Gitte Madsen, tidligere Underholdningschef, TV 2



40%

af borgerne i Aarhus mener, at kultur gør Aarhus til et godt sted at bo

Epinion, marts 2018



46%

af borgerne i Aarhus mener, at Aarhus 2017 har bidraget til at Aarhus er en god by

Epinion, marts 2018



86%

af borgerne i Aarhus mener, at Aarhus er en by, der favner mangfoldighed

Epinion, marts 2018





Foto: Angelica Mesiti  
Mother Tongue, Angelica Mesiti, Aarhus

## Engagement gennem frivillighed

Tusinder af mennesker tog aktiv del i vores år, ved at være med i vores ReThinker frivilligprogram. 4.535 frivillige, som repræsenterede alle regioner i Danmark og 85 nationaliteter, gav deres tid og evner til at hjælpe med at gennemføre Europæisk Kulturhovedstad Aarhus 2017 og opnåede stor stolthed og tilfredsstillelse af deres engagement. Aarhus og regionen er på forkant, når det handler om at inddrage borgerne i beslutninger, og frivillighed er mere end blot en måde at sikre, at store events bliver en succes; undersøgelser viser, at der er større sammenhængskraft og velvære i lokalsamfund, hvor borgerne

udfører frivilligt arbejde. ReThinkerne var dybt involveret i mere end 110 projekter, blandt andet Folkets Åbning, Røde Orm, Hay Festival, My Playground og Life Boats. De frivillige var også velkomstværter for krydstogtskæster, og tog i mod passagerer fra 29 krydstogter i 2016 og 36 krydstogter i 2017, og bød velkommen til mere end 82.000 gæster i Aarhus i 2017. Aarhus 2017 ReThinker-programmet bidrog til at Aarhus vandt titlen som Frivillighedshovedstad i 2018, med Kronprinsesse Mary som protektor. ReThinkerne vil fortsætte med at understøtte events og tage imod besøgende, nu forankret hos VisitAarhus og Aarhus Events.



72%

af projekterne  
involverede frivillige



4.535

ReThinkere



Foto: Per Bille  
Vores frivillige ReThinkere, Aarhus



Foto: Per Bille  
Cityværter, Aarhus

---

”Sidste måned besøgte vi Aarhus som et stop på vores cruise. Jeg må indrømme, at jeg intet vidste om byen og så egentlig stoppet lidt som ’fyld’ på turen, men jeg tog heldigvis helt fejl. Så snart vi gik fra borde, blev vi mødt af mennesker, der bød os velkomne, tilbød at vise vej og give gode råd... Da vi gik mod byen, mødte vi andre frivillige, der alle var venlige og hjælpsomme, på ingen måde pågående og som blot ønskede at sikre sig, at vi havde et godt besøg... Vi bor tæt på Liverpool og så den fantastiske udvikling i byen som følge af byens titel som Europæisk Kulturhovedstad i 2008”.

Lynda Lever, krydstogts-gæst

### Frivilligdemografi

Alder	Kvinder	Mænd
0-19	166	76
20-29	775	281
30-39	303	126
40-49	385	160
50-59	574	211
60-69	600	317
70-79	158	100
80+	8	6

Fonden Aarhus 2017 sigtede efter at skabe en mangfoldig gruppe af ReThinkere, og rekrutterede frivillige i alle aldre, køn og baggrunde. For også at inkludere frivillige fra grupper, som ellers kan være svære at nå, udviklede vi konceptet Frivillighed for Alle, som indbød sårbare borgere til at blive en del af ReThinker-programmet, og dermed nyde godt af det sociale netværk og værdien af at bidrage. ReThinkernes kompetencer og kvalifikationer blev udviklet gennem erfaring og kurser, og Fonden undersøgte faktorerne for de frivilliges motivation og tilfredshed med henblik på at bidrage med læring til fremtidige frivilligprogrammer.



1.394

ReThinkere opnåede  
kompetencer gennem  
33 kursusforløb

---

**"Jeg har aldrig været frivillig før, men at opleve andre mennesker udvikle sig og være glade har været meget meningsfuldt for mig."**

Morten Abildgaard, Aarhus 2017 ReThinker

---

“Vi gør det ikke for gratis mad eller fine jakker, men for at kunne bidrage til noget større. Ildsjæle fra nær og fjern, som brænder for det de laver, har bidraget, hvor de kunne, blot for at kunne sige: “Det her gjorde jeg og det er jeg stolt af”. Det har været et begivenhedsrigt år for Aarhus, særligt når det gælder de venskaber og alliancer, der er opstået på tværs af foreninger, butikker, museer osv.”

Mikkel Krogh, Aarhus 2017 ReThinker



93%

af ReThinkerne var meget stolte af at være en del af Aarhus 2017



75%

af ReThinkere er motiverede til at være frivillige igen, efter at have været frivillige for Aarhus 2017



Foto: Per Bille  
International Børnelitteraturfestival – Hay Festival Aarhus 2017, Aarhus







# 79%

af ReThinkerne følte at de  
udførte vigtige opgaver

---

”Jeg vidste, at frivilligt arbejde ville gøre mig glad og få mig til at fokusere på noget andet end mine smerter. Folk tilknyttet Aarhus 2017 er positive mennesker, som har et mentalt overskud. Det giver mig et stort selvværd. Selv om man ikke kan arbejde, så betyder det ikke, at man er tabt. Følelsen af stadig at bidrage, indgå i nye relationer og møde mennesker med spændende baggrunde, er bare så givende.”

Joan Drews, Aarhus 2017 ReThinker

---

“Vi har generelt svært ved at inkludere de svageste i samfundet. Det er svært for vores elever at komme ud på arbejdsmarkedet, så de skal ud i nogle fællesskaber. Samarbejdet her kan skabe bro over til et fællesskab, som kan give eleverne et positivt netværk. Vores elever er blomstret op mere end forventet. Vi har skabt vækst og udvikling, og håber det kan fortsætte i 2018, hvor Aarhus er Europæisk Frivillighedsstad.”

Peter Bruun Hjorth, Viceforstander, Kofoeds Skole



Foto: Per Bille

## Frivillighed for Alle

Frivillighed for Alle fokuserede på, hvordan store kultur-events kan bruges til at inkludere sårbare borgere ved at engagere dem i frivilligt arbejde og fællesskaber. Projektet, som var støttet af Poul Due Jensens Fond og Trygfonden, udviklede og afprøvede nye måder at samarbejde med for eksempel Kofoeds Skole for unge mennesker med særlige behov. Gennem et såkaldt

buddy-system blev sårbare borgere opmuntret til at indgå i positive netværk og relationsopbygning, hvilket var et vigtigt redskab til at involvere dem i fællesskabet og få dem til at føle sig accepterede og få mod på mere frivilligt arbejde. Samlet deltog 41 ReThinkere og 131 sårbare borgere i projektet i 2017.

## Kulturelt samfundsengagement

Kunst og kultur spiller en vigtig rolle i forhold til at adressere samfundsudfordringer og til at opfordre til dialog på tværs af grænser. Det at bidrage til en større sammenhæng er meningsfyldt og skaber stolthed og tilhørsforhold samt styrker den sociale sammenhængskraft. En række projekter har haft særligt fokus på udvikling af lokalsamfund, og gennem vores kerneværdier – Bæredygtighed, Demokrati og Mangfoldighed – har Aarhus 2017 bidraget med ny inspiration, som har engageret tusindvis af borgere i hele regionen i debatten om, hvordan vi organiserer vores liv og vores samfund.



# 6.000

frivillige bidrag til  
Åbningsprocessionen

---

“Aarhus 2017 var en “once in a lifetime“-oplevelse. Jeg meldte mig til bådbygningen, fordi jeg tænkte at mine kompetencer kunne bruges – og det kunne de! Det krævede meget energi, men vi havde det så sjovt, at jeg meldte mig til flere workshops i forberedelsesarbejdet til Åbningen. Jeg synes, det var rigtig spændende at være en del af.”

Annette Schwarz, Aarhus 2017 ReThinker



Foto: Rethink Activism

## Rethink Activism

Rethink Activism udforskede demokratisk deltagelse, og satte fokus på at øge mulighederne for borgeraktivisme. I september 2017 transformerede Rethink Activism-festivalen det gamle industriområde på Sydhavnen til en smeltedigel af koncerter, debatter, workshops og 250 eksempler på mindre, men voksende initiativer, skabt og præsenteret af borgere. Et eksempel, som vil fortsætte efter 2017, er Skraldecafeen, hvor sult og ensomhed bekæmpes på samme tid.

Skraldecafeens initiativtagere indsamler skraldet mad til at lave måltider til mennesker, der ikke har råd til at spise. Initiativet samarbejder nu med Aarhus Kommune om permanente faciliteter på Sydhavnen, hvor folk kan samles om glæden ved at lave mad og støtte hinanden gennem livets udfordringer. 12.000 gæster deltog i den tre dage lange festival.



Foto: Det Grænseløse Køkken

## Det Grænseløse Køkken

Det Grænseløse Køkken udforskede måltidet som metode til at nedbryde grænser mellem mennesker. Projektet blev ledet af restauratør og entreprenør Jakob Vinkler, som en reaktion på den danske udlændingelov af 1. juli 2016, og fokuserede på at skabe meningsfulde praktikpladser for flygtninge med mad og det fælles måltid som omdrejningspunkt.

Det Grænseløse Køkkens midlertidige tilstedeværelse og de relaterede aktiviteter var en katalysator for bæredygtigt brug af fælles rum i transition, og styrkede sammenhængskraften gennem fælleskulturelle oplevelser. 3.660 deltagere og gæster besøgte Det Grænseløse Køkken på 15 forskellige events på tværs af regionen.



Foto: Demokratistafetten

## Demokratistafetten

Demokratistafetten var et samarbejde mellem bibliotekerne i Region Midtjylland, med formålet at udvikle og synliggøre bibliotekerne som en platform og som et demokratisk rum. Projektet opmuntrede børn til at involvere sig aktivt i deres lokalsamfund. Biblioteker i hele regionen dannede ramme om arrangementer,

som blev planlagt og gennemført af børn, der på den måde opnåede nye kompetencer og erfaringer. Omkring 16.000 børn deltog i de 360 aktiviteter, der foregik i årene 2015-2017. Af disse aktiviteter var 150 helt eller delvist planlagt og gennemført af børn.



Foto: Laura Salvinelli

## EUtopia International Festival 2017

I Gellerup bor flere end 80 nationaliteter side om side. EUtopia International Festival præsenterede teaterforestillinger, debatter, danseforestillinger, moderne cirkus, musik og mad fra hele verden. Det var en multikulturel festival, der handlede om møder: mødet med kunst, møder mellem mennesker, møder med

andre kulturer, møder med det kendte, møder med det ukendte og, vigtigst af alt, mødet med sig selv gennem øjenåbnende oplevelser. Aktiviteterne foregik udendørs, i telte, på scener og i private hjem overalt i Gellerup. 7.000 personer deltog i den fem dage lange festival.

---

“Alle unge sagde enstemmigt, at de har fået mere mod på at gøre noget lignende en anden gang. De unge sagde, at projektet har ændret deres syn på, hvad biblioteket kan!”

Peter Hauchrog Hesselberg, Projektleder, Demokratistafetten.

---

“Det er stærkt, når EUtopia handler om at være international. Vi er fælles om at udtrykke os gennem krop og æstetik, så selvom vi ikke kan hinandens sprog, kan vi kommunikere.”

Publikumsinterview, EUtopia, rethinkIMPACTS 2017



The Last Viking  
800-1050

A Bishops Dream  
1482

A  
STO

Hard Times  
1400-1700

Foto: Mikkel Berg Pedersen  
Aarhus Stories, Den Gamle By, Filmby Aarhus, M2 Film, Aarhus



HUS  
RIES

En Route  
2050

Full

## Mere kultur til flere: at gøre kunst tilgængelig

Aarhus 2017 gjorde kultur tilgængeligt for nye publikummer ved at gøre den indbydende og opnåelig for dem, der ellers ikke benytter sig af kulturtilbud. Det gjorde vi ved at opfordre til partnerskaber på tværs af kunstformer, institutioner og sektorer, ved at præsentere aktiviteter og events på nye lokationer og uventede steder, og ved at gøre mere end halvdelen af programmet gratis at deltage i.

---

“Det er skønt, at bygningen kan bruges til kultur, at de tomme lokaler kan danne ramme for god kunst og performance.”

Publikumsinterview, Pop-up Kulturhus, rethinkIMPACTS 2017



Foto: Per Bille  
Hypotheticals, Europæisk Kulturhovedstad Aarhus 2017 med Clement Kjersgaard, Aarhus



Foto: Ole Hein Pedersen

## 'O' Space

Aarhus 2017 skabte sit eget midlertidige udstillingssted til samtidskunst og videoinstallationer, 'O' Space, i en uudnyttet industribygning på havnen og skabte nyt liv i et ældre område af byen. I løbet af året præsenterede vi Danmarks- og verdenspremierer, tankevækkende installationer og værker af betydningsfulde lokale og internationale kunstnere. 'O' Space fremstod i den originale beton-finish, rå og upo-

leret, og den eksisterende arkitektur blev fremhævet, udviklet og bemærket. Udstillingerne omfattede de internationalt anerkendte kunstnere; Julian Rosefeldt, Jasmina Cibic, Anohni, Mikhail Karikis og Angelica Mesiti. 'O' Space husede også designudstillingen New Danish Modern, var en del af ARoS' The Garden og Big Little Film Festival. I alt havde 'O' Space 22.270 besøgt i løbet af de otte gratis udstillinger og festivaler.



Foto: Per Bille

## Lightlens

Den internationalt anerkendte koreograf Wayne McGregor besøgte Aarhus i foråret 2017 sammen med sit dansekompani, og skabte sit fantastiske værk Lightlens specielt til Aarhus 2017. Efter Tree of Codes i Musikhuset Aarhus, arbejdede McGregor og hans dansere med at skabe en unik udendørsforestilling i samarbejde med 200 lokale borgere sammensat på tværs af alder, køn, kultur, interesser og erhverv. En gruppe af danske koreografi-assistenten deltog sammen med

de britiske dansere. Udendørsforestillingen var opsat på udvalgte steder omkring ARoS, og blev opført af syv grupper på 20 dansere, bestående af både professionelle dansere og amatører. Publikum befandt sig i Olafur Eliassons Your Rainbow Panorama på taget af ARoS, hvor de kunne nyde en spektakulær 360-graders panoramisk danseoplevelse. Lightlens varede i to dage, og 3.919 publikummer oplevede forestillingen.



Foto: Kay Campbell

## Little Rebellions

I august og september 2017 blev gader, stræder, trappeopgange, parker, kældre og rum bragt til live med uventede events, optrædener og kunstneriske happenings. Opera, kunst, dans, installationer, teater, bysafari - og aparte, dyreagtig adfærd - var alt sammen del af et internationalt overflødhedshorn af værker skabt af enkeltpersoner og mindre ensembler. Borgere blev ledt på afveje, forundredes og overraskedes og blev nysgerrige forbigående, mens byen boblede af kunstnerisk energi. Little Rebellions omfattede:

Public Movement - Rescue, Egle Budvytyté - Shakers, Lovers and Bystanders, Ikaroskomplekset, Crisis Loves Company, Urban Substitution, danceOmatic, Moving Spaces, Det Levende Bord, Opera i Opgangen, Wolf Safari, The White Tribe, Vandreforedrag om Myrer og Tekeraoi am Mananga! (Held og lykke på din rejse!). Little Rebellions foregik i hele regionen, og de 13 projekter, hvor publikum blev opgjort, blev oplevet af mere end 4.300 mennesker.



Foto: Future Living

## Future Living

Future Living gentænkte byrummene i Region Midtjylland i tæt samarbejde med kommuner, arkitekter og borgere. Future Living eksperimenterede med byer og undersøgte fremtidens byrum for at demonstrere, hvordan arkitektur kan adressere store, samfundsmæssige udfordringer. Projektet omfattede samtalsaloner og eksperimenter, prototyper og arrangementer i hele regionen, og præsenterede rejseudstillingen

Future Living i 2017, som skulle fremvise og debattere resultaterne. Syv byer var værter for samtalsaloner, som skabte nye samarbejder mellem entusiaster, entreprenører, forskere, arkitekter og andre erhverv. Salonerne fokuserede på lokale udfordringer, herunder udviklingspotentialet i byen og de omkringliggende områder. Future Living omfattede en 12 dages udstilling, som fik 1.392 besøg.



# 88

projekter fokuserede på at udvikle byrum og bymiljø.



Foto: Jakob Lerche

## Skjulte Steder

Alle byer har deres skjulte steder, ukendte baggårde og særlige områder. I en årrække har den banebrydende kunstnergruppe, Skjulte Steder, ledet af Annette Damgaard, skabt overraskende omdannelser, okkupationer og hændelser i nogle af Aarhus' ubemærkede kroge og hjørner. Underjordiske bunkere husede sammenkomster, og terrasser, tage og forladte steder blev aktiveret gennem kunstneriske interventioner. Skjulte Steder sørger for, at byen forbliver vital, kreativ, undersøgende og eksperimenterende. I 2017

præsenterede Skjulte Steder blandt andet verdenspremieren på et interaktivt og legende byrumsprojekt, We Believe, skabt af kunstneren Tine Bech. Værket var en lysinstallation, som forbandt to byer – fra Aarhus Rådhus til den Danske Ambassade i London. Fra kontrolrummet kunne publikum lege med det farvestrålende lys, som blev projiceret på de to bygninger i form af 3D-spilbar arkitektur. Skjulte Steder organiserede 43 eventdage i 2017, og 3.275 publikummer deltog.



Foto: Kim Wyon  
Den Uendelige Bro, Aarhus





# Økonomiske effekter

Vækst gennem investeringer

## Økonomisk virkning

Investeringer i kultur skaber værdi på mange områder. Det udvikler mennesker, kulturinstitutioner og byrum, skaber social sammenhængskraft, har veldokumenterede sundhedsfordele og kan også betale sig økonomisk. Effekten af de offentlige midler, der er investeret i Fonden Aarhus 2017, har medført en omsætningsstigning hos de private virksomheder i Region Midtjylland på 1.185 millioner DKK alene i 2017 på grund øget turisme, der kan tilskrives Aarhus 2017. For hver offentlig investeret krone er omsætningen steget med 3 DKK svarende til 300%.

Den øgede turisme og den øgede beskæftigelse har også forårsaget en positiv økonomisk effekt på 142% på de kommunale budgetter. Resultatet er en konservativ "her-og-nu"-beregning på baggrund af EIA-modellens turisme- og beskæftigelseseffekter. Erfaringer fra andre Europæiske Kulturhovedstæder viser, at den økonomiske effekt vil fortsætte i kommende år gennem øget turisme og erhvervsvekst (COWI rapport).

---

**"At Aarhus var Europæisk Kulturhovedstad var en tungtvejende grund til at komme på besøg – men vi blev forelskede i byen og i Danmark. Nu planlægger vi at komme tilbage – og fortæller alle, at de burde besøge Aarhus."**

Ben Morgan, turist fra England



# 300%

effekt af de offentlige  
investeringer

COWI rapport, april 2018



# 1.185

millioner DKK stigning i omsætning i den  
private sektor i Region Midtjylland

COWI rapport, april 2018

---

“At få titlen som Europæisk Kulturhovedstad var det øjeblik, hvor Liverpool løftede hovedet igen. Mens resten af landet mærkede recession, fejrede Liverpool. Men det handlede aldrig bare om 2008 – det handlede om de varige spor i årene efter. Gennem de sidste 10 år har Liverpool styrket anseelse, turisme, på alle tænkelige måder, både fysisk og mentalt. Den økonomiske effekt har været enorm, fra krydstogtskibe til stigningen i togturister. Antallet af overnattende gæster og endagsbesøgende er steget markant og det føles som om vi åbner et nyt hotel hver dag.”

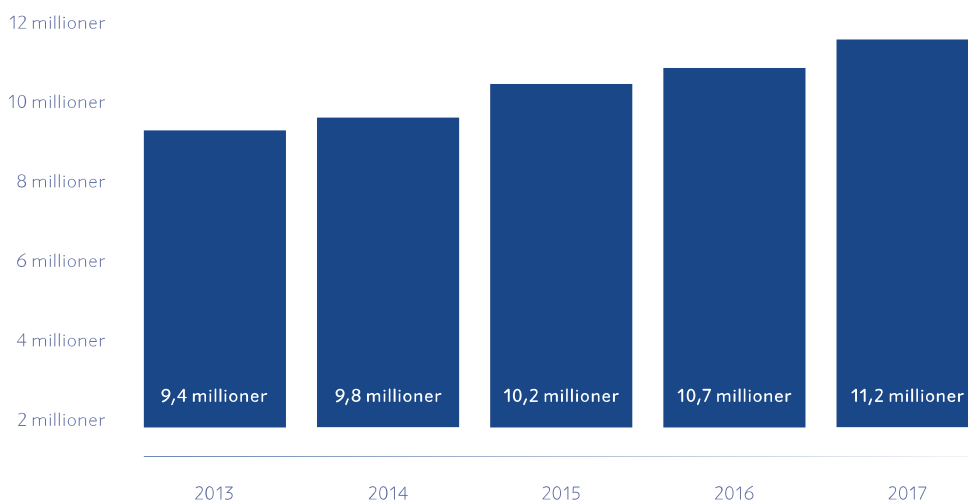
Claire McColgan, Direktør, Liverpool City Council

## Rekordvækst i turisme

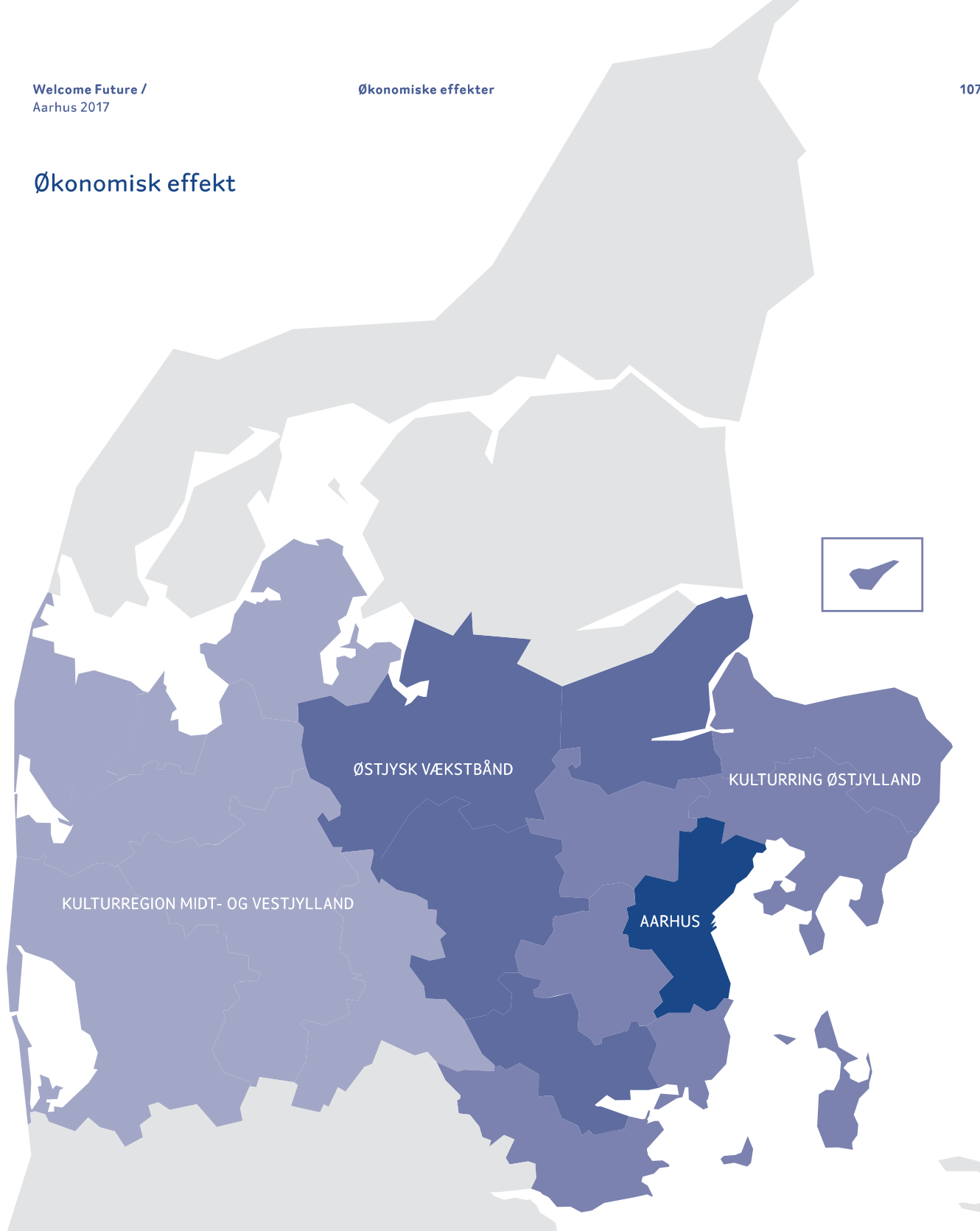
En direkte og målbar økonomisk effekt af Aarhus 2017 kan ses i stigningen i turister, der vælger Aarhus og Region Midtjylland som deres destination i 2017 og i årene op til vores år som Europæisk Kulturhovedstad. I 2017 havde Aarhus mere end 1,2 millioner overnatninger, en stigning på 50% siden 2013. Derudover besøgte 3,4 millioner mennesker Aarhus på endagsbesøg. De internationale turister udgjorde omkring 30% af overnatningerne, mens 32% af endagsturisterne var fra udlandet.

Turister fra flere end 65 lande besøgte Aarhus i 2017, med Tyskland og Norge i toppen. Når gæsterne blev spurgt, i hvilken grad Europæisk Kulturhovedstad Aarhus 2017 havde påvirket deres beslutning om at besøge Aarhus, svarede 23% af de overnattende turister, og 10% af endagsturisterne, at deres besøg var motiveret af Aarhus 2017 (Danmarks Statistik, VisitDenmark og Epinion, december 2017).

Overnatninger i Region Midtjylland (2013-2017) Danmarks statistik



## Økonomisk effekt



### KULTURREGION MIDT- OG VESTJYLLAND

Stigning i overnatninger 2013-2017	19%
Øget omsætning i de private erhverv (millioner kr.)	100
Nye jobs	121

### ØSTJYSK VÆKSTBÅND

Stigning i overnatninger 2013-2017	12%
Øget omsætning i de private erhverv (millioner kr.)	188
Nye jobs	228

### KULTURRING ØSTJYLLAND

Stigning i overnatninger 2013-2017	13%
Øget omsætning i de private erhverv (millioner kr.)	67
Nye jobs	81

### AARHUS

Stigning i overnatninger 2013-2017	50%
Øget omsætning i de private erhverv (millioner kr.)	804
Nye jobs	973

Region Midtjylland oplevede positiv udvikling i turismen med en stigning i overnatninger på 19% siden 2013, og en stigning i internationale gæster på 23%. Antallet af

endagsturister i Region Midtjylland i 2017 var 12,6 millioner, og mere end 1 million af disse var motiveret af Aarhus 2017 (Danmarks Statistik og VisitDenmark).



# 23%

af de overnattende gæster i Aarhus  
var motiveret af Aarhus 2017

VisitDenmark

---

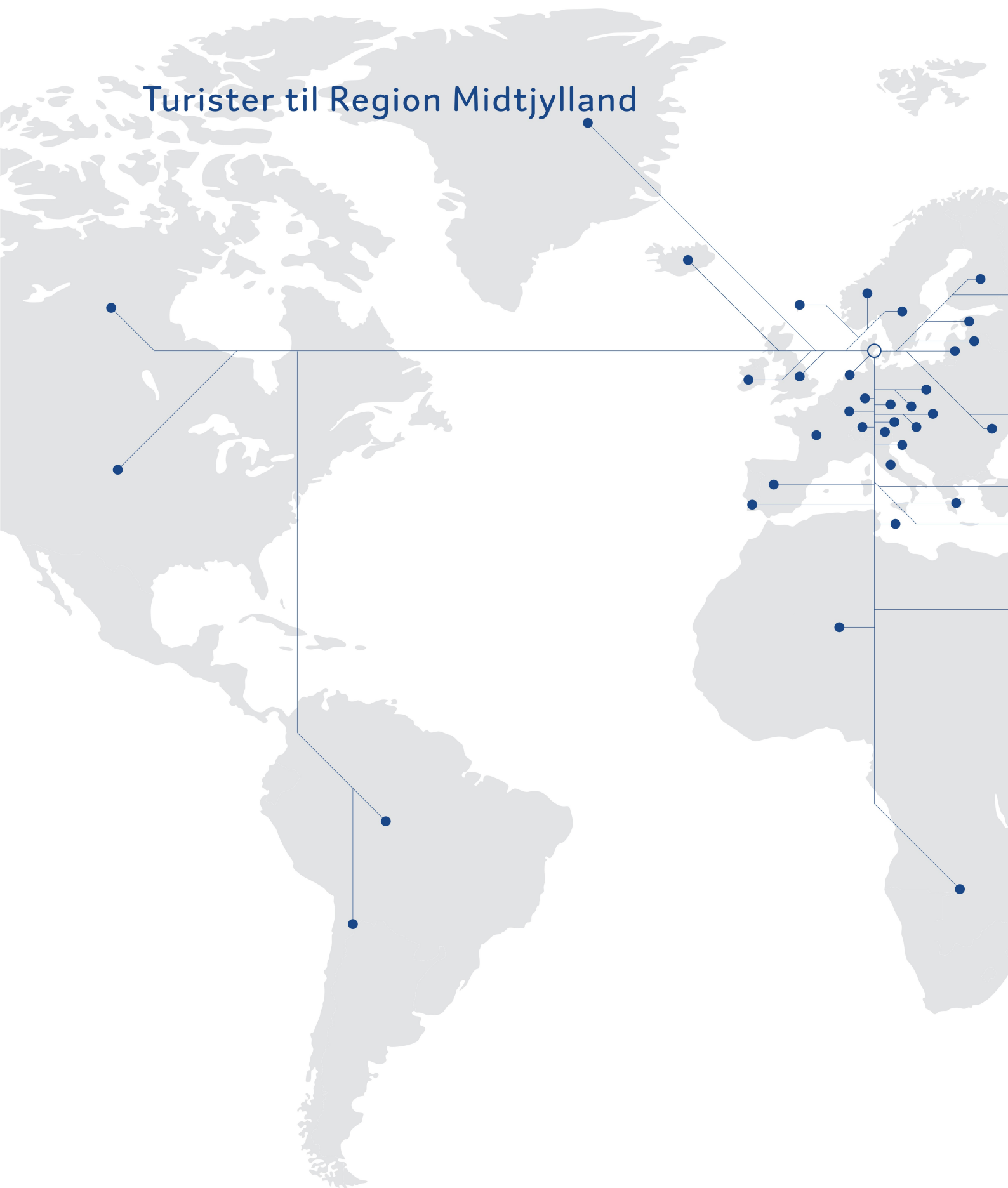
“Aarhus 2017 har været et vendepunkt for byen. Det har givet os nogle muligheder, som vi har grebet til det fælles bedste for byen. Havde vi ikke haft fortællingen om Aarhus som Europæisk Kulturhovedstad, havde vi ikke i samme grad kunnet tiltrække de store krydstogtsrederier. Jeg er dybt imponeret over det, der er blevet skabt af vores kulturinstitutioner og af Aarhus 2017. Turismebranchen melder om flere ferieturister på hverdage og den øgede turisme har kun været mulig, på grund af kulturtilbud af høj kvalitet med international tiltrækningskraft.”

Peer H. Kristensen, Direktør, VisitAarhus

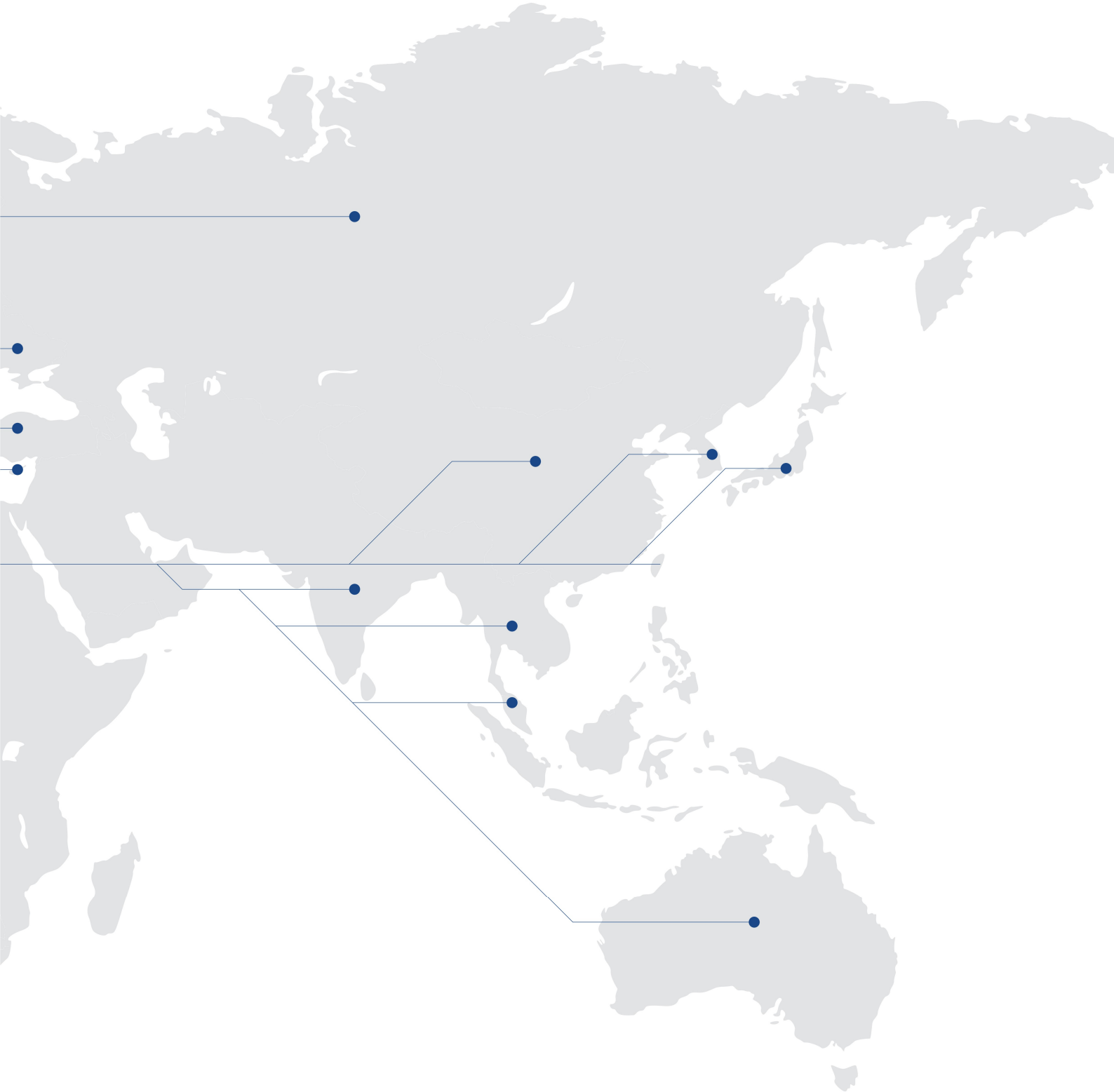


Foto: Dennis Borup  
Krydstogtskibet Costa Favolosa ankommer, Aarhus

## Turister til Region Midtjylland







## Turisttilstrømning via skib og fly

Krydstogtskibe, der lagde til i Aarhus Havn, bragte et stort antal gæster til byen, og 2017 var et rekordår, med 36 krydstogtskibe med i alt 82.348 passagerer ombord. Bestræbelserne for at tiltrække krydstogtskibe vil fortsætte i 2018, hvor VisitAarhus forventer intet mindre end 41 krydstogter med næsten 100.000 passagerer.

Aarhus Lufthavn mærkede også den øgede interesse fra udlandet, og har lanceret nye ruter fra Aarhus til europæiske byer; så Aarhus nu er forbundet med Malaga, München, Mallorca, Split, Oslo, Nice, Stockholm og snart også Berlin. Da det tyske luftfartsselskab Eurowings planlagde en ny rute i Europa, blev Aarhus valgt som en af seks mulige destinationer på grund af den øgede interesse som følge af Europæisk Kulturhovedstad.

### Krydstogtskibe i Aarhus

VisitAarhus

Årstal	Krydstogtskibe
2015	11
2016	29
2017	36

---

“Vi har oplevet et meget spændende år og efterårsperioden har vist en fortsat stigning i gennemrejsende passagerer. 2017 er nok den mest spændende periode i Aarhus’ fremtrædende historie med nye, internationale destinationer og - vigtigst af alt - Aarhus som Europæisk Kulturhovedstad.”

David Surley, Head of Airline Relations, Aarhus Lufthavn



11,2

millioner overnatninger

VisitDenmark



Foto: Gorm Branderup  
Europæisk Gastronomiregion 2017, FOOD Organisation of Denmark, Aarhus Kommune og Region Midtjylland, Region Midtjylland



## Erhvervsturisme

En anden betydelig effekt af Europæisk Kulturhovedstad er stigningen i erhvervsturisme. Overnatninger i forbindelse med forretningsrejser i Region Midtjylland er steget med 25% i perioden 2013-2017, sammenlignet med en stigning på 12% på landsplan. Aarhus' placering på International Congress and Convention Association's rangliste var 25 i 2016, en rekord, der bragte Aarhus blandt top 100 konferencebyer i verden.

I 2017 bidrog Europæisk Kulturhovedstad til, at flere end 30 internationale konferencer blev afholdt i Aarhus (Danmarks Statistik og VisitAarhus).

---

”Jeg tror, at det markedsføringsarbejde regionen, Aarhus 2017 og VisitAarhus har lavet i årene op til Kulturhovedstadsåret har medvirket til at tiltrække flere overnattende gæster. En række kongresser, konferencer og events har været afholdt i Aarhus i år på grund af byens status som Kulturhovedstad – eksempelvis Horestas årsmøde, som ligefrem blev navngivet Let's Rethink, inspireret af Aarhus 2017's slogan.”

Nina Carlslund, General Manager, Scandic Aarhus City

---

“Europæisk Kulturhovedstad Aarhus 2017 var vores fælles udgangspunkt i kommunikationen om at få konferencen til Aarhus. Strategien havde den ønskede effekt og det var en stor glæde, at det lykkedes at forene ressourcerne og tiltrække en virkelig vigtig konference til byen.”

Marianne Friis, Formand for The Building Information Modelling Network, Aarhus

## Nye jobs

Værtskabet for Europæisk Kulturhovedstad har skabt positive arbejdsmarkedseffekter. Ifølge beregninger blev der skabt 1.965 årsværk i Region Midtjylland i perioden 2013-2017 som direkte følge af Aarhus 2017. 562 af disse årsværk lå i Aarhus 2017-projekter og Aarhus 2017-sekretariatet. 1.403 årsværk blev skabt i de private virksomheder i Region Midtjylland på grund af øget turisme.

Derudover har den internationale opmærksomhed og byen og regionens skærpede profil, skabt et godt investeringsklima og en række butikker, hoteller og andre virksomheder, har etableret sig i Aarhus (COWI rapport, april 2018).

---

“Vi har helt sikkert mærket kulturhovedstadsåret og vi haft åbent hele sommeren kun på grund af det. Det var en succes og vi havde masser af gæster, som kom fra eller skulle til et Aarhus 2017-arrangement. Vi har generelt haft flere gæster end vi plejer og især mange fra udlandet.”

René Mammen, Ejer, Substans & Pondus



---

“Vi ser Mads Nørgaard, Lolly’s Laundry, Han Kjøbenhavn og lignende eksklusive modemærker komme til byen. Aarhus er for alvor kommet på landkortet som en cool by. Vi er Europæisk Kulturhovedstad og hjemby for mange kulturaktiviteter og festivaler.”

Mette Lund Pedersen, Ejendomsmægler



1.965

nye fuldtidsstillinger

COWI rapport, april 2018

---

“Kulturhovedstadsåret har resulteret i mange udenlandske kunder og her kommer også flere forretningsfolk. Byen vokser og vi oplever ikke længere de døde perioder efter Festugen eller under Skanderborg Festival. Aarhus plejede at være en spøgelsesby, når der havde været afholdt noget stort.”

Andreas Ruigrok, Ejer, Irish Pub – Tir Na Nog

---

“Byturismen er i vækst og Aarhus har rigtig meget at byde på i form af moderne museer, naturoplevelser og et levende bymiljø, så vi oplever en øget interesse. Et hotelprojekt i Aarhus er en god investering, fordi byen er et vækstcentrum. Vi ser stigning i både belægning, omsætning pr. værelse og kapacitet, hvilket indikerer, at markedet ikke er mættet.”

Jan Nickelsen, Direktør, Colliers Aarhus



## Opkvalificering af turismesektoren

Fonden Aarhus 2017 indgik et strategisk partnerskab med VEU, som tilbyder voksen- og efteruddannelse i hele landet. Partnerskabet havde til formål at opkvalificere og styrke kompetencerne blandt personale i servicesektoren. Gennem kurser i værtskab og ved at øge kendskabet til lokale kulturtilbud, blev servicesektorens personale klædt på til at tage i mod det store antal turister, og til at fungere som ambassadører for Europæisk Kulturhovedstad Aarhus 2017.

Eksempelvis tilbød VisitSilkeborg en række kurser med temaet Værtskab, hvor 180 deltagere, herunder taxachauffører, turisme- og butiksmedarbejdere greb chancen for at opgradere deres færdigheder via Kompetence360-programmet.

## Styrket kreativ sektor

Kreativitet har en særlig rolle for enhver Europæisk Kulturhovedstad. Det er en dobbeltrolle som en kilde til kunstnerisk og kulturel praksis og som økonomisk drivkraft. Fonden Aarhus 2017 var fast besluttet på at gøre de kreative erhverv til en central del af vores år og at styrke vores omdømme som et regionalt kraftcenter med stort potentiale. I samarbejde med aktører og virksomheder indenfor arkitektur, mode, design, gastronomi samt de visuelle/digitale brancher, har vi præsenteret innovationer, som hjælper os med at leve bæredygtigt og demokratisk, samtidig med at de opfylder en række behov.

Aarhus 2017 støttede uafhængige film- og tv-produktioner, blandt andet den populære tv-serie Dicte, og New Nordic Noir manuskript-laboratoriet. Ved at give adgang til midler, netværk og best practice-udvekslinger blev den kommende generation af kreative talenter udviklet. Aarhus 2017 har investeret i de kreative erhverv for at gøre Danmark til en global spiller i den kreative økonomi. Sammen med Region Midtjylland skabte vi synlig-

hed omkring de kreative erhverv gennem initiativet More Creative Events. Store begavelse blev inviteret til for at udvikle nye ideer, eksempelvis fandt Creativity World Forum, som er Global Districts of Creativity Network's årlige konference, sted i Aarhus i 2017.

Aarhus 2017 faciliterede nye relationer og netværk for de kreative erhverv, og den omfattende mediedækning har styrket fortællingen om Aarhus og regionen som kreativ hub, hvilket vil gøre det nemmere at tiltrække talent og ny forretning. Der er skabt nye kompetencer, innovation, økonomisk vækst og flere jobs. Nye tal fra Danmarks Statistik viser, at det kreative arbejdsmarked vokser og flere end 50.000 personer i Østjylland er nu beskæftiget på det kreative arbejdsmarked, hvilket er en stigning på 10% siden 2010. Kreativitet er vigtigt for Danmarks globale brand, og spillede en stor rolle i tildelingen af Europæisk Gastronomiregion til Aarhus og Region Midtjylland i 2017.



## Creativity World Forum 2017

Den verdensomspændende konference Creativity World Forum blev organiseret og afholdt i Aarhus, som en del af Europæisk Kulturhovedstad Aarhus 2017. Creativity World Forum 2017 var bygget op omkring temaet Kreativ Robusthed – Udvikling af Byer i Vækst, og konferencen udforskede kreativitet på tre felter: Mennesker, Virksomheder og Byen. Musikhuset Aarhus blev transformeret til et kreativt mekka med oplæg fra nogle af verdens fremmeste talere og entreprenører.

Ridehuset husede en åben markedsplads, hvor alle, også dem uden billet, kunne komme forbi og smage på gademad, teste deres egen kreativitet og skabe nye kontakter i de kreative erhverv. 4.100 gæster deltog i den udsolgte konference, som varede to dage.



## Europæisk Gastronomiregion 2017

Aarhus og Region Midtjylland fik titlen som Europæisk Gastronomiregion i 2017, som en anerkendelse af den blomstrende og fremgangsrige madkultur, gastronomi og produkter, der bliver gentænkt og udviklet på tværs af regionen. Temaet, Gentænk God Mad, handlede om at vise verden, og minde os selv om, vores evne til at innovere, forbedre og tilberede den mad vi spiser. Hans Kongelige Højhed Prins Henrik var protektor for Europæisk Gastronomiregion 2017,

som omfattede 130 events, herunder Det Gode Bord, Catastrophic Meal, Bring Home the Oysters og Food Festival. 70.928 publikummer deltog i de 52 af 138 events, som blev arrangeret i samarbejde med Aarhus 2017.

---

“Creativity World Forum har betydet sindssygt meget for os. Det gav os en mulighed for at møde de aktører, vi gerne ville bygge bro med. Der var de store spillere på lige fod med de studerende – og alle derimellem. Konferencen skabte samarbejde mellem kommune, virksomheder, vækstlag og borgere”

Adrian Matthew Fey, Cultural Director, Culture Works



100%

kreative erhvervsprojekter  
fik nye partnere

---

“Europæisk Kulturhovedstad har været med til at løfte Aarhus og regionens kulturliv til et nyt og europæisk niveau, både med hensyn til indhold og struktur. Dette er i visse tilfælde helt afgørende for, at talenter har lyst til at udfolde deres arbejdsliv her.”

Anders Byriel, Administrerende Direktør, Kvadrat A/S



# Image- og identitetseffekter

Stolthed og kendskab hos borgerne

## Voksende selvtillid

Udnævnelsen til Europæisk Kulturhovedstad skabte en unik mulighed for at udvikle byen og regionens brand og profil med øget synlighed og kendskab på nationalt og internationalt niveau. Omfattende mediedækning i fremtrædende globale medier placerede regionens kulturtilbud i rampelyset, hvilket tiltrak turister og fik borgerne til at se byen i et nyt og mere attraktivt lys samt øgede deres stolthed over byen.

Fonden Aarhus 2017 udarbejdede målrettede kommunikationsplaner for alle væsentlige interessentgrupper, herunder borgere, projektpartnere, virksomheder, politikere og medier, med formålet at holde den afventende omverden informeret.

For at håndtere de stigende forventninger i årene og månederne op til 2017 lancerede Aarhus 2017 programmet i fem faser:

- 1) April 2015: Rejsen til 2017-konferencen i Ridehuset varede en uge og præsenterede 65 projekter, som blev promoveret bredt på udendørsmedier i hele byen samt med kampagner online og på sociale medier med en animeret film, indstik i lokale aviser og direkte mails til nøgleinteressenter. Konferencen havde 8.000 besøgende.
- 2) September 2015: 500 dage før vores år blev Aarhus 2017's hjemmeside lanceret som omdrejningspunktet for vores kommunikation.

- 3) Januar 2016: Med ét år tilbage blev den ikoniske Turbinehallen fyldt med spænding, da yderligere detaljer omkring de længe ventede MEGA og Fuldmåne-events blev afsløret sammen med 35 nyligt bekræftede mindre projekter. Nedtællingsuret på DOKK1 blev sat i gang.
- 4) Oktober 2016: Med kun 100 dage til starten af vores år blev det fantastiske omfang af vores program afsløret og vi demonstrerede den voksende betydning af vores hær af frivillige ReThinkers.
- 5) Den 21. januar 2017 mødte folk op i titusindvis for at se det hele blive til virkelighed.



# 79%

af borgerne i Aarhus er stolte af at bo i Aarhus

Epinion, marts 2018



# 59%

af borgerne i Aarhus mener, at det at bo i Aarhus er afgørende for deres identitet

Epinion, marts 2018





## Aarhus 2017-frimærker

Den 30. marts 2017 lancerede PostNord fem frimærker for at hylde Aarhus som Europæisk Kulturhovedstad. Frimærkerne afbilder nogle af Aarhus' vigtigste vartegn: ARoS Kunstmuseum, Rådhuset, DOKK1, Isbjerg, og det nye Moesgaard Museum.

Frimærkerne kostede 25 kr. stykket, og kunne dermed anvendes til internationale forsendelser. Den 31. december 2017 var der solgt mere end 1,4 millioner Aarhus 2017-frimærker.



## Fortorvsfliser & fodgængerovergang

Aarhus Kommune udskifter årligt 10.000 fortorvsfliser i byen. I 2016 blev 4.000 fliser designet til at hylde Kulturhovedstadsåret. Fliserne blev brugt til at udskifte ødelagte og revnede fliser, og borgerne støttede initiativet ved at uploade billeder af ødelagte fliser via en

app. Fliserne vil blive liggende som et fysisk minde om året, og det samme vil en særligt designet fodgængerovergang i byens centrum med Aarhus 2017's logo skabt af Benny Emlund Jørgensen.

## International synlighed over alle forventninger

Europæisk Kulturhovedstad 2017 udviklede en stærk kommunikationsplatform og etablerede sig som et stærkt brand. Med målrettede mediekampagner på alle niveauer og et stort antal besøgende journalister fra hele verden blev fokus rettet mod kulturprogrammet samt byens og regionens tilbud. Mediedækningen af historien om vores Europæiske Kulturhovedstad voksede og voksede, og styrkede omdømmet og promoverede brandet for

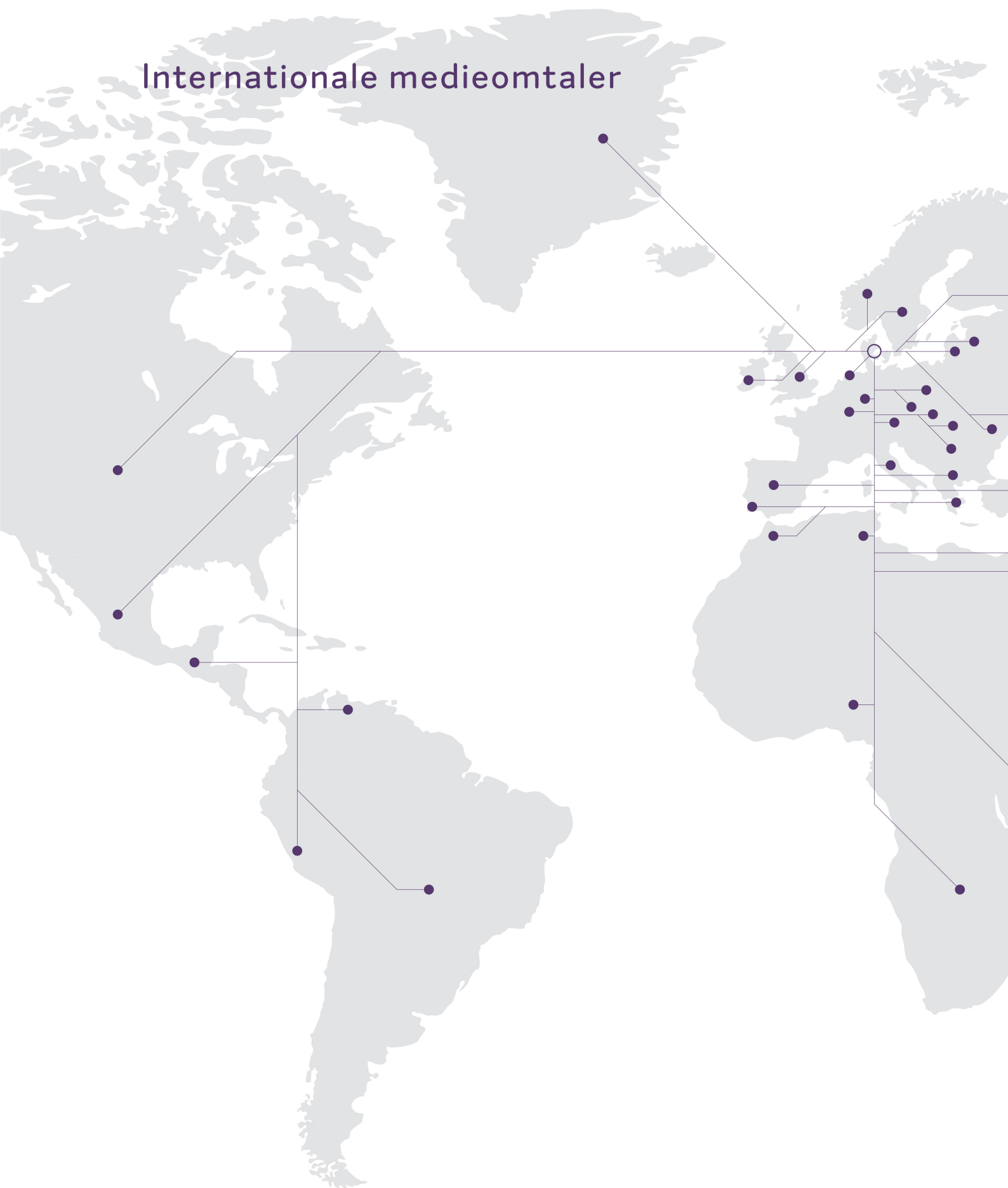
vores år, vores by og vores region. TV-stationer fra Europa, USA, Mellemøsten og Asien rapporterede fra Aarhus, og kombinationen af tilstedeværelse og popularitet på verdensscenen har skabt en ny og stigende selvtillid for byen og regionen. Medier fra 70 lande bragte artikler om Aarhus 2017. Især vores indsats på strategiske turismemarkeder gav udbytte med 700 omtaler i Tyskland, 643 omtaler i USA og 200 omtaler i Storbritannien.

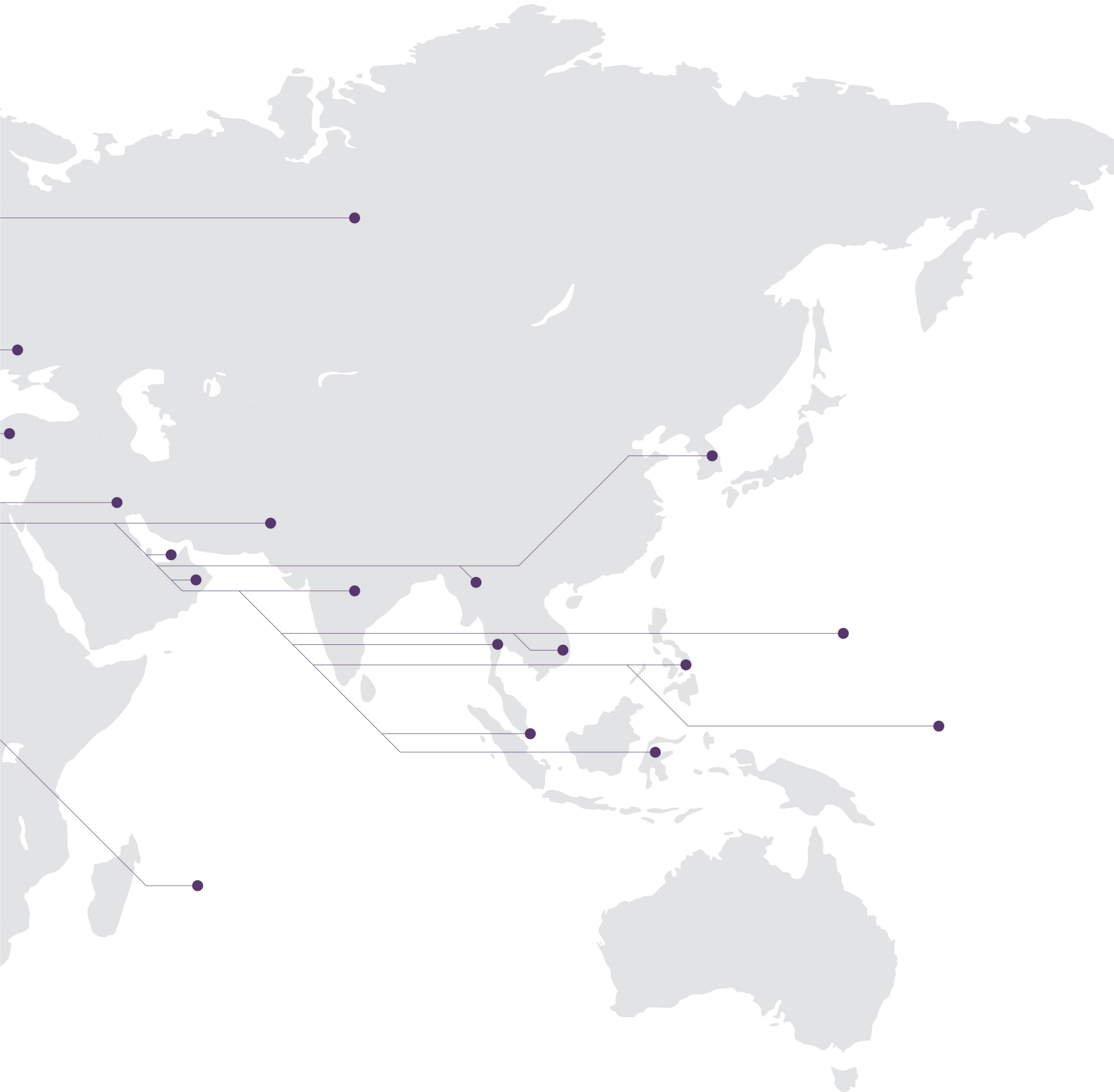
Årstal	Nationalt <small>infomedia</small>	Internationalt <small>Meltwater</small>
2016	9.156	2.008
2017	25.195	2.528



Foto: Henrik Bjerregrav  
Folkets åbning, Aarhus

## Internationale medieomtaler





## Udvalgte internationale overskrifter

---

The New York Times Style Magazine

Februar 2018

Hvad skal du se, og hvor skal du spise i  
Danmarks næststørste by

"[...] Du vil altid kunne vælge København. Men Aarhus byder på den samme hygge (og nordisk mad), sammen med en af de mest interessante designscener på kontinentet."

---

The Wall Street Journal

December 2017

Danmarks lillebror-by: En rejseguide til  
Skandinaviens nyeste Kulturhovedstad

"København stjæler rampelyset, men for radikal dansk arkitektur, banebrydende mad og masser af hygge, skal du tage til Aarhus."

---

Tagesschau.de

December 2017

Nye perspektiver for en hel region

"Let's Rethink" var mottoet - "Lad os gentænke". Aarhus har lagt sig det på sinde og ikke bygget nye museer til året som kulturhovedstad, men i stedet givet penge til programmerne i de bestående kulturcentre. Det kunne Niels Ove Kildahl lide. "Det var en super mulighed for at se en ballet", siger han. "Eller moderne dans med Olafur Eliasson og The XX. Det ville jo ikke været opstået uden Kulturhovedstaden."

---

Il Sole 24 ore

December 2017

Aarhus, dette er ikke afslutningen

"[...] Byen, som traditionelt har været karakteriseret af petrokemisk skibsbyggeri og produktionsindustri, og af at være midtpunkt for distribution af danske landbrugsprodukter, er i dag åben for alle typer af moderne eksperimenter udi kunstneriske udtryk, gennem et netværk af installationer og kulturelle bidrag, som vil forblive i byen - de vil fortsætte med at skabe sammenhæng, inklusion, nysgerrighed og fortællinger."

---

The New York Times

Oktober 2017

36 timer i Aarhus, Danmark

"[...] Lille og akademisk, Aarhus har en afslappet, universitetsby-atmosfære - cirka en ud af syv indbyggere er universitetsstuderende. Men udvalget af førsteklases kulturinstitutioner kan konkurrere med mange større byer. Som Europæisk Kulturhovedstad 2017, kan Danmarks andenstørste by bryste sig af nye arkitektoniske landemærker og omdannede kulturkomplekser, der skyder op som vilde blomster overalt."

---

The Huffington Post

Oktober 2017

Aarhus - By i opbrudsstemning.

"Mens boombyer som København står helt øverst på internationale turisternes populærskala, er Aarhus, den næststørste by i Danmark, først blevet rigtigt kendt med titlen som Europas Kulturhovedstad 2017. Kulturelt er det en af de vigtigste begivenheder i årtier i Danmark.[...]"

---

ZDF

Juli 2017

Aarhus - "Let's Rethink" for fremtiden

"[...] Byen er ung og rastløs, dens største kulturelle og også økonomiske motor universitetet - det næststørste i Danmark. Unge mennesker præger bybilledet. At Aarhus heller ikke er blevet forskånet for angsten for det 20. århundredes krige, vidner f.eks. kunstnerne Marie Koldkær Højlund & Morten Riis om med deres installation "4,140 Voices". Deres mindesmærke er tilegnet alle de 4140 danske soldater, der faldt i 1. Verdenskrig. Kunstnerne lader deres stemmer "genopstå". Bevægende.

---

Le Figaro

Juni 2017

Aarhus, lykkens hovedstad

"[...] Den vigtige havneby i Danmark med et højtestimeret universitets navn siger Dem sikkert ikke noget. Det til trods vil du snart kun have et eneste ønske: at besøge denne by i fuld metamorfose og valgt som Europæisk Kulturhovedstad i 2017. "

---

National Geographic

Februar 2017

Smarte Byer, Aarhus Danmark

"[...] Aarhus er blevet udnævnt til Europæisk Kulturhovedstad i 2017, og både byen og Region Midtjylland har fået titlen som Europæisk Gastronomiregion i 2017. At se det nu, er at være vidne til en by, der går igennem en transformation, hvor nye madmarkeder, letbaner, futuristiske biblioteker, nyindrettede hoteller, og restauranter med value for money - et alternativ til Københavns eksorbitante priser - har pustet nyt liv i denne danske by."

---

Condé Nast Traveller

Januar 2017

Derfor skal du rejse til Aarhus i 2017

"[...] Det er i byen Aarhus, i Danmark, at en af de mest populære restaurantscener findes. Aarhus er også Europæisk Kulturhovedstad i 2017, og dermed en af vores top 10 feriedestinationer i 2017."

---

The Huffington Post

Januar 2017

Ti ting, du skal opleve i

Europas - Kulturhovedstad 2017

"[...] Aarhus har etableret sig som mere end bare et "alternativ til København", men som en by med en særlig tilgang til livet, som afspejles i alle aspekter af byens kultur."

---

ZDF

Januar 2017

Aarhus: En perle i Norden

I Europa er der overalt sande perler mellem byerne. Derfor findes traditionen, hvert år at udnævne en Europæisk Kulturhovedstad. I 2017 faldt EU's valg på danske Aarhus."

---

The Telegraph

Januar 2017

Er Aarhus Europas mest undervurderede storbyferie?

"[...] Lysere, mere lunefuld, modigere. Det er et perspektiv, som byen vil dele med os alle i 2017, når den er Europas Kulturhovedstad. Ud af disse elementer - innovation, integration, fællesskab - fornyer byen sig selv."

---

**El Pais**

Januar 2017

**Bicis gratis en Aarhus (Gratis Cykler i Aarhus)**

“På en måde inkarnerer Aarhus essensen af landet: åben for havet og omgivet af grøn og en varm og tæt livsstil. [...] Byen er gammel, den blev grundlagt af vikingerne for 1200 år siden langs floden Aarhus. Det kulturelle klima er innovativt og passer godt til mottoet for Europæisk Kulturhovedstad 2017: Gentænk.”

---

**La Republicca**

Januar 2017

**Fra Arhus til København – Danmark i 2017**

“Ung og dynamisk, Aarhus ligger på østkysten af Jylland, og bliver omtalt som “den mindste storby i verden”. Udpeget til at være Europæisk Kulturhovedstad 2017, stiller Aarhus an til et omfattende kulturprogram: “Lad os Gentænke” er en invitation til at transformere området til et kulturlaboratorium, hvor alternative løsninger på nye, globale udfordringer kan findes.”

---

**Forbes**

Oktober 2016

**De 20 bedste ting at lave i Aarhus, Danmark, den Europæiske Kulturhovedstad i 2017**

“[...] Aarhus ved, at den ikke er København. At den er anderledes, at den stadig er på vej. Og det er præcist, hvad der gør byen til en så perfekt by at besøge. Og siden 2017 er et stort år for Aarhus, nu hvor den er Europæisk Kulturhovedstad (sammen med Pafos på Cypern), og hvor den har fået en cadeau i form af titlen som Europæisk Gastronomiregion 2017, er der en masse spændende ting på vej i byen næste år.”

---

**Elle Decoration**

August 2016

**Aarhus – Byen man skal besøge**

“[...] Hop et smut over Nordsøen til den danske by, der byder på kultur, kulturarv og hygge.”

---

**Vogue Magazine**

December 2016

**De ti hotteste rejsedestinationer i 2017**

“[...] Danmarks næststørste by er parat til at blive den nye nordiske stjerne. Prydet med titlerne, Europæisk Kulturhovedstad og Gastronomiregion i 2017 (det er første gang én by har haft begge titler samtidigt), kan Aarhus sætte scenen til at vise sine rigdomme frem: restauranter, museer og gallerier; nogle af Danmarks bedste strande; og Mols Bjerge, en af Danmarks fire nationalparker, er kun en kort køretur væk.”

---

**The Independent**

Maj 2016

**Jyllands kamp for kulturel anerkendelse**

“[...] Det er et passende symbol og et smukt eksempel på, hvordan den hypede, cool livsstil ikke stopper med København. For Aarhus, Danmarks anden by, i hjertet af den jyske halvø, racer nu mod 2017 og statussen som Europæisk Kulturhovedstad. I opbygningsperioden har den lille tommelfinger af land, der stikker fra Tyskland ud i Nordsøen, fundet på masser af måder at lokke gæster til, ofte ved at fremhæve de lokale pionerer indenfor mad og drikke.”

---

**The Guardian**

April 2016

**Aarhus, Danmark, en Nordstjerne**

“Jeg kunne være et bedre menneske. En bedre partner, en bedre søn. Jeg kunne være venligere overfor katte og små børn. Men højst sandsynligt kun, hvis jeg flyttede til Aarhus. Borgerne i Danmarks anden by respekterer hinanden – bestemødre holder butiksdøre åbne for grupper af teenagere, cyklister giver tegn med hænderne – men ikke de samme tegn, som du ser på gaderne i London.”



---

“Det er et af de kulturhovedstadsprojekter, der har haft størst succes med at opnå international opmærksomhed. Et stort antal virkelig vigtige medier har dækket begivenheden og det kan vi være stolte af i hele landet.”

Christian Have, Kreativ Direktør, Have Kommunikation



70

landes medier bragte  
artikler om Aarhus 2017

Meltwater



98.160

følgere på sociale medier

Meltwater

---

“ARoS-triennalen The Garden var et ambitiøst projekt, som blev realiseret blandt andet takket være støtte fra Aarhus 2017. Et af målene med udstillingen var at øge den internationale opmærksomhed på ARoS og på Aarhus, og det er i høj grad lykket, idet annonceværdien på The Garden alene endte på næsten 40 millioner kroner og blev omtalt i betydningsfulde internationale medier. 2017 har haft stor betydning for Aarhus' selvforståelse og har vist, at Aarhus kan noget særligt set i et internationalt perspektiv.”

Erlend Høyersten, Museumsdirektør, ARoS Kunstmuseum



Foto: Joel Chester Fildes  
Tree of Codes, Manchester International Festival, Park Avenue Armory, FAENA ART, Paris Opera Ballet, Sadler's Wells og  
Europæisk Kulturhovedstad Aarhus 2017, Aarhus





Foto: Andreas Sommer  
Neoarctic, Hotel Pro Forma, Aarhus



90%

positiv omtale i  
nationale medier

Meltwater



95%

positiv omtale i  
internationale medier

Meltwater

---

“Den markante internationale opmærksomhed i 2017 har for alvor sat Aarhus på verdenskortet – og rokket ved vores egne forestillinger om Aarhus og hvad der er muligt, når erhverv og kultur samarbejder. Det betyder for eksempel, at byens virksomheder i stigende grad er blevet opmærksomme på den co-branding effekt, der kan opnås ved at samarbejde med kulturlivet. Derfor har vi nu en endnu stærkere platform for at skabe samarbejder på tværs af erhverv og kultur til gensidig udvikling og vækst.”

Bente Steffensen, Direktør, Erhverv Aarhus

## Annonceværdi

Årstal	Danske medier <small>Infomedia</small>	Internationale medier <small>Meltwater</small>
2016	99,8 millioner DKK	97,8 millioner DKK
2017	288,4 millioner DKK	162,1 millioner DKK

Aarhus 2017's hjemmeside og tilstedeværelsen på sociale medier var de primære redskaber i det strategiske arbejde med at skabe kendskab og sprede budskabet. I slutningen af 2017 havde 98% af borgerne i Aarhus og 88% af borgerne i regionen kendskab til, at Aarhus var Europæisk Kulturhovedstad.



# 1 ud af 2

danskere associerer Aarhus med  
Europæisk Kulturhovedstad Aarhus 2017

Epinion, februar 2018



# 27.723

medieomtaler i 2017

Meltwater og Infomedia

Internationalt kendskab til Aarhus 2017 Epinion, februar 2018

Tyskland	20%
England	17%
Holland	14%
Norge	11%

Online rækkevidde

Hjemmeside	769.293 unikke besøgende og 3,2 millioner sidevisninger
Facebook	73.728 følgere
Twitter	5.663 følgere
LinkedIn	1.654 følgere
Instagram	17.115 følgere
Videovisninger	5,2 millioner
App	27.582 brugere



98%

af Aarhus' borgere  
har kendskab til  
Aarhus 2017

Epinion, januar 2018



73%

af danskerne har kend-  
skab til Aarhus 2017

Epinion, januar 2018



648,1

millioner DKK  
i annonceværdi

Meltwater

AARHUS  
2017

 EUROPEAN CAPITAL  
OF CULTURE

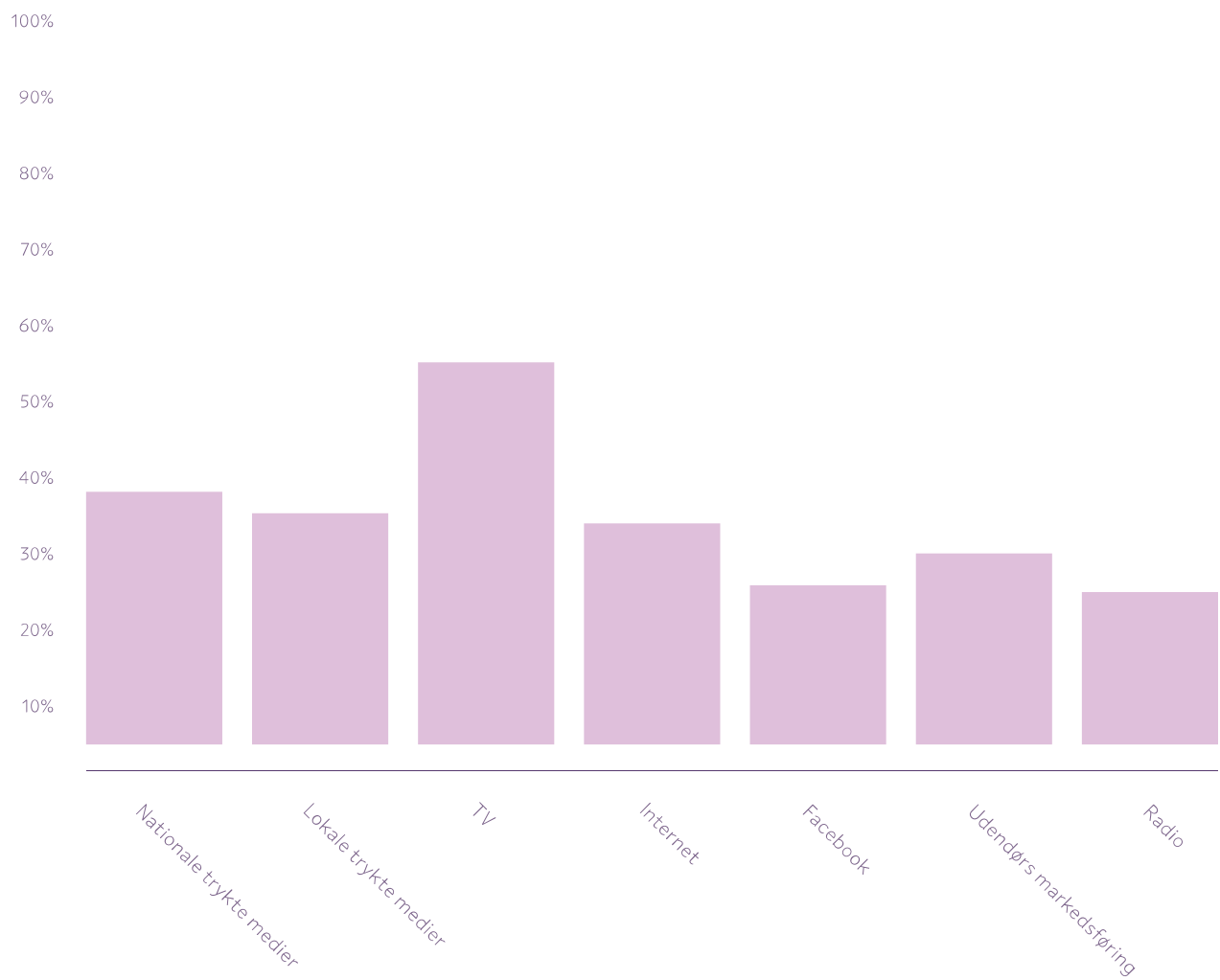


Foto: Brian Rasmussen  
Velkommen til Europæisk Kulturhovedstad Aarhus 2017, Aarhus Havn



Regionalt kendskab til Aarhus 2017 Epinion, januar 2018

---







## God ledelse

Europæisk Kulturhovedstad Aarhus 2017 blev drevet som en uafhængig, erhvervsdrivende fond med en bestyrelse på 13 repræsentanter fra politik, erhvervslivet og kultursektoren med Aarhus' borgmester som formand. Fonden Aarhus 2017's administrerende direktør blev bistået af en ledelsesgruppe bestående af en Programdirektør, en Strategi- og Administrationschef, en Kommunikationschef og en Partnerskabs- og Udviklingschef.

33% af de 143 årsværk ansat i perioden 2013-2018 var medarbejdere udlånt fra offentlige myndigheder og strategiske partnere inden for erhvervs- og uddannelsesområdet. De udlånte medarbejdere fik nye og vigtige kompetencer, erfaringer og kontakter ved at arbejde hos Fonden Aarhus 2017, som de tog med tilbage til deres respektive arbejdsgivere. Udlånsmodellen understøtter Fonden Aarhus 2017's ambition om bæredygtighed ved at indlejre nye

ressourcer i byens og regionens medarbejdere. Endvidere var der tilknyttet 15 medarbejdere på offentligt støttede ordninger og 22 praktikanter fra ind- og udland fordelt over perioden, hvilket både var til stor hjælp for Aarhus 2017 og betød værdifulde erfaringer for medarbejderne. Europæisk Kulturhovedstad har været med til at udvikle den næste generation af kulturledere og har skabt gode muligheder for medarbejderne på nationalt og internationalt niveau.

---

“Min tid i Aarhus 2017-sekretariatet har været fantastisk. Aarhus 2017 har givet mig indsigt i nye samarbejdsformer på tværs af eksisterende strukturer, med flere og nye aktører og med en stor indsats fra frivillige. Mine opgaver med VIP-delegationer og samarbejde med ambassader og andre Europæiske Kulturhovedstæder har givet mig nye kompetencer og et værdifuldt netværk, som vil kunne bringes i spil i forbindelse med mit arbejde i Aarhus Kommune.”

Anne Marie Larsen, Internationaliseringsansvarlig udlånt fra Aarhus Kommune

---

“Hvis jeg skulle beskrive mine 26 måneder hos Fonden Aarhus 2017 ville det være: “livsforandrende”. Det har betydet meget for mig både professionelt og personligt. Det har givet mig en fantastisk erhvervserfaring og hjulpet mig med at åbne mine forventninger her i livet. At starte på et eventyr som dette i et land langt fra min hjemby, hvor jeg skulle tale et nyt sprog og arbejde med helt nye mennesker - det var en udfordring, men en succesfuld udfordring. ”

Bikendi Cadelo Bermejo, Programmedarbejder via Global Internship Programme

Aarhus 2017's totale budget var 461,1 millioner DKK, hvoraf den danske stat bidrog med 129 millioner DKK. 116,4 millioner DKK kom fra Aarhus Kommune og yderligere 102,7 millioner DKK fra Region Midtjylland og regionens kommuner. Der blev fundraiset i alt 93,5 millioner DKK fra fonde, sponsorer og institutioner – hvilket overgik to oprindelige fundraising-mål – og yderligere 17,7 millioner DKK i in-kind bidrag.

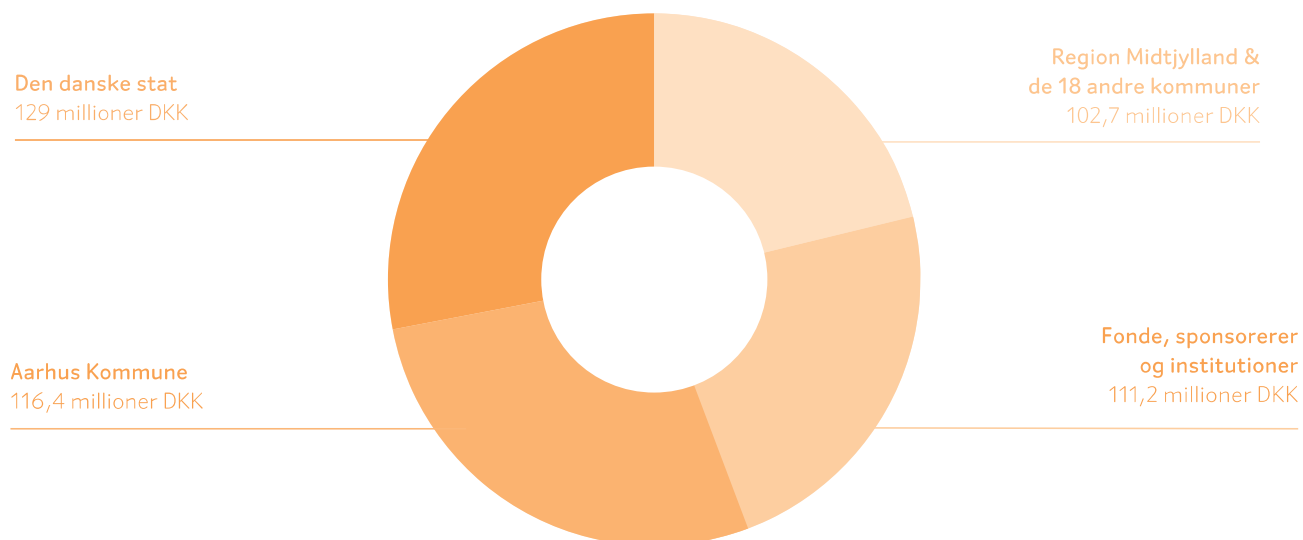
Og vi sikrede at broderparten af udgifterne – 71% - gik til programindhold. Via effektiv og omhyggelig budgetadministration leverede Aarhus 2017 en tiltrængt national fortælling om et stort kulturprojekt af høj kvalitet, leveret til tiden og inden for budgettet.

---

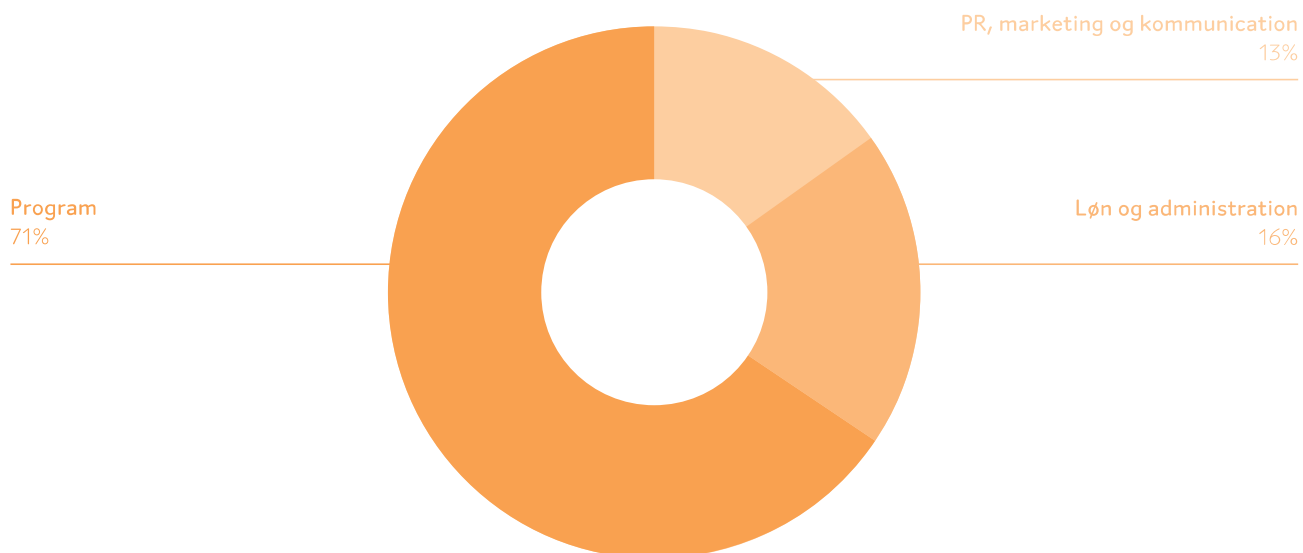
**“Den strategiske forretningsplan er et virkelig godt dokument og bør bruges som eksempel.”**

Europa-Kommissionens Monitorerings- og Rådgivningspanel

## Indtægter



## Udgifter



## Hele regionen ombord

Vores arbejde med hele regionen, fra by til land og fra kyst til kyst, bragte alle 19 kommuner i Region Midtjylland ind i styringen af Aarhus 2017. Deres politiske og økonomiske engagement fra udgangspunktet skabte stor sammenhængskraft i planlægningen og implementeringen af vores år. En væsentlig faktor i at få alle med og skabe engagement var en model, hvor vi garanterede, at for hver krone investeret af den enkelte kommune i Aarhus 2017, ville der blive udført programaktiviteter i kommunen minimum svarende til det investerede beløb.

Denne forpligtelse blev opfyldt og i nogle kommuner var der programaktiviteter for næsten otte gange det oprindeligt investerede beløb. Men effekterne af strategisk kultursatsning i denne størrelsesorden når udover overvejelser om et umiddelbart investeringsafkast, og samarbejdet og videndelingen har genereret uvurderlige afkast i form af synlighed, profilering og branding.





Foto: Astrid Dalum  
Aarhus 2017 Finale, Hvide Sande og Aarhus

Det var første gang alle 19 kommuner fokuserede på et fælles mål – og det var inden for kultur. Det styrkede båndene mellem kommunerne og førte til nye samarbejder inden for kultur, turisme, byplanlægning og erhverv. En regional styregruppe med repræsentanter fra alle kommunerne udgjorde forummet for udveksling af en mangfoldighed af synspunkter. Det modige tiltag viste sig at være en succes, og de 19 kommuner og Region Midtjylland har indgået aftale om at fortsætte samarbejdet i de kommende

år med politisk og økonomisk opbakning til et nyt tværkommunalt samarbejde i Europæisk Kulturregion. Samarbejdet er nu baseret på en model, hvor hver kommune bidrager med 1 DKK pr. indbygger, hvilket bliver til 1,3 millioner DKK. Beløbet fordobles af Region Midtjylland, som også bidrager med sekretariatsfunktion. Aktiviteterne er påbegyndt i 2018 og skal kulminere med en to ugers international festival med titlen "Re-Discover" i juni 2019.

---

**"Aftalen bliver ramme for et kultursamarbejde, hvor alle løfter hinanden og hvor regionen kan målrette regionale og lokale kulturmidler til større projekter med støtte fra blandt andre EU. Dermed sikrer vi, at den store investering i Aarhus 2017 fortsat giver kulturen et varigt løft."**

Bent Hansen, tidligere Formand for Regionsrådet, Region Midtjylland

---

**"Kulturhovedstaden har medført lokale effekter i hele regionen. Samtidigt har den vist, hvordan kultur kan være med til at løfte andre områder, såsom byudvikling, turisme, fødevarer og de kreative erhverv. Derfor er det meget positivt, at alle er enige om at fortsætte samarbejdet"**

Jan Petersen, Borgmester, Norddjurs Kommune

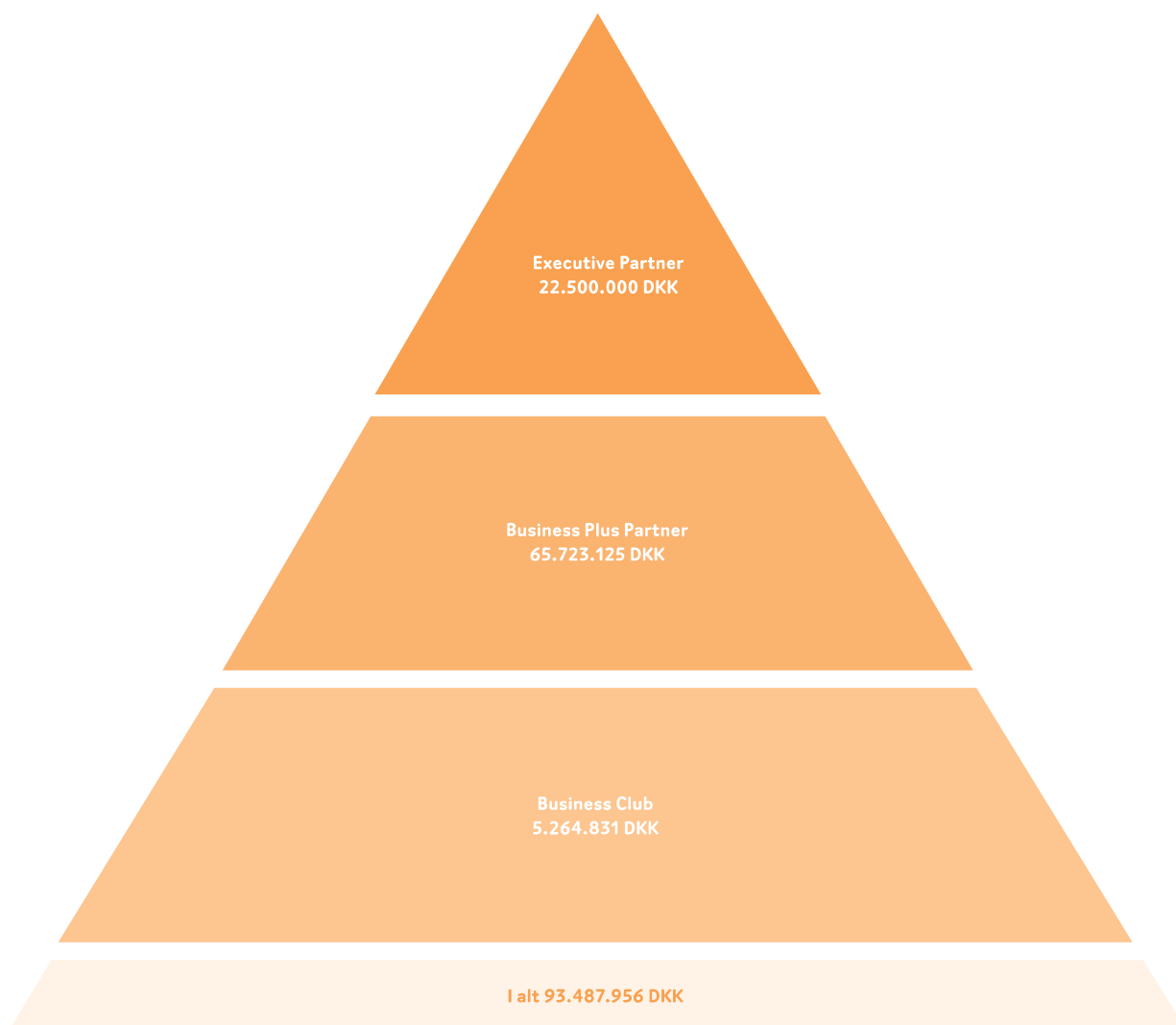
## Erhvervsengagement

Fonden Aarhus 2017 kunne ikke have opnået det, den gjorde, uden de strategiske partnerskaber eller den generøse støtte fra alle vores sponsorer og donorer. I alt engagerede 127 virksomheder og fonde sig i Aarhus 2017 via vores graduerede partnerskabsprogram.



# 111,2

millioner DKK fundraised



---

“Vi håber, at der efter Kulturby Aarhus 2017 er endnu flere udenlandske talenter, som er blevet opmærksomme på, at Aarhus og Østjylland er et fantastisk område, som de nu vil undersøge for jobmuligheder. Når disse internationale talenter er blevet opmærksomme på Aarhus og Østjylland, vil de blive positivt overraskede over de rigtig gode karrieremuligheder, området byder på og samtidigt finde ud af, at vi har meget at tilbyde, som nemt kan konkurrere med andre meget større byer.”

Jesper Daugaard, Senior Vice President, Global Marketing, Kamstrup

---

“Det har været helt naturligt for Salling Fondene at bidrage til Kulturhovedstadsåret og være med til at sikre, at byens borgere og gæster udefra fik nogle oplevelser at være sammen om i vores smukke by. Kulturhovedstadsåret har været med til at cementere fortællingen om en by, der har udviklet sig helt utroligt i de senere år. Store og små projekter og mange gode folk med ideer, vilje og kærlighed til Aarhus har skabt en by i verdensklasse og sikret international bevågenhed. Det er godt for både kulturlivet, erhvervslivet og uddannelsesmiljøet, og gør Aarhus til et meget attraktivt sted at bo, arbejde og få oplevelser.”

Karin Salling, Næstformand, Salling-fondene



Foto: Jeff Busby  
Complexity of Belonging, Chunky Move, del af Aarhus Festuge, Aarhus



Foto: Rasmus Baaner  
Harbour Magnets, del af Aarhus Festuge, Aarhus

---

“Kulturhovedstaden 2017 viste nye veje for leg og bevægelse i byens rum. Der er skabt nye samarbejder mellem regionens kommuner, og nye fællesskaber er opstået takket været det store engagement fra frivillige og foreningsliv. Nye spor til flere gode liv er uden tvivl lagt i 2017.”

Henrik Lehmann Andersen, Direktør, Nordea-fonden

---

“Vores engagement og partnerskab med Aarhus 2017 var en vigtig trædesten for at nå tusinder af skolebørn og hjælpe dem med at gentænke deres madvaner. Vi involverede 200 klasser i projektet MADmovers og fik dem til at gentænke deres madkultur i skoletiden. På grund af den store tilslutning og succes, har vi valgt at tilbyde MADmovers undervisningsmaterialet til alle skoler i Danmark i 2018.”

Jakob Bernhard Knudsen, Landedirektør, Arla Danmark

---

“Mange af vores lokale erhvervsledere har udtrykt, at de pludselig indså, hvor meget man kan få ud af det, når erhverv og kultur arbejder sammen. Det var nyt for dem at opleve kultur på det niveau og derfor har de inviteret til flere drøftelser om, hvordan erhverv og kultur kan nærme sig hinanden”

Per Høgh-Sørensen, Chef for kultur, fritid og natur,  
Ringkøbing-Skjern Kommune

## Landsdækkende brobygning

Den nationale faktor er en vigtig del af vores fortælling, og den har været mest fremtrædende via protektionen fra H.K.H Dronning Margrethe 2., som har været en aktiv og udtalt støtte til vores år. Europæisk Kulturhovedstad gav en unik mulighed for at etablere relationer med nationale organisationer. Aarhus 2017 har haft fornøjelsen af at samarbejde med mange nationale partnere og netværk, eksempelvis 6-By samarbejdet, og har opbygget vigtige partnerskaber med kultur- og uddannelsesinstitutioner, turismeorganisationer, medier og offentlige myndigheder på alle niveauer, som skal udvikles og udbygges i de kommende år.



14

royale besøg til  
Aarhus 2017-events

---

”I forbindelse med Aarhus 2017 fik Aarhus et internationalt gennembrud som Danmarks attraktive ”second city”. Den internationale markedsføring gav rekordmange udenlandske overnatninger og utallige stort opsatte artikler i de internationale medier, og med mange nye tiltag og investeringer i byen har Aarhus lagt en god kurs mod fortsat turismevækst. Sammen har VisitAarhus, VisitDenmark og Aarhus 2017 vist, at med investeringer, nye historier og godt samarbejde kan en by som Aarhus få en ny position. Nu gælder det om at bruge den som afsæt til flere indsatser, der kan bringe flere internationale turister og omsætning til Aarhus.”

Jan Olsen, Administrerende Direktør, VisitDenmark





Foto: Mikkel Berg Pedersen  
Officiel Åbning, Aarhus



Foto: Per Bille

## Det Kongelige Teater

Røde Orm var resultatet af et unikt samarbejde, som involverede Det Kongelige Teater, Moesgaard Museum og Aarhus 2017. Røde Orm var en spektakulær udendørsforestilling af en gribende saga fra vikingetiden, som blev opført på og omkring det fantastiske, græsdedkede tag på Moesgaard Museum, af en stor besætning fra Det Kongelige Teater.

Det var en af de største udendørsforestillinger i Danmark nogensinde, og der blev solgt 94.386 billetter fordelt på 31 forestillinger. Forestillingen var så stor en succes, at Aarhus Kommune og Det Kongelige Teater er blevet enige om nye samarbejder i 2019, 2021 og 2023.



Foto: VisitAarhus

## VisitDenmark

Europæisk Kulturhovedstad Aarhus 2017 skabte store muligheder for turismevekst. Fonden Aarhus 2017, Aarhus Kommune, VisitAarhus og VisitDenmark indgik et strategisk partnerskab omkring turisme, som gav en økonomisk ramme for fælles indsatser i forhold til at tiltrække turister.

Med et budget på seks millioner DKK over tre år, samarbejdede turismekonsortiet om international markedsføring af Aarhus og regionen som destination for kultur og storbyturister på udvalgte, strategiske turismemarkeder.



## Life Boats

Tre skulpturelle både, støbt i beton og skabt af den norske kunstner, Marit Benthe Norheim, repræsenterer hver et stadie i en kvindes liv - Længsel, Liv og Minder – og agerede ambassadører for Europæisk Kulturhovedstad. De bragte kultur til mennesker ved at sejle rundt på de danske farvande, og møde borgere i hele landet, som blev inviteret ombord på kunstværkerne.

Life Boats var et eksempel på, hvordan kunst kan kombineres med teknologi og praktisk brug. De tre både sejlede i 248 dage i 2016 og 2017. De lagde til havn 62 gange, og det anslås at 200.000 gæster har oplevet projektet. 180 frivillige var med i projektet som sømænd og landkrabber.



## Danmarks Radio

Danmarks Radio samarbejdede med Fonden Aarhus 2017 om at promovere og dække events i hele regionen. Den Officielle Åbning i Musikhuset Aarhus og Folkets Åbning blev sendt live i TV, og blev set af mere end 825.000 personer. Finalen i Hvide Sande blev også sendt live på DR, og havde 60.000 seere, og yderligere 450.000, der så den efterfølgende dækning i TV-avisen. I løbet af året optog og sendte DR en række programmer i Aarhus, bl.a. P2-prisen, som blev sendt direkte fra Musikhuset Aarhus, og programmet Klassen.

DR lavede også Historien om Danmark i Den Gamle By, hvor besøgende kunne opleve dansk historie fra middelalderen og frem til 1970'erne ved hjælp af virtual reality-briller. Historien om Danmark var et nyt samarbejde mellem Den Gamle By, DR, Kulturministeriet, Nordea-fonden og Nationalmuseet. DR bidrog til lokale events såsom Struer – Lydens By, hvor DR's Symfoniorkester, DR's Big Band og DR's Vokalensemble samarbejdede med Struer om at skabe en uge fyldt med festlig musik, koncerter og aktiviteter. 14.600 personer deltog i festivalen.



Foto: Lars Kruse, AU Foto

### rethinkIMPACTS 2017

Aarhus Universitet og Aarhus 2017 indgik et strategisk partnerskab om en uafhængig, forskningsbaseret evaluering af Europæisk Kulturhovedstad Aarhus 2017: rethinkIMPACTS 2017. Begge parter bidrog med fem millioner DKK. rethinkIMPACTS 2017 har bidraget med læring gennem workshops, rapporter og konferencer. I slutningen af 2018 vil rethinkIMPACTS 2017 præsentere den endelige, uafhængige evaluering af Aarhus 2017.

Som et resultat af det strategiske samarbejde, har Aarhus Universitet etableret Center for Kulturevaluering, som skal understøtte videnbaseret udvikling af kultursektoren i hele Danmark.

---

“2017 er et meget vigtigt år for Japan og Danmark, da vi fejrer vores diplomatiske relationer gennem 150 år... 101 Friendship-parken blev skabt for at anerkende vores lange venskab og for at fejre de stærke bånd mellem de to nationer. Når disse unge træer bliver gamle, vil denne symbolske park blive et sted for mennesker fra Danmark, Japan og hele verdenen, hvor man samles og hyl-der hinanden og verdensfreden”

Nobuyuki Koga, Formand, EU-Japan Fest Japan Committee



Foto: Spejdernes Lejr 2017

## Sønderborg

Sønderborg og Aarhus konkurrerede om titlen som Europæisk Kulturhovedstad i 2017. Da Aarhus fik titlen den 24. august 2012, etablerede byerne et strategisk partnerskab, som skulle gøre det muligt for begge byer at nyde godt af forberedelserne i ansøgningsprocessen. Sønderborg var aktivt involveret i en række af Aarhus 2017's projekter, såsom Demokratistafetten, European Youth Consensus, Rethink Folk Music og den magiske børneåbning, Ønskelandet, hvor 270 børn fra Sønderborg deltog. Sønderborg sydede af kulturoplevelser for alle aldre, kritiske feinschmeckere og nysgerrige sjæle.

Meget lig projektet Gentænk Landsbyen i Aarhus 2017, havde Sønderborg projektet Fordele for Regioner, som havde til formål at udvikle og revitalisere landdistrikter i samspil med borgere, virksomheder, organisationer og uddannelsesinstitutioner. Et andet projekt, som var tilknyttet Aarhus 2017, var Sønderborgs ni dage lange værtskab for Jamboree Danmark 2017 med 40.000 danske og internationale spejdere i juli 2017, som blev besøgt af i alt 76.000 gæster og deltagere.



Foto: Brian Rasmussen

## Slots- og Kulturstyrelsen

Aarhus 2017 samarbejdede med Slots- og Kulturstyrelsen omkring fejringen af 150-års jubilæet for dansk-japanske diplomatiske relationer om en række japanske initiativer i kulturprogrammet. I fællesskab med EU-Japan Fest Japan Committee præsenterede Aarhus 2017 en gave til fremtidige generationer, 101 Friendship Park, der er inspireret af japanske skovhaver, og ligger ved det nye Skejby Sygehus.

Parken blev indviet af Danmarks ambassadør i Japan, Freddy Svane og formanden for EU-Japan Fest Japan Committee, Nobuyuki Koga. I Aarhus Domkirke optrådte det japanske ungdomskor Little Phoenix med 17 korsangere i alderen 6-18 år. Denne kulturelle ungdomsudveksling blev støttet af den Danske Ambassade i Japan, og det anslås at 150 personer deltog i åbningen af parken og 1.200 overværede koncerten.

---

“Dét, du og dit team har formået at skabe i Aarhus, er utroligt imponerende, og jeg vil uden tøven anbefale folk at besøge byen – ikke kun i dette særlige år.”

Emily O'Reilly, Europæisk Ombudsmand,  
brev til Adm. Dir. for Fonden Aarhus 2017 11.10.2017

## Kulturelt diplomati

I juni 2017 blev kultur forankret i centrum af EU's udenrigspolitik – til dels på grund af succesen med Europæisk Kulturhovedstads-initiativet. Kulturelt diplomati er blevet et vigtigt, strategisk redskab for regeringer og internationale organer. Når kultur bliver opfattet som en form for diplomati, og et redskab til at bygge broer i den internationale arena, bliver det et vigtigt bidrag til en nations bløde magt. Fonden Aarhus 2017 havde som mål at gøre Europa lokal og Danmark global og etablerede samarbejde med 39 internationale ambassader i Danmark, som var involveret i kulturprogrammet og i at dele historien om Aarhus 2017 i deres lande.

Aarhus 2017 samarbejdede også med 13 danske ambassader i udlandet, med fokus på strategiske turismemarkeder, om markedsføring af Kulturhovedstads-året rundt om i verden samt på at styrke diplomatiske forbindelser til regionen på alle kontinenter. I løbet af året tog Aarhus 2017 imod mange internationale delegationer, herunder delegationer fra Europa-Parlamentet og den Europæiske Ombudsmand, hvilket gav mulighed for at præsentere vores kulturtilbud.



# 52

ambassadesamarbejder

## Fremtiden

Europæiske Kulturhovedstæder handler om fremtiden og de effekter, der fortsætter. Europæisk Kulturhovedstad Aarhus 2017 efterlader varige spor og har allerede forandret vores by og region til det bedre, med en ny bevidsthed om, hvad vi kan opnå, når vi skaber noget ekstraordinært sammen. Turisme, investeringer, beskæftigelse, kulturengagement og publikumstal er vokset. Regionens brand, profil og synlighed er styrket både nationalt og internationalt. Vores måde at tænke på er forandret. Borgerne er mere stolte af deres by og deltager mere, samtidig med at der er en følelse af fælles fejring og tillid til byen og regionen.

I 2018 vil Europæisk Frivillighovedstad Aarhus 2018 drage nytte af ReThinkerne, som nu er forankrede i VisitAarhus og Aarhus Events. Region Midtjylland og alle 19 kommuner fortsætter samarbejdet med Europæisk Kulturregion.

Aarhus Kommune har integreret Aarhus 2017's legacy i kommunens kulturpolitik for de næste fire år, og sikret finansiering på 2 millioner DKK årligt til legacyprojekter. Mange kulturinstitutioner arbejder videre med de gode resultater og nye kompetencer. For at give det bedst mulige afsæt for at videreudvikle på Aarhus 2017-programmet og det der blev skabt i 2017, vil Aarhus 2017 støtte en række legacyprojekter.





Foto: Jesper Voldgaard

## Legacyprojekter

Aarhus Walks on Water ved Aarhus Universitet, VIA Design, Livsstil og Design-klyngen arbejder videre med at skabe fremtidens mode ved at matche talenter og modevirksomheder indenfor fashion-tech. Kreativiteterne fremvises i et modeshow og en udstilling ved Aarhus Havn og her kombineres talentudvikling-, forretnings- og publikumsudvikling.

Designbranchen ved Business by Design og DesignSalon lancerer en designuge som opfølgning på New Danish Modern- udstillingen i 'O' Space i 2017. Under overskriften Design Week – Design og Samfund præsenteres en udstilling ledsaget af oplæg. Her er fokus på det brede designbegreb. Design af objekter, men også som redskab for at skabe innovation og vækst i samfundet gennem samarbejder på tværs af sektorer f.eks. med sundhedssektoren.

Ved at bygge på erfaringerne fra Aarhus 2017-projekter som The Catastrophic Meal og Det Grænseløse Køkken, vil Jakob Vinkler og Institut For Måltider fortsætte med at udforske måltidet i samarbejde med forskere, kokke, kunstnere, virksomheder og madproducenter. Måltidet som et redskab til at udvikle kulturturisme, integrationsinitiativer, publikumsoplevelser og kokkeudvekslinger med fokus på menneskelige vaner, samfundstemaer, snitflader mellem kultur og erhverv samt ved at teste nye arbejdsmetoder i nye omgivelser.

På baggrund af Solar Walk og Expanded Animation Exhibition, vil The Animation Workshop i Viborg og VIA University College skabe et mødested for animation og arkitektur, virtual reality, scenekunst, musik, lyd, det offentlige rum, kuratorer, digitale kunstformer og teknologier. Audiovisuel kunst og animation vil sammen skabe et værk med en ambition om at rejse ud i verden og udvikle markedet og synligheden af Viborg og regionen som international aktør i animationsbranchen.

Friheden, af Aarhus Teater, er baseret på nye tekster, skrevet af seks talentfulde studerende på dramatik-linjen på Den Danske Scenekunsthøjskole. Stykket indbyder publikum til at opleve forlystelsesparken, Tivoli Friheden, uden for åbningstid, hvor alle de andre gæster og personalet er gået hjem, og solen går ned.

GENDER House Festival af Bora Bora og Himherandit Productions er et storstilet kulturevent, der omfatter et bredt udvalg af optrædere, udstillinger, workshops og seminarer, skabt af lokale og internationale kunstnere, med fokus på at gentænke køn, seksualitet og identitet.

Passageren af Jyske Opera er baseret på den polske forfatter og Auschwitz-overlever Zofia Posmysz' memoarer. Den polskfødte komponist Mieczyslaw Weinberg, som selv flygtede fra nazisterne i 1939, opdagede og satte musik til Zofia Posmysz' bog i 1968. Den Jyske Opera og deres talenthold, TalentU, opsætter operaen i 2018, og giver dermed nye talenter mulighed for at arbejde med deres professionelle kolleger.

I 2019 vil syv kunstmuseer i regionen præsentere Nationale Symboler, Transnational Identitet, baseret på erfaringerne fra De Syv Dødsyndere. Udstillingen vil omfatte et bredt udvalg af danske og internationale kunstnere, som både vil gentænke vores opfattelse af nationalisme i dag og museet som monokulturel institution i en verden, der i tiltagende grad globaliseres.

Gellerup Filmværkstedets (en del af Aarhus Filmværksted) diversitetsindsats Nye Stemmer vil organisere internationale Action Talks i Gellerup i det nye iværksetterhus Gazellefarmen.

I 2018 byder Film i Skoven-festivalen børnefamilier velkommen tilbage til smukke Riis Skov med et unikt program af kvalitetsfilm til børn, kreative workshops, skulpturer gemt i skoven og levende musik fra hele verden.

Aarhus 2017 vil fortsætte med at støtte internationale udvekslinger med tre residencies på henholdsvis Odin Teatret i Holstebro, Kvindemuseet i Aarhus og Viborg Kunsthøjskole. Vækstlagningsinitiativet OFFTRACK fortsætter gennem Europæisk Kulturregion, som vil uddele en række mikrobevillinger.



Foto: Per Bille  
Røde Orm, Det Kongelige Teater, Moesgaard Museum og Europæisk Kulturhovedstad Aarhus 2017, Aarhus



Fonden Aarhus 2017 vil forankre den omfattende viden, som er opbygget ved at gennemføre vores år, hos vores partnere, og dermed sikre at det er tilgængeligt for offentligheden som inspiration og læring til fremtidige, store kulturprojekter.

Aarhus 2017-hjemmesiden bliver overdraget til Aarhus Kommunes Kulturforvaltning, og Aarhus 2017-facebooksiden, forankres hos Europæisk Kulturregion og vil fortsat informere følgere om kulturtilbud i hele regionen.

---

“Europæisk Kulturhovedstad Aarhus 2017 har ændret tankesættet hos vores borgere, institutioner og erhverv. Det er afgørende, at vi bygger videre på det, vi har opnået og sikrer de varige spor.”

Rabih Azad-Ahmad, Rådmand for Kultur og Borgerservice, Aarhus Kommune

## Udvalgte værker, der turnerer nationalt eller internationalt

Kunstner	Værk
Angelica Mesiti	Udstillinger ved Adelaide Biennial, Art Sonje Centre, Seoul University Art Gallery, University of the South, Tennessee, Tbilisi Kunsthalle, Venice Biennale 2019, Italien
Anohni	Udstilling, Kunsthal Nikolaj, København
Aqua Sonic	Forestilling ved Sydney Festival, Australien
Berlinde De Bruyckere	Udstillinger på Sara Hildén Art Museum, Tampere, Finland
Egle Budvytyte	Forestilling ved Baltic Triennial 2018
Erasmus Montanus	Opføres i København og Aarhus i 2018
Hotel Pro Forma	NeoArctic på Chasse Theater, Breda, Holland, Place Des Arts, Montreal, Canada og Southbank, London, UK
Jasmina Cibic	Udstilling på Baltic Art Centre, UK, Krefeld Kunsthal, Tyskland, MADA, Australien
Jenny Holzer	Program og udstillinger på MASS MOCA, Massachusetts, USA
Maria Hasabi	Optræden på Kunstsammlung Nordrhein-Westfalen, Düsseldorf, Confort Moderne, Poitiers, Moderna Museet, Malmø, Material Art Fair, Mexico City, Foundation Calouste Gulbenkian, Paris, Internasjonale Teaterfestival, Black Box Theater, Oslo
Mikhail Karikis	Ain't Got No Fear: Fremvises på Artists' Film International, Museum of Art, Architecture & Technology, Lissabon, Portugal
Nathan Coley	The Same for Everyone: Installationer på Kettles Yard, Storbritannien
Solar Walk	Opføres i Birmingham i 2018
Tree of Codes	Opføres på Melbourne Festival, Sydney Festival, Australien
Ulla von Brandenburg	Udstilling på Vevey Kunsthal, Schweiz
What if Women Ruled the World	Optræden på Berlin Volksbühne, Tyskland

## Efterskrift

Gennem den fælles indsats forankret i vores regions særlige kendetegn, har Aarhus 2017 reflekteret over og fejret de egenskaber, som gør Aarhus og regionen unikke. Kultur var en drivkraft for innovation, og året har bragt kultur til toppen af den politiske dagsorden. Alle var inviteret til at deltage, og alle vil have deres egne historier og minder fra året. De foreløbige effekter omfatter både håndfaste såvel som mere uhåndgribelige resultater. Året bød på store øjeblikke, men hvad der er mere vigtigt, det efterlader varige spor at arbejde videre med. En region, der er rustet til at påtage sig nye, ambitiøse udfordringer. Investeringen i Europæisk Kulturhovedstad er kommet igen mange gange, og der er skabt værdi på tværs af de kulturelle, sociale og økonomiske områder.

Vores image og identitet er forandret, og vi har udviklet måden vi arbejder på organisatorisk og politisk. Nu er det tid at høste frugterne af investeringen; vi opfordrer alle til at gribe mulighederne og bruge de positive resultater fra Europæisk Kulturhovedstad Aarhus 2017 som argument for yderligere investeringer.

Fonden Aarhus 2017 vil gerne takke alle dem, der har arbejdet med at skabe og bidrage til Europæisk Kulturhovedstad Aarhus 2017 på så mange forskellige måder de seneste ti år. Det har været et privilegium at samarbejde med så mange talentfulde mennesker. En hjertelig tak til alle de mange samarbejdspartnere, kreative, kunstnere, institutioner, foreninger, iværksættere, sponsorer, donorer, politikere og embedsmænd. Tak til vores protektor H.M. Dronningen og til vores fantastiske frivillige ReThinkere – uden jer ville dette ikke have været muligt. Til sidst en tak til børn og borgerne i Aarhus og Region Midtjylland, der gjorde 2017 til et uforglemmeligt år.



Foto: Jan Kejser  
Folkets åbning, Aarhus





# Bilag

Fonden Aarhus 2017's projekter

Fonden Aarhus 2017's bestyrelse i 2017

Fonden Aarhus 2017's medarbejdere i 2017

## Fonden Aarhus 2017's projekter

12 Points Festival • 1:1 Harbour Magnets - Aarhus Festuge • 2017 Academy • 2017 Agent • 2017 Exchange - Kimonos Art Center • 2017 Stemmer - Forskydelsen • 2017 Aarhusianere • 2097: We made ourselves over • 29th Aarhus Jazz Festival • 5 x 5 x 15 • A More Creative Conference • A Shared Moment - Hvide Sande • Aether • Ageing • Alien Noise • Alien onboard! • All this Coming and Going • AnerSaaq - Spirit of Place • Anidox Residency • Animation Festival • Animationsbaseret Sensorisk Teater • ANOHNI: Artist in Residence • ANYbody • AquaSonic • Architecture moves • Arkitektureksperimentarium • Art City - Land Art • Kunsten i Bevægelse • Artwerke • Atlas over Aarhus • Avidya - Aarhus Festuge • AWOW - Aarhus Walks on Water • Babtouma • Balladen om Agnete og Havmanden • Batiment - Aarhus Festuge • Befri Gudstjenesten • Berlinde De Bruyckere - Kunsthall Aarhus • Big is beautiful • Big Little Film Festival • Billboard - Made by Scrap • Billedstorm - Blasfemi, Køn og Andethed • BOM - Materialebank • Brabrand Light • Bring Home the Oysters! • Brødre - Bier Trilogy • BUM Netværk • Byen set fra Bugten • Byens Puls • Byens Skyggeliv • Bæredygtig Energi til Livet • Bæredygtighedsoperatør • Bæredygtigt Marked • Børn og Film • Café Baash • Cartoons in Motion • Catastrophic Meal • Celebrate the Year - Aarhus • Charity Tiles • Circus on my mind • Complexity of Belonging - Aarhus Festuge • Concert-in-Station • Connecting • Conversations in time • coOPERation • Kreativ and Kulturel Ungdomsuddannelse • Creative neighbourhoods • Creative Tastebuds • Creativity World Forum • Crisis Loves Company • Crossroads • Cultural Entrepreneurship Programme • Culture Week (Spot Festival) • Cyanidhaven • Cyclus - Cykelkarma • Cykelkoncerter • Cyklo • Cyklo Festival • D:A:N:G:E:R • Dance Baby Dance! • DanceOmatic • Dans din Nabo • Dawn ride • De Syv

Dødssynder • De Syv Dødssynder - Euroinvasion • De Syv Dødssynder - Katalog • Demokratistafetten • Den Attraktive Byggeplads (Bindslev Plads, Silkeborg) • Den Blå Bro - Aarhus Festuge • Den Gode Galskab - Festival • Den Gode Galskab - Visionsseminar • Den Gode Galskab Festival - "du er født som menneske" • Den Gode Galskab/Sigøjnerfestival • Den Grimmeste Festival - Koncertpilot • Den Officielle Åbning • DENNIS Design Center • Depth of Fields • Det Grænseløse Køkken • Det Levende Bord • Det Scenograferede Bylandskab • Dicte 3 • Dissidenterne • Europas Drager • Dramatikværket • Dunkeltårn • Døgnflue Produktionsfestival • Edda - Aarhus Teater • Efter Brylluppet - Bier Trilogi • Elsker dig for Evigt - Bier Trilogi • Enestående Solo Performance Festival • Equal - different - similar Equality for all • Erhvervs og Kulturplatform • Erhvervsklynger og Ressourcebank • eScape • European Community Media Centre for Diversity and Intercultural Dialogue • European Encounters - Herregårdene, en Europæisk Historie • European Youth Consensus • Europæisk Filmnetværk - Cinema Europa • Europæiske Kulturbørn • EUtopia - International Festival • Event Lab - Den Botaniske Have • Exploratoriet • Exploring the Process of Drawing in Layers • EXPO - Architecture 2.0 • Face - the exhibition • Face and Identity • Fagligt Seminar under Hay Festival • Film i Skoven • Film- og Medieoperatør • First Lego League Open European Championship 2017 • Fish-a-Deli-Circus • Flaskepost til Fremtiden • Flower Power - Aarhus Festuge • Flygtninge er nogen vi spytter på • Folkets Åbning • Food Festival • Food Operatør • Forløb om Kunst i det Offentlige Rum • Fra Godsbanen til Gellerup • Fra Kaffe-grums til Gourmet • Fra Stavnsager til Konstantinopel • Fragt - Aarhus Teater • Freedom Prison • Fresh Eyes • Friendship Park 101 • Frivilligdatabase - Venma

- Fugl • Future Living • Gentænk Landbrugshistorien • Gentænk Landsbyen • Gentænk Sommerhuset • Geocaching i Lemming • Global Jazz Explorer • Global Opera - Aarhus Festuge • GoGreen • Grasslands • Grenaa Havn • GrowOP! Festival • Grøn Blok i Gellerup • Gyllegalleriet • Helgener og Byporte • Her er Vi! • Hesitation of Light • Hjerterum • HollyWoodge - Med Kulturen til Fremtiden • How can we feed the world? • Human Ecology • Human Nature • Humans in Balance • Hunger • Hvor der er en vilje... • Hypotheticals • Idrætsramblaen • ILT '13 • ILT Festival • Imaginaria • IN & AT • Informationskiosk - Aarhus Festuge • International Children's Literature Festival - Aarhus 39 Produceret by HAY Festival • International Day • Intet • INUIT • It Has a Golden Sun and an Elderly Grey Moon • Johannespassionen • Jorn + Munch • Juleoratoriet • Jylland og Europa - Vores Landsby i Europa • Kan affald på en festival gøres sexet? (Northside) • Kedja Encounter 2017 • Kend Aarhus - Arkitekturløbet • Kineserne Kommer • Kor fra Grønland • Kreative Mikroplatforme - Lynfabrikken 2.0 • Krimimessen • Krimimessen - nye forfattere • Krimimessens Mystery Trail • Kulbroen • Kulturmødet på Mors • Kulturringen • Kunsthal Aarhus • Kunsthallen og Landsbyerne • Kunsttriennale • Lebo Fall - Sommerhussangen • Leg I det Urbane Landskab • Life Boats • Life of the Dead • Lightlens • Lightlens - Regional • Lightstone • Line Caught • Litterær Lounge • Livet ved Fjorden • Lucinda Childs Legends week • Lyd og Performance Festival • Lyd+Litteratur • Lysshow ved Dokk1 - Aarhus Festuge • LærDansk Interkulturel Platform • Made in Europe • Maestro • Manifesto • Master i Kulturelt Entreprenørskab • Meetings - Midt- og Vestjylland • Mejlgade for Mangfoldighed • Mejlgade Lab+ • Mennesker i en Plan (Gellerup) • Metropolis, Provins og Kunst • Michael Palmer Art Writing Residency • Mikhail Karikis - Chalk Factory • Moedestedet • More Fair than the Sun • Morph - Aarhus Teater • Mother Tongue • Move for Life • Moving Spaces • Museum på Vrangem • Music Unites Europe • Musik i Kildebjerg Ry Sansesonen • MuX • My Icarus Complex • My Playground • My Playground - Favrskov • My Playground - forskningsprogram • My Playground - Holstebro • My Playground - Horsens • NADA • Nada II • Natfilm • Nathan Coley - The Same For Everyone • NeoArctic • New Danish Modern • New Moves • New Nordic Noir • NO9 - A Technicolor Dream • Non Space • Nordiske Scenekunstdage • Nukiga • NUKIGA Festival • Nye Stemmer Gellerup • Når Trådene Binds • Off Road 2017 • OFFTRACK - Arkitektur og Byrum • OFFTRACK - Billedkunst og Street Art • OFFTRACK - Film og Animation • OFFTRACK - Kreative Erhverv • OFFTRACK - Mad og Gastronomi • OFFTRACK - Musik, Lyd og Lyrik • OFFTRACK - Scenekunst • OFFTRACK - Sport • OFFTRACK PRO • On the silk road - We are all connected • One World Music • Op på Cyklen • Open Workshop - multicultural talent development and Artist Residency • Opera i Opgangen • Operation Salomon • Oppenheimer • Ord i Øjnene - Visuel Poesi • Origins 2017 • Outdoor • Outdoor Festival • Overtaci Fields • Park Project AW! • Philip Glass Legends week • Plads til Alle • Premiere - Aarhus Teater • Public Movement • PUSH PLAY MOBILE • Quonga Festival • Radicals in Residence • Rampen - Ny Malt • Rap-O-Fonia 1.0 • Ravnerok • Re-booking • RECcORD • REcession festival • Reformationen i Kød og Blod • Rekordernes Dag • Residencies // Godsbanen • Restaurant Moment • Rethink Activism • Rethink Arenas for Sport and Culture • Rethink Camp • Rethink Folk Music • Rethink Friendship • Rethink Human Being • Rethink Hunger • Rethink Learning • Rethink Museums • Rethink Reformationen • Rethink Religion • Rethink Teater • Rethink the Creation • Rethink

Tourism in a Coastal City • Rethink Urban Habitats  
• rethinkIMPACTS 2017 • Rethinking Culture and  
Business - Or how to Construct the Perfect Arts  
Institution • Rethinking the Bricks • Reuse • Rising.  
Architecture Week • River Art • Robert Le Page  
forestilling - Aarhus Festuge • Rock the Region  
• Route15 • Royal de Luxe • Rum til Leg og Læring •  
Ruter og Spor - udviklingsseminar • Røde Orm  
• Røde Orm - Børneaktiviteter • Røde Orms Rejse  
• SAGN – En Verden af Fortællinger • Same But Dif-  
ferent • Samsø Bæredygtighedsfestival • Seahorses  
– Myter og Halmballer • Sense and senses  
• Senses of cities • Shakers, Lovers and Bystanders  
• Show Off • Silkeborg Ildfestregatta • Sisyphus  
• Skatecamp for piger • Skateday – kun for piger  
• Skateducate • Skatemusicpark • Skjulte Steder  
• Skulpturby Selde 2017 • Snapsting Rethink Your  
Audience • SnowOff • Socle du Monde 2017 - To  
challenge the Earth, the Moon, the Sun, and the  
Stars • Song Dong - The Centre of the World -  
Kunsthall Aarhus • Sonic Ark • Spark • Spektakel  
Festival for Børn • SPOR. New Music School • Sport  
Tailgate 2017 • SPOT Festival 2017 • SPOT Music,  
Film & Interactive • Spring forward • Spøttrup Borg  
• Staging • Star Alumni Across Borders Film Festival  
2017 • Statens Kunstfond – 50 års Jubilæum • Stop!  
Dans • Street Art Gallery • Street Art til Rabbit Hole  
• Street Shapes • Streetattack2017 • Streetfestival  
2017 • Struer – Lydens By • Super 8000 • Supernoise  
2 • Symphonic Residencies • Sårbare og Udsatte  
Unge • TakeAwayArtMuseum • Talking Genders  
• Tegnefestivalen • Tekne • The Catalyst Experiment  
• The End - Aarhus Festuge • The Garden • The  
Island • The Overheard • The Red Hour • The Sleep-  
over • The Way the Dead Love • The White Tribe @  
Dokk1 • The White Tribe @ Pafos • THIS • THIS IS (X)  
• Ticket to Future Festivaler • Til Aarhus • Tree of  
Codes (Manchester International Festival)

• Tree of Codes (Musikhus Aarhus) • Triangle  
• Trædesten • Udstilling af Digitale Kunstnere • Ukh  
International Festival 2017 • Uncle Tang's Hangout  
• Under Overfladen - Doppler i Praksis • Ung i Aarhus  
– Gelleraps • Ungdomscamp – Kulturmøde på Mors •  
Unleash2017 • Up! • Upcoming Aarhus • Urban Insti-  
gator • Urban Lab • Urban Substitution • Urban Wa-  
ves • USE academy • UTA for Everyone • Vandfalbela-  
der • Vartegn • Vejen – en Motorvejsperformance •  
Venuehack • Venus Envy • Verden for dine Fødder •  
Verdensbilleder • Vild Med Ord - Litteratur Festival  
2017 • VM i Middelalderkampsport 2017 • Walking  
Lectures - Wolf Safari • Walking Lectures on Ants  
• Watermusic • WE GOT MUSIC/Stories • What if  
Women Ruled the World? • Young glass • Æreløse  
Rakkere og Udstødte – Natmandsfolk i Danmark  
Ønskelandet – Den Regionale Børneåbning  
• Åbning - Pafos – Choir • Åbning - Pafos – Jazz  
• Århundredets Festival - Europa 1950-2000  
• Aarhus 2017 Design to Improve Life Udfordringen  
• Aarhus Alternatives Festival • Aarhus Architecture  
Festival (AAFx) • Aarhus Busgade • Aarhus By Finale  
• Aarhus Filmfestival • Aarhus i Ørerne • Aarhus  
International Performance Festival • Aarhus Sangen  
• Aarhus Stories – Forestilling • Aarhus Stories –  
Udstilling • Aarhus Sustainability Model • Aarhus  
Volume • Aarhus' Hjerte

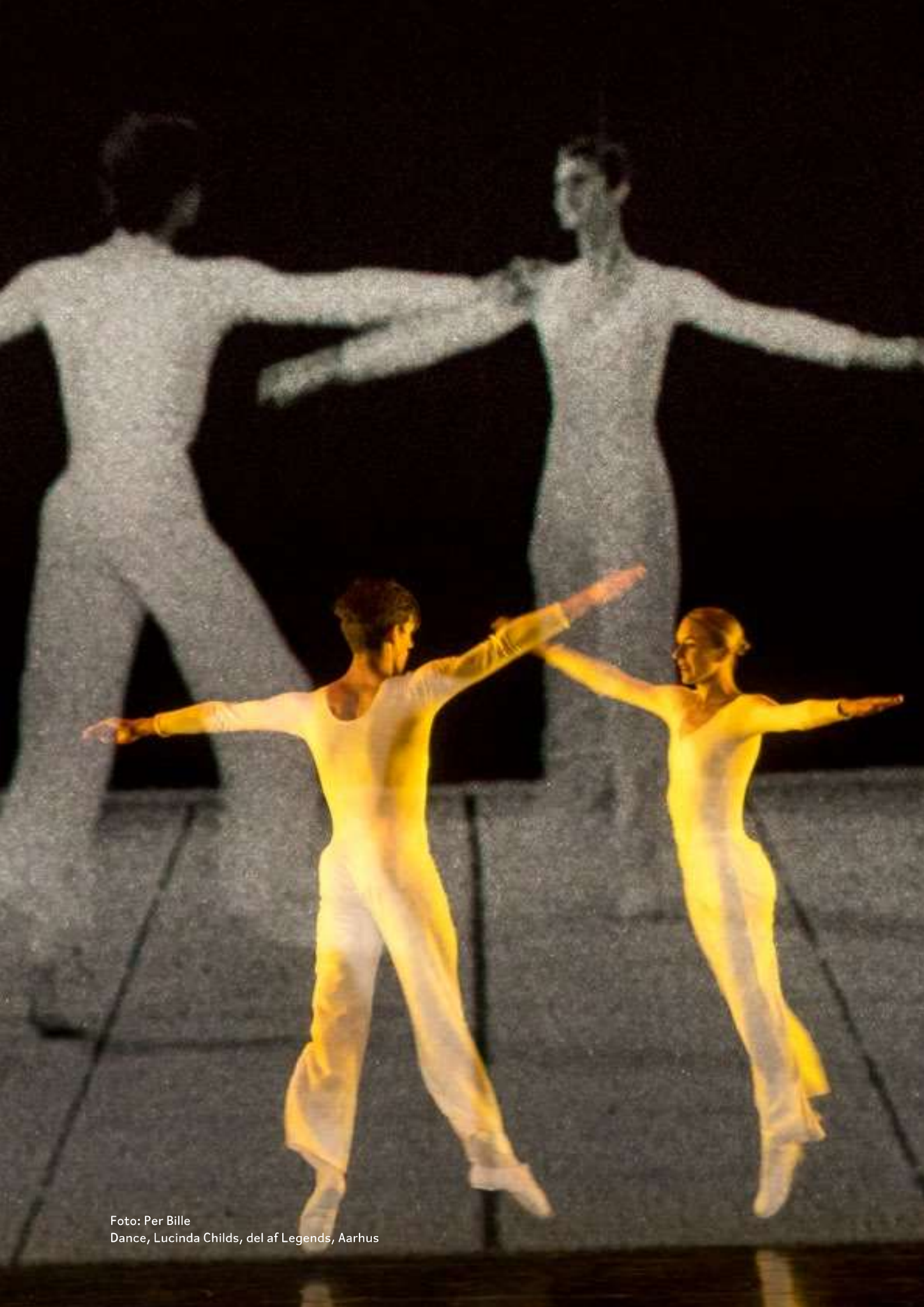


Foto: Per Bille  
Dance, Lucinda Childs, del af Legends, Aarhus

## Fonden Aarhus 2017's bestyrelse i 2017

Jacob Bundsgaard	Borgmester, Aarhus Kommune og Formand for bestyrelsen
Anders Byriel	Næstformand for bestyrelsen og CEO, Kvadrat A/S
Rabih Azad-Ahmad	Rådmand for Kultur og Borgerservice i Aarhus Kommune
Anne Glad	Forbrugerekspert
Bent Hansen	Formand for Regionsrådet, Region Midtjylland
Morten Møhlholm Hansen	Administrerende Direktør, Danmarks Idrætsforbund
Eva Harlou	Indehaver Eva Harlou Architects
Marie Koldkjær Højlund	Musiker, komponist og PhD-studerende, Aarhus Universitet
Marie Nipper	Kurator og kunstkonsulent
Anders Nørgaard	Formand for Kultur- og Fritidsudvalget, Favrskov Kommune (Kulturring Østjylland)
Johs Poulsen	Formand for Kulturudvalget, Herning Kom- mune (Kulturregion Midt- og Vestjylland)
Martin Ravn	Medlem af byrådet, Horsens Kommune (Kulturregion Østjysk Vækstbånd)
Jens Bjerg Sørensen	Administrerende Direktør, Schouw & Co A/S

### Observatører

Kirsten Jørgensen	Direktør, Kultur og Borgerservice, Aarhus Kommune
Ib Christensen	Kulturchef, Aarhus Kommune
Jacob Stengaard Madsen	Regionsdirektør, Region Midtjylland

## Fonden Aarhus 2017's medarbejdere i 2017

### Ledelsen

Rebecca Matthews	Administrerende direktør
Juliana Engberg	Programdirektør
Rina Valeur Simonsen	Strategi- og Administrationschef
Bent Sørensen	Kommunikationschef
Karin Buhl Slæggerup	Udviklings- og Partnerskabschef
Carsten Holst	Strategisk rådgiver

### Programteam

Christine Byriel Andersen	Produktionsansvarlig
Malene B. B. Andersen	Programmedarbejder
Trine Bang	Programkoordinator
Gitte Bligaard	Programmedarbejder
Anne Katrine Husted Brodde	Praktikant
Pia Buchardt	Programmedarbejder
Anne Line Bugge	Programmedarbejder
Bikendi Cadelo	Programmedarbejder
Mette Elmggaard	Programmedarbejder
Morten Falbe-Hansen	Creativity World Forum projektleder
Haizea Galarreta	Programmedarbejder
Thomas Mee	Produktionskoordinator
Sif Rauff	Programmedarbejder
Tyler Shaw	Producer
Peter Studstrup	Programmedarbejder
Maria Vandborg	Programmedarbejder
Christina Brix Vesterdal	Projekt budgetcontroller
Lene Øster	Regional ansvarlig

## Strategi- og Administrationsteam

Jette Bøjesen	Direktionssekretær
Brian Ebbesen	Monitoreringsansvarlig
Bjarne Skovsborg Hansen	Juridisk medarbejder
Anne Marie Larsen	Ansvarlig for internationale relationer
Anne Juhl Nielsen	Monitoreringsansvarlig
Maria Hyllested Poulsen	Praktikant
Line Sheridan	Administrationsmedarbejder
Johannes Søjholt	Studertermedhjælper
Karen Thomsen	Økonomimedarbejder

## Kommunikationsteam

Charlotte Andersen	Praktikant
Marianne Andersen	PR og marketingsmedarbejder
Nana Andersen	Studertermedhjælper
Line Berthelsen	Kontormedhjælper
Dorthe Dee Olsen	Kommunikationsmedarbejder
Malene Dubgaard	Praktikant
Kirsten Elkjær	Kommunikationsmedarbejder
Helle Erenbjerg	Kommunikationskoordinator
Cecilie Fast	Frivilligkoordinator
Sine Jensen	Informationsmedarbejder
Susanne Hyldborg Jensen	Frivilligkoordinator
Stine Kristensen	Projektmedarbejder, Frivillighed for Alle
Louise Nielsen	Eventassistent
Signe Nydam	Kommunikationsmedarbejder
Ulla Svenningsen Lund	Frivilligansvarlig
Kristian Thrane	SoMe-ansvarlig
Sofie Van Norde	Eventkoordinator
Peter Vestergaard	Pressechef



## Udviklings- og Partnerskabsteam

Anne Søndergaard Brüel

Praktikant

Karen Louise Juhl Christensen

Partnerskabsmedarbejder

Susanne Landergren

Partnerskabsmedarbejder

Martin Porse

Partnerskabsmedarbejder

Sanne Ravn

Partnerskabsmedarbejder



SUSTAINABILITY

DIVERSITY

International Seafarers' Club